

Godina XXI
Utorak, 20. lipnja/juna 2017. godine

Број/Број

44

Година XXI
Уторак, 20. јуна 2017. године

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

**PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE**

627

Temeljem članka 17. stavak (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i članka 4. stavak (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 2.000,00 KM, Udruzi za pomoć osobama s posebnim potrebama "Podrška" Sokolac kao potpora i pomoć za liječenje Snježane Bašević iz Sokoca.

Članak 2.
(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun Udruge za pomoć osobama s posebnim potrebama "Podrška" Sokolac.

Članak 3.
(Izvjешće o namjenskom utrošku sredstava)

Obvezuje se Udruga za pomoć osobama s posebnim potrebama "Podrška" Sokolac da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-56/17
17. svibnja 2017. godine
Sarajevo

Član Predsjedništva BiH
Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.01.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

**ОДЛУКУ
О ИНТЕРВЕНТНОМ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА
ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ**

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у износу од 2.000,00 КМ, Удружењу за помоћ лицима са посебним потребама "Подршка" Соколац као подршка и помоћ за лијечење Снежане Башевић из Сокоца.

Члан 2.
(Нadležност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро рачун Удружења за помоћ лицима са посебним потребама "Подршка" Соколац.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Удружење за помоћ лицима са посебним потребама "Подршка" Соколац да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-56/17

17. маја 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.1.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравaju се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у износу од 2.000,00 КМ, Удружењу за помоћ лицима са посебним потребама "Подршка" Соколац као подршка и помоћ за лијечење Снежане Башевић из Сокоча.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализирање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиру рачун Удружења за помоћ лицима са посебним потребама "Подршка" Соколац.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Удружење за помоћ лицима са посебним потребама "Подршка" Соколац да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-56/17

17. маја 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

628

Темелјем члана 17. ставак (3) Закона о Прорачуну институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и члана 4. ставак (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће причуве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.1.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравaju се средства за интервентно коришћење текуће прорачунске причуве Прорачуна институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у износу од 2.000,00 КМ, Савезу сљипјех Републике Српске, Међуопћинска организација сљипјех Вишеград, као потпора и помоћ за реализацију програмских активности.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализирање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине суkladно Закону о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиру рачун Савеза сљипјех Републике Српске, Међуопћинске организације сљипјех Вишеград.

Члан 3.

(Извјешће о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Савез сљипјех Републике Српске, Међуопћинска организација сљипјех Вишеград, да достави извјешће о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-57/17

17. свибња 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, в. р.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.01.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравaju се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у износу од 2.000,00 КМ, Савезу сљипјех Републике Српске, Међуопштинска организација сљипјех Вишеград, као подршка и помоћ за реализацију програмских активности.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиру рачун Савеза сљипјех Републике Српске, Међуопштинске организације сљипјех Вишеград.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Савез сљипјех Републике Српске, Међуопштинска организација сљипјех Вишеград, да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-57/17

17. маја 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.1.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у износу од 2.000,00 КМ, Savezu slijepih Republike Srpske, Међуопćинска организација сlijепих Вишеград, као подршка и помоћ за реализацију програмских активности.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализирање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на žиро рачун Saveza slijepih Republike Srpske, Међуопćинске организације сlijепих Вишеград.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском трошку средстава)

Обавезује се Savez slijepih Republike Srpske, Међуопćинска организација сlijепих Вишеград, да достави извјештај о намјенском трошку додijелjenih средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-57/17

17. маја 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

629

Темелјем чланка 17. ставак (3) Закона о Прораћуну институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и чланка 4. ставак (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће причуве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.1.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће прораћунске причуве Прораћуна институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у

износу од 1.000.00 КМ, Удружи Коњићана Републике Српске из Требиња као потпора и помоћ за реализацију програмских активности.

Чланак 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализирање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине суκladно Закону о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на žиро рачун Удруге Коњићана Републике Српске из Требиња.

Чланак 3.

(Извјешће о намјенском трошку средстава)

Обвезује се Удруга Коњићана Републике Српске из Требиња, да достави извјешће о намјенском трошку додijелjenih средстава.

Чланак 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-58/17

17. свибња 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, в. р.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", број 94/16) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2017. годину, број 01-50-1-149-8/17 од 25.01.2017. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину, у износу од 1.000.00 КМ, Удружењу Коњићана Републике Српске из Требиња као подршка и помоћ за реализацију програмских активности.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро рачун Удружења Коњићана Републике Српске из Требиња.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском трошку средстава)

Обавезује се Удружење Коњићана Републике Српске из Требиња да достави извјештај о намјенском трошку додijелjenih средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-257-58/17

17. маја 2017. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Udruženju Konjičana Republike Srpske iz Trebinja kao podrška i pomoć za realizaciju programskih aktivnosti.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun Udruženja Konjičana Republike Srpske iz Trebinja.

Član 3.

(Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Udruženje Konjičana Republike Srpske iz Trebinja da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-58/17

17. maja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

630

Temeljem članka 17. stavak (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i članka 4. stavak (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17, od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Udruzi "Scena" iz Novog Grada, kao potpora i pomoć za realizaciju 9. Književne kolonije "Rijeka misli".

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun Udruge "Scena" iz Novog Grada.

Članak 3.

(Izvješće o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Udruga "Scena" iz Novog Grada, da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-59/17

24. svibnja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.01.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Udruženju "Scena" iz Novog Grada, kao podrška i pomoć za realizaciju 9. Književne kolonije "Rijeka misli".

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun Udruženja "Scena" iz Novog Grada.

Član 3.

(Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Udruženje "Scena" iz Novog Grada da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-59/17

24. maja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Udruženju "Scena" iz Novog Grada, kao podrška i pomoć za realizaciju 9. Književne kolonije "Rijeka misli".

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun Udruženja "Scena" iz Novog Grada.

Član 3.

(Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Udruženje "Scena" iz Novog Grada da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-59/17

24. maja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

631

Temeljem članka 17. stavak (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i članka 4. stavak (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 3.500,00 KM, "Društvu filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Banje Luke, kao potpora i pomoć za realizaciju projekta prikupljanja, digitaliziranja, audio i video obrade dokumentarne građe o stradanju i masovnim pogubljenjima izvršenim nad srpskim narodom od strane NDH na području današnje BiH.

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun "Društva filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Banje Luke.

Članak 3.

(Izvjeshće o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se "Društvo filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Banje Luke, da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-60/17

24. svibnja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.01.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠĆENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korišćenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 3.500,00 KM, "Društvu filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Bañaluke, kao podrška i pomoć za realizaciju projekta prikupljanja, digitalizovanja, audio i video obrade dokumentarne građe o stradanju i masovnim pogubljenjima izvršenim nad srpskim narodom od strane NDH na području današnje BiH.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun "Društva filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Bañaluke.

Član 3.

(Izvjeshčaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se "Društvo filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Bañaluke da dostavi izvješčaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-60/17

24. maja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 3.500,00 KM, "Društvu filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Banje Luke, kao podrška i pomoć za realizaciju projekta prikupljanja, digitaliziranja, audio i video obrade dokumentarne građe o stradanju i masovnim pogubljenjima izvršenim nad srpskim narodom od strane NDH na području današnje BiH.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro račun "Društva filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Banje Luke.

Član 3.

(Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se "Društvo filmskih i televizijskih autora-dokumentarista" iz Banje Luke da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-257-60/17

24. maja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

632

Temeljem članka 17. stavak (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16), i članka 4. stavak (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve od 25.1.2017. godine, broj 01-50-149-8/16, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 3.000,00 KM Samostanu Bezgrešne Kraljice Karmela, Stup, Sarajevo, za pomoć pri izmirenju dugovanja za komunalne troškove Samostana i neophodne opravke sustava vodoopskrbe u Samostanu.

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro- račun Samostana Bezgrešne Kraljice Karmela, Stup, Sarajevo.

Članak 3.

(Izvješće o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Samostan Bezgrešne Kraljice Karmela, Stup, Sarajevo da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-02-2-257-61/17

30. svibnja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Dragan Čović**, v. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.01.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

**ODLUKU
O INTERVENTNOM KORIŠĆENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu, u iznosu od 3.000,00 KM Samostanu Bezgrešne Kraljice Karmela, Stup, Sarajevo, za pomoć pri izmirenju dugovanja za komunalne troškove Samostana i neophodne opravke sistema vodosnabdijevanja u Samostanu.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun Samostan Bezgrešne Kraljice Karmela, Stup, Sarajevo.

Član 3.

(Izvjешtaј o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Samostan Bezgrešne Kraljice Karmela, Stup, Sarajevo, da dostavi izvještaј o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-02-2-257-61/17

30. maja 2017. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Dragan Čović**, s. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2017. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 94/16) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2017. godinu, broj 01-50-1-149-8/17 od 25.1.2017. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

Članak 2.

(Članovi Radne skupine)

- (1) U Radnu skupinu se imenuju sljedeći članovi:
 - a) Željko Bogut, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine;
 - b) Milana Popadić, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine;
 - c) Fatima Bašić, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine;
 - d) Milorad Kojić, Ministarstvo pravde Republike Srpske;
 - e) Ivan Čosić, Federalno ministarstvo pravde;
 - f) Vuk Lučić, Pravosudno povjerenstvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
 - g) Jadranka Lokmić-Misirača, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine;
 - h) Zekerija Mujkanović, Nadzorno tijelo za praćenje provedbe Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina;
 - i) Lejla Čopelj, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine.
- (2) Poslove tajnika Radne skupine obavljat će Samra Kurtagić, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.
- (3) Administrativno-tehničke poslove za potrebe Radne skupine obavljat će Sektor za pravosudna tijela, Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine.
- (4) Ukoliko imenovani predstavnik jedne od institucija nabrojanih u stavku (1) ovog članka nije u mogućnosti da obavlja dužnost u Radnoj skupini, institucija je dužna dostaviti prijedlog za imenovanje novog predstavnika.

Članak 3.

(Stručna pomoć)

- (1) Stručnu pomoć Radnoj skupini pružat će po jedan predstavnik iz Suda Bosne i Hercegovine, Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Udruženja sudaca Federacije Bosne i Hercegovine, Udruženja sudaca Republike Srpske, Udruženja tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine i Udruženja tužitelja Republike Srpske.
- (2) Radnim sastancima Radne skupine mogu prisustvovati predstavnici Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini, Ureda Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Bosni i Hercegovini i drugih međunarodnih organizacija uključenih u proces praćenja provedbe Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

Članak 4.

(Konstituiranje i Poslovnik o radu)

- (1) Radna skupina će donijeti Poslovnik o radu na prvom radnom sastanku, iniciranom od Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, poslije donošenja ove Odluke.
- (2) Radna skupina će na prvom radnom sastanku izabrati predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Radne skupine.
- (3) Poslovnikom o radu regulirat će se način odlučivanja, prava i obveze, kao i druga pitanja značajna za rad Radne skupine.

Članak 5.

(Zadaci Radne skupine)

Radna skupina se uspostavlja kao privremeno, interesorno tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sa zadatkom da izradi i dostavi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine Prijedlog izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

Članak 6.

(Rok za izvršenje zadatka)

Zadatak iz članka 5. ove Odluke, Radna skupina je dužna izvršiti do kraja svibnja mjeseca 2017. godine.

Članak 7.

(Održavanje sastanaka)

- 1) Sastanke Radne skupine saziva predsjedavajući Radne skupine.
- 2) Sastanci će se održavati u Sarajevu, uz mogućnost održavanja i u drugim mjestima u Bosni i Hercegovini.

Članak 8.

(Obveza pružanja informacija)

Svi sudovi i tužiteljstva kao i institucije i agencije u Bosni i Hercegovini, koje su Državnom strategijom za rad na predmetima ratnih zločina određene kao nositelj i aktivnosti, dužne su, na zahtjev Radne skupine, istoj ustupati tražene informacije i podatke.

Članak 9.

(Troškovi)

Svaka institucija čiji je predstavnik imenovan u Radnu skupinu, snosi troškove za svog predstavnika, koji nastanu prilikom rada u Radnoj skupini.

Članak 10.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 108/17
12. travnja 2017. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, v. r.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi Zaključka Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, sa 86. sjednice održane 20.12.2016. godine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 98. sjednici održanoj 12.04. 2017. godine, donio je

ODLUKU**O FORMIRANJU RADNE GRUPE ZA IZRADU
IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNE STRATEGIJE ZA
RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom formira se Radna grupa za izradu izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (u daljem tekstu: Radna grupa).

Član 2.

(Članovi Radne grupe)

- (1) U Radnu grupu se imenuju sljedeći članovi:
 - a) Жељко Богут, Министарство правде Босне и Херцеговине;
 - б) Милана Попадић, Министарство правде Босне и Херцеговине;
 - ц) Фатима Башић, Министарство правде Босне и Херцеговине;
 - д) Милорад Којић, Министарство правде Републике Српске;
 - е) Иван Чосић, Федерално министарство правде;
 - ф) Вук Лучић, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине;
 - г) Јадранка Локмић-Мисирача, Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине;
 - х) Зекерија Муџкановић, Надзорно тијело за праћење провођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина;
 - и) Лејла Чопељ, Министарство безбједности Босне и Херцеговине.

- (2) Послове секретара Радне групе обављаће Самра Куртагић, Министарство правде Босне и Херцеговине.
- (3) Административно-техничке послове за потребе Радне групе обављаће Сектор за правосудне органе Министарства правде Босне и Херцеговине.
- (14) Уколико именовани представник једне од институција набројаних у ставу (1) овог члана није у могућности да обавља дужност у Радној групи, институција је дужна доставити приједлог за именовање новог представника.

Члан 3.

(Стручна помоћ)

- (1) Стручну помоћ Радној групи пружаће по један представник из Суда Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцеговине, Удружења судија Федерације Босне и Херцеговине, Удружења судија Републике Српске, Удружења тужилаца Федерације Босне и Херцеговине и Удружења тужилаца Републике Српске.
- (2) Радним састанцима Радне групе могу присуствовати представници Мисије ОЕБС-а у Босни и Херцеговини, Канцеларије Међународног кривичног суда за бившу Југославију у Босни и Херцеговини и других међународних организација укључених у процес праћења провођења Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина.

Члан 4.

(Конституисање и Пословник о раду)

- (1) Радна група ће донијети Пословник о раду на првом радном састанку, иницираном од Министарства правде Босне и Херцеговине, последице доношења ове Одлуке.
- (2) Радна група ће на првом радном састанку изабрати предједавајућег и замјеника предједавајућег Радне групе.
- (3) Пословником о раду регулисаће се начин одлучивања, права и обавезе, као и друга питања значајна за рад Радне групе.

Члан 5.

(Задаци Радне групе)

Радна група се успоставља као привремено, интерресорно тијело Савјета министара Босне и Херцеговине са задатком да изради и достави Савјету министара Босне и Херцеговине Приједлог измјена и допуна Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина.

Члан 6.

(Рок за извршење задатка)

Задатак из члана 5. ове Одлуке, Радна група је дужна извршити до краја маја мјесеца 2017. године.

Члан 7.

(Одржавање састанака)

- (1) Састанке Радне групе сазива предједавајући Радне групе.
- (2) Састанци ће се одржавати у Сарајеву, уз могућност одржавања и у другим мјестима у Босни и Херцеговини.

Члан 8.

(Обавеза пружања информација)

Сви судови и тужилаштва као и институције и агенције у Босни и Херцеговини, које су Државном стратегијом за рад на предметима ратних злочина одређене као носиоци активности, дужне су, на захтјев Радне групе, истој уступити тражене информације и податке.

Члан 9.

(Трошкови)

Свака институција чији је представник именован у Радну групу, сноси трошкове за свог представника, који настану приликом рада у Радној групи.

Члан 10.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 108/17
12. априла 2017. године
Сарајево

Предједавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi Zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, sa 86. sjednice održane 20.12.2016. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 98. sjednici održanoj 12.4. 2017. godine, donijelo je

ODLUKU

O FORMIRANJU RADNE GRUPE ZA IZRADU IZMJENA I DOPUNA DRŽAVNE STRATEGIJE ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком формира се Радна група за израду измјена и допуна Државне стратегије за рад на предметима ратних злочина (у даљем тексту: Радна група).

Члан 2.

(Чланови Радне групе)

- (1) У Радну групу се именују слjedeћи чланови:
 - a) Željko Bogut, Министарство правде Босне и Херцеговине;
 - b) Milana Popadić, Министарство правде Босне и Херцеговине;
 - c) Fatima Bašić, Министарство правде Босне и Херцеговине;
 - d) Milorad Kojić, Министарство правде Републике Српске;
 - e) Ivan Ćosić, Федерално министарство правде;
 - f) Vuk Lučić, Правосудна комисија Брчко дистрикта Босне и Херцеговине;
 - g) Jadranka Lokmić-Misirača, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine;
 - h) Zekerija Mujkanović, Nadzorno tijelo za praćenje provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina;
 - i) Lejla Čopelj, Министарство сигурности Босне и Херцеговине.
- (2) Послове секретара Радне групе обављаће Самра Куртагић, Министарство правде Босне и Херцеговине.
- (3) Административно-техничке послове за потребе Радне групе обављаће Сектор за правосудне органе, Министарства правде Босне и Херцеговине.
- (4) Уколико именовани представник једне од институција набројаних у ставу (1) овог члана није у могућности да обавља дужност у Радној групи, институција је дужна доставити приједлог за именовање новог представника.

Члан 3.

(Стручна помоћ)

- (1) Стручну помоћ Радној групи пружаће по један представник из Суда Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцеговине, Удружења судија Федерације Босне и Херцеговине, Удружења судија Републике Српске, Удружења тужилаца Федерације Босне и Херцеговине и Удружења тужилаца Републике Српске.
- (2) Радним састанцима Радне групе могу присуствовати представници Мисије OSCE-а у Босни и Херцеговини, Уреда Међународног кривичног суда за бившу Југославију у Босни и Херцеговини и других међународних организација

uključenih u proces praćenja provođenja Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

Član 4.

(Konstituisanje i Poslovnik o radu)

- (1) Radna grupa će donijeti Poslovnik o radu na prvom radnom sastanku, iniciranom od Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, poslije donošenja ove Odluke.
- (2) Radna grupa će na prvom radnom sastanku izabrati predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Radne grupe.
- (3) Poslovnikom o radu regulisaće se način odlučivanja, prava i obaveze, kao i druga pitanja značajna za rad Radne grupe.

Član 5.

(Zadaci Radne grupe)

Radna grupa se uspostavlja kao privremeno, interesorno tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine sa zadatkom da izradi i dostavi Vijeću ministara Bosne i Hercegovine Prijedlog izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

Član 6.

(Rok za izvršenje zadatka)

Zadatak iz člana 5. ove Odluke, Radna grupa je dužna izvršiti do kraja maja mjeseca 2017. godine.

Član 7.

(Održavanje sastanaka)

- 1) Sastanke Radne grupe saziva predsjedavajući Radne grupe.
- 2) Sastanci će se održavati u Sarajevu, uz mogućnost održavanja i u drugim mjestima u Bosni i Hercegovini.

Član 8.

(Obaveza pružanja informacija)

Svi sudovi i tužilaštva kao i institucije i agencije u Bosni i Hercegovini, koje su Državnom strategijom za rad na predmetima ratnih zločina određene kao nosioci aktivnosti, dužne su, na zahtjev Radne grupe, istoj ustupati tražene informacije i podatke.

Član 9.

(Troškovi)

Svaka institucija čiji je predstavnik imenovan u Radnu grupu, snosi troškove za svog predstavnika, koji nastanu prilikom rada u Radnoj grupi.

Član 10.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 108/17
12. aprila 2017. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

635

Na temelju članka 17. i članka 22. stavak 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 43/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), članka 3. Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za međunarodni promet ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 9/11) i članka 33. Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za pogranični promet ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 1/12), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 102 sjednici održanoj 23.05.2017. godine, donijelo je

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU PREDSTAVNIKA BOSNE I HERCEGOVINE U SASTAV MJEŠOVITOG POVJERENSTVA ZA PRAĆENJE PROVEDBE SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE CRNE GORE O GRANIČNIM PRIJELAZIMA ZA MEĐUNARODNI PROMET I SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE CRNE GORE O GRANIČNIM PRIJELAZIMA ZA POGRANIČNI PROMET

Članak 1.

U Odluci o imenovanju predstavnika Bosne i Hercegovine u sastav Mješovitog povjerenstva za praćenje provedbe Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za međunarodni promet i Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za pogranični promet ("Službeni glasnik BiH", broj 79/16) u članku 2. točka d) mijenja se i glasi:

"d) **Bojan Vuković**, Uprava za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine, član;"

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 111/17
23. svibnja 2017. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 43/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), člana 3. Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 9/11) i člana 33. Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 1/12), Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 102 sjednici održanoj 23.05.2017. godine, donio je

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU PREDSTAVNIKA BOSNE I HERCEGOVINE U SASTAV MJEŠOVITE KOMISIJE ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA SPORAZUMA IZMEĐU SAVJETA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE CRNE GORE O GRANIČNIM PRELAZIMA ZA MEĐUNARODNI SAOBRAĆAJ I SPORAZUMA IZMEĐU SAVJETA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE CRNE GORE O GRANIČNIM PRELAZIMA ZA POGRANIČNI SAOBRAĆAJ

Član 1.

U Odluci o imenovanju predstavnika Bosne i Hercegovine u sastav Mješovite komisije za praćenje provođenja Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj i Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj ("Službeni glasnik BiH", broj 79/16), u članu 2. tačka d) mijenja se i glasi:

"d) **Bojan Vuković**, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, član;"

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 111/17
23. маја 2017. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 43/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), члана 3. Споразума између Вijeћа министара Босне и Херцеговине и Владе Црне Горе о граничним прелазима за међународни саобраћај ("Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 9/11) и члана 33. Споразума између Вijeћа министара Босне и Херцеговине и Владе Црне Горе о граничним прелазима за погранични саобраћај ("Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 1/12), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 102 сједници одржаној 23.05.2017. године, донijело је

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O IMENOVANJU PREDSTAVNIKA BOSNE I HERCEGOVINE U SASTAV MJEŠOVITE KOMISIJE ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE CRNE GORE O GRANIČNIM PRELAZIMA ZA MEĐUNARODNI SAOBRAĆAJ I SPORAZUMA IZMEĐU VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE I VLADE CRNE GORE O GRANIČNIM PRELAZIMA ZA POGRANIČNI SAOBRAĆAJ

Члан 1.

У Одлуци о именованју представника Босне и Херцеговине у састав Мјешовите комисије за праћење провођења Споразума између Вijeћа министара Босне и Херцеговине и Владе Црне Горе о граничним прелазима за међународни саобраћај и Споразума између Вijeћа министара Босне и Херцеговине и Владе Црне Горе о граничним прелазима за погранични саобраћај ("Службени гласник БиХ", број 79/16), у члану 2. тачка д) мијенја се и гласи:

"д) **Бојан Вуковић**, Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине, члан;"

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 111/17
23. маја 2017. године
Сарајево

Председавајући
Вijeћа министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

636

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 26. Закона о Служби за послове са странцима ("Службени гласник БиХ", број 54/05), Вijeће министара Босне и Херцеговине на 103. сједници, одржаној 30.5.2017. године, донijело је

RJEŠENJE

O IMENOVANJU VRŠITELJA DUŽNOSTI POMOĆNIKA DIREKTORA ZA UNUTARNJU KONTROLU U SLUŽBI ZA POSLOVE SA STRANCIMA

1. **Мише Ћавар**, именује се за вршитеља дужности помоћника директора за унутарњу контролу у Служби за послове са странцима, на раздобље до 30.6.2017. године.

2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 110/17
30. свибња 2017. године
Сарајево

Председатељ
Вijeћа министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, в. р.

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 26. Закона о Служби за послове са странцима ("Службени гласник БиХ", број 54/05), Савјет министара Босне и Херцеговине на 103. сједници, одржаној 30.05.2017. године, донило је

RJEŠENJE

O IMENOVANJU VRŠIOCA DUŽNOSTI POMOĆNIKA DIREKTORA ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU U SLUŽBI ZA POSLOVE SA STRANCIMA

1. **Мише Ћавар**, именује се за вршиоца дужности помоћника директора за унутрашњу контролу у Служби за послове са странцима, на период до 30.06.2017. године.
2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 110/17
30. маја 2017. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

На основу члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08) и члана 26. Закона о Служби за послове са странцима ("Службени гласник БиХ", број 54/05), Вijeће министара Босне и Херцеговине на 103. сједници, одржаној 30.05.2017. године, донijело је

RJEŠENJE

O IMENOVANJU VRŠIOCA DUŽNOSTI POMOĆNIKA DIREKTORA ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU U SLUŽBI ZA POSLOVE SA STRANCIMA

1. **Мише Ћавар**, именује се за вршиоца дужности помоћника директора за унутрашњу контролу у Служби за послове са странцима, на период до 30.06.2017. године.
2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 110/17
30. маја 2017. године
Сарајево

Председавајући
Вijeћа министара БиХ
Др **Денис Звиздић**, с. р.

**MINISTARSTVO OBRANE
BOSNE I HERCEGOVINE**

637

Темелјем члана 15. тачка а) Закона о обрани ("Службени гласник БиХ", број 88/05), и члана 20. ставак (1) Закона о Служби у Оружаном снагама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09 и 74/10), министrica обране доноси

**PRAVILNIK
O ODORAMA ORUŽANIH SNAGA
BOSNE I HERCEGOVINE**

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

Pravilnikom o odorama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se vrste vojnih odora i odjeće za posebne namjene, način nošenja, vrijeme i prigode u kojima vojne odore, sa pripadajućim vojnim oznakama, i odjeću za posebne namjene, nose vojne i civilne osobe na službi u Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MO i OS BiH).

Članak 2.

(Cilj)

Cilj Pravilnika je definiranje vrsta i sastava kompleta vojnih odora i odjeće za posebne namjene, jedinstvenog načina nošenja, te vremena i prigoda u kojima vojnu odoru i odjeću za posebne namjene nose: djelatne vojne i civilne osobe u MO i OS BiH, umirovljene vojne osobe, kadeti, kandidati za prijam u djelatnu vojnu službu i druge osobe obuhvaćene ovim pravilnikom.

Članak 3.

(Definicije i izrazi)

Pojmovi korišćeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Vojna odora OS BiH** je propisana vrsta odjeće i obuće koju nose vojne osobe za vrijeme obavljanja službe i koja na sebi ima vojne oznake propisane Pravilnikom o uporabi zastave i obilježja u OS BiH.
- b) **Vojne oznake** su stilizirani elementi na vojnim odorama, koji identificiraju pripadnika OS BiH u službi.

Izrazi koji se koriste u ovom pravilniku, a koji imaju rodno značenje, bez obzira koriste li se u muškom ili ženskom rodu, odnose se jednako na muški i ženski rod.

POGLAVLJE II - NOŠENJE VOJNIH ODORA

Članak 4.

(Nošenje vojne odore)

- (1) Vojnu odoru, kao obilježje pripadnosti OS BiH, imaju pravo i obvezu da nose vojne osobe za vrijeme obavljanja službe:
 - a) U Ministarstvu obrane BiH (u daljnjem tekstu: MO BiH), Zajedničkom stožeru OS BiH (u daljnjem tekstu: ZS OS BiH) i zapovjedništvima i postrojbama OS BiH;
 - b) Na vojnim vježbama i ostalim oblicima vojne izobrazbe, školovanja i stručnog usavršavanja;
 - c) Na svečanostima izvan OS BiH, kada na istim sudjeluju u svojstvu OS BiH;
 - d) Kada sudjeluju u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu;
 - e) U vojno-diplomatskim predstavništvima i vojnim predstavništvima u inozemstvu;
 - f) U drugim prigodama, sukladno odlukama i zapovjedima nadležnih osoba.
- (2) Vojnu odoru mogu nositi članovi Predsjedništva BiH i ministar obrane BiH (u daljnjem tekstu: ministar), sa državnim oznakama, prigodom posjeta zapovjedništvima i postrojbama OS BiH, za vrijeme vojnih vježbi u zemlji, kao i tijekom službenih posjeta pripadnicima OS BiH, u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu.
- (3) Umirovljeni pripadnici OS BiH mogu nositi službenu ili svečanu odoru sa oznakama koje su bile na snazi u trenutku umirovljenja, u posebnim prigodama u OS BiH (vojne

svečanosti, vojne proslave, vojne počasti, vojne žalosti), kako je propisano Pravilnikom o svečanostima i počastima.

- (4) Kadeti nose vojne odore određene ugovorom o školovanju.
- (5) Kandidati za prijam u OS BiH, za vrijeme dok su na izobrazbi u zapovjedništvima i postrojbama OS BiH, nose terensku odoru.
- (6) Osobe u pričuvnom sastavu, kada su angažirane u OS BiH, nose vojnu odoru na isti način i pod istim uvjetima kao i djelatne vojne osobe.
- (7) Nadležni zapovjednik određuje vrste vojnih odora i sastave kompleta za pojedine aktivnosti ili zadaće koje vojne osobe izvršavaju.
- (8) Vojne osobe nisu obvezne nositi vojnu odoru u slijedećim prigodama:
 - a) Izvan radnoga vremena;
 - b) Prigodom obavljanja posebnih zadaća, što se definira posebnom zapovijedi;
 - c) U sredstvima javnoga prijevoza za vrijeme službenih putovanja;
 - d) Kada službeno putuju u inozemstvo, osim ako je aktom o uputu predviđeno da se putuje u vojnoj odori;
 - e) Kada su raspoređene na rad izvan MO i OS BiH, a posebnim propisom ili zapovijedi nije određeno da nose vojnu odoru;
 - f) Kada su na školovanju u civilnim izobrazbenim institucijama u i izvan BiH,
 - g) Žene trudnice do petoga mjeseca trudnoće, uz mišljenje liječnika specijaliste, a od petoga mjeseca trudnoće se oslobađaju obveze nošenja odore;
 - h) Pripadnici vjerskih službi u OS BiH, za vrijeme obavljanja vjerske službe.

Članak 5.

(Ograničenja vezana za nošenja odore)

- (1) Vojnim osobama nije dopušteno nošenje pojedinih dijelova vojne odore kombinirano sa civilnom odjećom i/ili opremom, kao ni kombiniranje dijelova različitih kompleta vojne odore.
- (2) Izuzetno od stavka (1) ovoga članka Pravilnika, vojne osobe, prigodom izvršenja službenih zadaća, mogu kombinirano sa vojnim odorama nositi propisanu radno-zaštitnu i opremu specijalne namjene, čije je obvezno nošenje regulirano zakonima u BiH ili podzakonskim aktima MO BiH.
- (3) Vjerska obilježja uz odoru mogu se nositi na način da ista ne budu vidljiva.
- (4) Vojnim osobama nije dopušteno da daju na korišćenje vojne odore ili dijelove vojnih odora osobama koje nisu pripadnici OS BiH.

Članak 6.

(Izgled i mjere odora)

- (1) Vojna odora veličinom mora odgovarati antropološkim mjerama vojne osobe koja je nosi.
- (2) Nije dozvoljeno samovoljno mijenjati izgled, veličinu, kroj i sastav vojne odore.
- (3) Izuzetno od stavka (2) ovoga članka Pravilnika, vojnoj osobi dozvoljeno je vršiti manje prepravke kojima se vidljivo ne mijenja oblik i vanjski izgled odore.
- (4) Po zapovijedi načelnika Zajedničkog stožera OS BiH (u daljnjem tekstu: NZS OS), vojne osobe mogu nositi nestandardne dijelove odore i komplete odora, u svrhu testiranja i opitovanja. Zapovijedi se obvezno regulira način i vremensko razdoblje nošenja nestandardnih dijelova odora ili kompleta odora.
- (5) Izuzetno od stavka (4) ovoga članka Pravilnika, vojne osobe - trudnice, iz sastava OS BiH, mogu nositi nestandardne dijelove vojnih odora, po pisanom odobrenju zapovjednika

na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnome i višem položaju.

Članak 7.

(Vremenska razdoblja nošenja odora)

- (1) Ljetni kompleti odora nose se u vremenskom razdoblju od 01. svibnja do 01. listopada.
- (2) Zimski kompleti odora nose se u vremenskom razdoblju od 01. listopada do 01. svibnja.
- (3) Vremenska razdoblja nošenja ljetnih i zimskih kompleta odora, narečena u stavcima (1) i (2) ovoga članka Pravilnika, mogu se mijenjati u ovisnosti od vremenskih uvjeta, po pisanoj zapovijedi zapovjednika lokacije.

POGLAVLJE III - VRSTE VOJNIH ODORA, KOMPLETI I SASTAVI KOMPLETA, PRIPADANJE I NAČIN OSIGURANJA

Članak 8.

(Vrste vojnih odora)

- (1) Vojne odore klasificiraju se prema namjeni, pripadnosti vidu, vremenu nošenja i pripadnosti spolu.
- (2) Vojne odore prema namjeni su:
 - a) Terenska,
 - b) Službena,
 - c) Svečana.
- (3) Vojne odore prema pripadnosti vidu su:
 - a) Odore za pripadnike kopnene vojske (u daljnjem tekstu: KoV),
 - b) Odore za pripadnike zrakoplovnih snaga i protuzračne obrane (u daljnjem tekstu: ZS i PZO).
- (4) Vojne odore, prema vremenu u kojemu se nose, su:
 - a) Ljetna,
 - b) Zimska.
- (5) Vojne odore prema pripadnosti spolu su:
 - a) Jedinствене,
 - b) Ženske,
 - c) Muške.

Članak 9.

(Kompleti vojnih odora i svečane odjeće)

Vojne osobe iz sastava OS BiH nose sljedeće komplete vojnih odora i svečane odjeće:

- a) Komplet terenske odore,
- b) Komplet službene odore KoV-a,
- c) Komplet službene odore ZS i PZO,
- d) Komplet svečane odore za generale, časnike i dočasnike,
- e) Komplet svečane odore Počasne postrojbe,
- f) Komplet svečane odore Vojnog orkestra i
- g) Svečana odjeća za pukovnije.

Članak 10.

(Sastavi kompleta vojnih odora)

- (1) Sastavi kompleta po vrstama vojnih odora dati su u aneksima I, II, III, IV i V ovoga pravilnika.
- (2) Sastavi kompleta vojnih odora prikazani u aneksima iz stavka (1) ovoga članka Pravilnika, mogu se, po ukazanoj potrebi, mijenjati i dopunjavati, o čemu odluku donosi ministar.
- (3) Odluku o sastavu kompleta, pripadanju i vremenskim resursima dijelova iz sastava kompleta odora, ministar donosi na prijedlog NZS OS.
- (4) Sastavom kompleta odore, propisuju se:
 - a) Vrste odjevnih predmeta koji čine komplet odore (ljetni i zimski) i
 - b) Boja odjevnog predmeta.
- (5) Normama pripadanja kompleta odora, propisuju se:
 - a) Količine dijelova kompleta koji pripadaju pojedincu i
 - b) Vremenski resursi dijelova kompleta.

- (6) Norme pripadanja kompleta odora sačinjavaju se odvojeno po vrstama odora, pripadnosti vidu, spolu i vremenu nošenja.

Članak 11.

(Pripadanje kompleta vojnih odora)

- (1) Komplet terenske odore OS BiH pripada svim djelatnim vojnim osobama na službi u OS BiH.
- (2) Komplet službene odore KoV-a pripada generalima, časnicima i dočasnicima vida KoV-a.
- (3) Komplet službene odore ZS i PZO pripada generalima, časnicima i dočasnicima vida ZS i PZO.
- (4) Komplet svečane odore pripada generalima, brigadirima i dočasnicima na dužnosti glavnog dočasnika/narednika u postrojbama razine zapovjedništva brigade, njima ravne i više razine, te časnicima i dočasnicima angažiranim u vojno-diplomatskim predstavništvima.
- (5) Komplet svečane odore Počasne postrojbe OS BiH pripada vojnim osobama iz sastava Počasne postrojbe OS BiH.
- (6) Komplet svečane odore Vojnog orkestra OS BiH pripada vojnim osobama iz sastava Vojnog orkestra OS BiH.
- (7) Kompleti službenih i svečanih odora ne pripadaju vojnicima po ugovoru na službi u OS BiH, izuzev vojnika po ugovoru iz sastava Počasne postrojbe.
- (8) Svečana odjeća za pukovnije pripada pripadnicima pukovnja.

Članak 12.

(Osiguranje kompleta vojnih odora)

- (1) Komplete vojnih odora vojnim osobama, MO BiH osigurava bez naknade.
- (2) Osiguranje vojnih odora vrši se po isteku propisanog vremenskog resursa.
- (3) U slučaju ukazane potrebe, ministar može donijeti odluku o produljenju vremenskih resursa odora ili dijelova kompleta odora. Odluku donosi ministar na prijedlog NZS OS.
- (4) Prigodom uvođenja novih odora ili promjene sastava kompleta odora i/ili vojnih oznaka, stare odore ili dijelovi kompleta odora i/ili vojne oznake, mogu se i dalje koristiti, do isteka zaliha ili isteka propisanog vremenskog resursa, nakon isteka zaliha.

POGLAVLJE IV - NOŠENJE DIJELOVA KOMPLETA, VREMENSKI RESURSI I RAZDULJENJE TERENSKE ODORE

Članak 13.

(Nošenje terenske odore)

- (1) Terensku odoru nose vojnici po ugovoru u svim uvjetima potrebe službe, a ostale vojne osobe na vojnim vježbama, izobrazbi, u bojnim i drugim operacijama, za vrijeme povišene bojne spremnosti, u ratnom stanju i prigodom izvršenja drugih zadaća u zemlji i inozemstvu, po zapovijedi nadležnog zapovjednika.
- (2) Kandidati za prijam u OS BiH nose terensku odoru, za vrijeme trajanja izobrazbe u zapovjedništvima i postrojbama OS BiH.
- (3) Jednoličnost u odijevanju odore regulira zapovjednik na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnome ili višem položaju.
- (4) Za izvršenje posebnih zadaća u misijama može se osigurati posebna terenska vojna odora, prilagođena klimatskim i drugim uvjetima izvršenja zadaća, o čemu odlučuje ministar.

Članak 14.

(Temeljni dijelovi kompleta terenske odore)

Temeljni dijelovi kompleta terenske odore su:

- a) Kapa,
- b) Jakna,
- c) Hlače,
- d) Košulja,

- e) Majica,
- f) Čizme,
- g) Remen,
- h) Opasač,
- i) Kabanica.

Članak 15.

(Dopunski dijelovi kompleta terenske odore)

Dopunski dijelovi kompleta terenske odore su:

- a) Šešir,
- b) Potkapa,
- c) Rukavice,
- d) Donje rublje,
- e) Čarape,
- f) Matrikula.

Članak 16.

(Način nošenja temeljnih dijelova kompleta)

- (1) Ljeti se, kao vanjski dio odore, obvezno nose hlače, košulja ili majica polo, remen za hlače, kapa i čizme ljetnje.
- (2) Ostali vanjski dijelovi kompleta terenske odore nose se po potrebi, u vremenskom razdoblju definiranom člankom 7. stavak (1) ovoga pravilnika.
- (3) Kapa se obvezno nosi na otvorenom prostoru, sa šiltom naprijed i oznakom na središnjem dijelu kape, na način da obrub kape ide vodoravno po ivici najvećeg opsega glave.
- (4) U zatvorenom prostoru kapa se nosi kada vojne osobe obavljaju službene zadatke sa osobnim naoružanjem ili u ceremonijalnim aktivnostima kada je zapovijedeno nošenje kape.
- (5) Izuzetno od stavka (3) ovoga članka Pravilnika, kapa se ne nosi u sljedećim prilikama:
 - a) U uvjetima visokih vanjskih temperatura, kada izvode organizirane radove ili izobrazbu na otvorenom prostoru, kada nije neophodno nošenje kape;
 - b) Na pauzama, kada nisu u pokretu;
 - c) Kada bi to ometalo sigurnost osoba prigodom upravljanja ili rukovanja vojnim vozilima, uređajima i opremom;
 - d) Prigodom prevoženja vojnim motornim vozilom i sredstvima javnoga prijevoza;
 - e) Na manjim udaljenostima od zrakoplova u pogonu;
 - f) Na večernjim društvenim događanjima kada se nosi odora i
 - g) U drugim slučajevima koje propisuje Pravilo službe OS BiH.
- (6) Jakna se nosi kao vanjski dio vojne odore, preko košulje, obvezno zakopčana.
- (7) Jakna zimska sa kapuljačom i uloškom nosi se kao vanjski dio vojne odore, preko jakne, i/ili košulje, obvezno zakopčana.
- (8) Uložak za zimsku jaknu može se nositi kao vanjski odjevni predmet samo unutar radnih prostorija vojnih objekata, i to isključivo preko majice. Ne može se nositi kao vanjski odjevni predmet preko ili ispod košulje. U svim ostalim prilikama, uložak za jaknu nosi se ispod zimske jakne.
- (9) Hlače se nose sa nogavicama uvučenima u čizme. Hlače ljetne nose se u kompletu sa košuljom i polo majicom, dok se hlače zimske nose isključivo u kompletu sa jaknama.
- (10) Košulja se nosi preko hlača kao unutarnji ili vanjski dio vojne odore. U ljetnom razdoblju može se nositi sa rukavima zavrnutim iznad lakta, ne prekrivajući propisane vojne oznake na rukavima, na način da nije vidljivo naličje platna košulje. Kada se preko košulje nosi opasač, košulja je obvezno uvučena u hlače.
- (11) Majica polo nosi se kao vanjski odjevni predmet ljeti, obvezno uvučena u hlače. Majice (kratkih i dugih rukava) nose se ispod košulje obvezno uvučene u hlače. Majica

- kratkih rukava može se nositi ljeti kao vanjski dio odore unutar objekata, prigodom izvedbe radova i izvršenja drugih zadaća, a po odobrenju nadležnog zapovjednika.
- (12) Čizme ljetne i zimske nose se u ovisnosti od kompleta odore i vremenskih uvjeta, na način da se vezice (pertle) na čizmama vežu križno, a krajevi vezica moraju biti uvučeni u obuću.
 - (13) Remen za hlače se nosi uvučen u hlače u svim prilikama.
 - (14) Opasač se nosi preko gornjih vanjskih dijelova terenske odore u sljedećim prilikama:
 - a) U stroju i u drugim prilikama kada se nosi oružje, a ne nosi bojevi prsluk;
 - b) Prigodom obavljanja dužnosti tijela unutarnje službe;
 - c) Za vrijeme izobrazbe i na vježbama na terenu;
 - d) Prigodom službenog razgovora i prijavka, izuzev časnika i dočasnika;
 - e) U stroju na vojnim svečanostima, ukoliko zapovijedi nije drugačije definirano;
 - f) Prigodom kontrola i inspekcijских poslova.

Članak 17.

(Način nošenja dopunskih dijelova kompleta)

- (1) Šešir se nosi ljeti, isključivo u vojarni, prigodom izobrazbe na terenu, izvedbe radova i drugim zadacima, a po zapovijedi zapovjednika bojne i zapovjednika više razine. Nosi se sa gajtanom za pritezanje i oznakom na prednjem središnjem dijelu šešira, na način da unutarnji opseg šešira ide vodoravno po ivici najvećega opsega glave.
- (2) Potkapa se nosi ispod kacige, po potrebi, ovisno od vremenskih uvjeta.
- (3) Rukavice se nose na način da je render rukavica uvučen ispod rukava vanjskog odjavnog predmeta. Nose se po potrebi, ovisno od vremenskih uvjeta.
- (4) Matrikula se nosi oko vrata korisnika, uvučena ispod gornjih odjavnih predmeta.

Članak 18.

(Pripadanje, vremenski resursi i razduljenje terenske odore)

- (1) Pripadajuće količine odjavnih predmeta iz sastava kompleta terenske odore i vremenski resursi, određuju se posebnom odlukom ministra.
- (2) Vremenski resursi kompleta terenske odore određuju se na četverogodišnjoj razini za vojne osobe postavljene na ustrojbeno mjesto zaključno sa zapovjednikom bojne, i na šestogodišnjoj razini za vojne osobe postavljene na ustrojbeno mjesto od razine zapovjedništva brigade i više razine.
- (3) Po isteku vremenskih resursa pojedinih dijelova iz sastava kompleta terenske odore, isti se razduljuju, osim sljedećih dijelova kompleta: majica, donjeg rublja, čarapa, rukavica, potkapa i matrikule.
- (4) Po prestanku djelatne vojne službe terenska odora se razduljuje, izuzev dijelova kompleta iz stavka (3) ovoga članka Pravilnika.

POGLAVLJE V - NOŠENJE DIJELOVA KOMPLETA, VREMENSKI RESURSI I RAZDULJENJE SLUŽBENE ODORE

Članak 19.

(Nošenje službene odore)

- (1) Vojne osobe nose službene vojne odore vida kojemu pripadaju, u ljetnoj i zimskoj inačici, za muškarce ili žene.
- (2) Službenu vojnu odoru nose generali, časnici i dočasnici za vrijeme obavljanja službe, kada nije predviđeno nošenje druge odore.
- (3) Na službenim prijamima u OS BiH, u vojno-diplomatskim misijama, te sličnim prilikama po zapovijedi nadležnog

zapovjednika, obvezno se nosi bluza službene vojne odore sa kravatom.

- (4) Kada vojne osobe dolaze na posao ili odlaze sa posla u službenoj vojnoj odori ili obavljaju zadaće na otvorenom prostoru, kao gornji vanjski dio odore, ovisno o godišnjemu dobu, nose: košulju, bluzu, vjetrovku ili kaput.
- (5) Časnici i dočasnici koji su raspoređeni u postrojbe drugoga vida, obvezni su nositi službenu odoru toga vida, s tim što tu obvezu izvršavaju sa istekom vremenskog resursa odore vida, koju su do tada nosili.

Članak 20.

(Način nošenja dijelova službene odore)

- (1) Šapka, šešir i beretka obvezno se nose na otvorenom prostoru.
- (2) Beretka se nosi u svim prigodama u zemlji i izvan zemlje, ukoliko drugačije nije regulirano zapovijedi zapovjednika na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom i višem položaju. Nosi se blago nakrivljena u desnu stranu, tako da pokriva dio potiljka i pola čela, sa oznakom prema lijevoj strani lica.
- (3) Šapka i šešir nose se u svečanim i drugim posebnim prigodama po zapovijedi zapovjednika na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom i višem položaju.
- (4) Košulja se nosi kao unutarnji i vanjski dio službene vojne odore i uvijek je uvučena u hlače ili suknju. Košulja zimska dugih rukava uvijek se nosi sa kravatom. Ljetne košulje kratkih i dugih rukava, sa epoletama, kao vanjski dio službene odore, nose se bez kravate. Košulja bijela dugih rukava nosi se u kompletu službene odore, samo u svečanim prigodama.
- (5) Džemper se nosi kao unutarnji i vanjski dio službene vojne odore. Kao vanjski dio može se nositi u vojnim objektima umjesto bluze tijekom zimskog razdoblja na radnom mjestu, na neformalnim sastancima, na radnim sastancima i ostalim prigodama.
- (6) Bluza se uvijek nosi zakopčana, bez obzira na vremensko razdoblje nošenja. Na radnom mjestu, na neformalnim sastancima, radnim sastancima i ostalim prigodama nije obvezno nositi bluzu službene vojne odore.
- (7) Hlače se nose tako da je donji dio remena na kosti kuka, a dužina hlača doseže do đona cipela.
- (8) Suknja se nosi tako da je donji rub suknje ispod koljena, ne kraća ispod pregiba na stražnjoj strani koljena.
- (9) Vjetrovka i kaput se nose preko bluze, džempera ili košulje, uvijek zakopčani.
- (10) Šal i kožne rukavice se nose uz vjetrovku ili kaput.
- (11) Opasač se nosi preko gornjeg vanjskog dijela službene odore.
- (12) Kravata se nosi se uredno vezana i zategnuta.
- (13) Šal se nosi u kompletu zimske odore, sa kaputom i vjetrovkom, izvan stroja.
- (14) Rukavice kožne se nose u kompletu zimske odore. Rukavice platnene bijele nose se u kompletu službene odore, samo u svečanim prigodama.
- (15) Kabanica se nosi preko vanjskih dijelova odjeće samo za vrijeme atmosferskih padalina, uvijek zakopčana. Kada se ne koristi, kabanica se nosi preko ruke, presavijena sa naličjem svana.
- (16) Kaput, vjetrovka, kabanica, rukavice kožne i džemper nose se po potrebi, ovisno od vremenskih uvjeta, a kada treba osigurati jednoobraznost u odijevanju, njihovo nošenje regulira zapovjednik na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom ili višem položaju.
- (17) Ljeti se, kao vanjski dio odore za stroj, nosi bluza ili košulja ljetna. Kada treba osigurati jednoličnost u odijevanju,

njihovo nošenje regulira zapovjednik na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom ili višem položaju.

Članak 21.

(Nošenje službene odore bez opasača)

Službenu odoru, u kompletu bez opasača, vojne osobe nose:

- a) U tijeku radnog vremena, kada nije predviđeno nošenje druge vojne odore;
- b) Pri uputu na školovanje, tečaje, izobrazbu i usavršavanje u zemlji i inozemstvu, kada je aktom o uputu predviđeno nošenje službene odore;
- c) Na zvaničnim skupovima, proslavama i svečanostima kojima nazoče kao predstavnici OS BiH, kada je predviđeno nošenje službene odore;
- d) U drugim prigodama, koje regulira zapovjednik na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom ili višem položaju;
- e) Djelatne vojne osobe ženskog spola, uz službenu odoru u kompletu bez opasača, nose po želji suknju ili hlače. Ljeti, uz suknju, nose cipele plitke, a zimi u ovisnosti od vremenskih uvjeta, cipele plitke ili čizme.

Članak 22.

(Nošenje službene odore sa opasačem)

Službenu odoru, u kompletu sa opasačem, vojne osobe nose:

- a) Na postrojavanjima, u stroju, ukoliko nije regulirano da se nosi druga vrsta odore;
- b) Pri dočeku i ispraćaju članova Predsjedništva BiH, ministra, NZS OS i generala OS BiH, kada dolaze u najavljenju službenu posjetu postrojbi (zapovjednik postrojbe i časnici i dočasnici užeg dijela zapovjedništva);
- c) Pri javljanju na dužnost u novu postrojbu;
- d) Prigodom službenog razgovora i prijavka;
- e) U drugim prigodama, što regulira zapovjednik na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom ili višem položaju;
- f) Djelatne vojne osobe ženskog spola, uz službenu odoru u kompletu sa opasačem, obvezno nose hlače.

Članak 23.

(Pripadanje, vremenski resursi i razduljenje službene odore)

- (1) Pripadajuće količine odjevnih predmeta iz sastava kompleta službene odore i vremenski resursi, propisuju se posebnom odlukom ministra.
- (2) Istekom resursa ili po prestanku djelatne vojne službe vojne osobe ne razduljuju službenu odoru, osim u slučaju nečasnog otpusta i prestanka djelatne vojne službe po osobnom zahtjevu, izuzev umirovljenja.

POGLAVLJE VI - NOŠENJE DIJELOVA KOMPLETA, VREMENSKI RESURSI I RAZDULJENJE SVEČANE ODORE

Članak 24.

(Nošenje svečane odore)

- (1) Svečanu odoru nose generali, brigadiri i dočasnici na dužnosti glavnog dočasnika/ narednika u postrojbama razine zapovjedništava brigada, njima ravne i više razine, te časnici i dočasnici angažirani u vojno-diplomatskim predstavništvima.
- (2) Svi časnici i dočasnici, zaključno sa osobnim činom pukovnika, izuzev časnika i dočasnika iz stavka (1) ovoga članka Pravilnika, u svečanim prigodama nose službenu odoru, u kompletu sa bijelom košuljom, kravatom, bijelim platenim rukavicama, šapkom i šeširom.
- (3) Svečanu odoru Počasne postrojbe nose pripadnici Počasne postrojbe.
- (4) Svečanu odoru Vojnog orkestra nose pripadnici Vojnog orkestra.

- (5) Svečanu odjeću za pukovnije nose pripadnici pukovnija u posebnim prigodama, i po posebnom propisu ministra.
- (6) Svečane odore nose se:
 - a) Na svečanim prijamima,
 - b) Na svečanostima u OS BiH propisanim Pravilnikom o svečanostima i počastima,
 - c) U drugim prigodama u kojima je predviđeno nošenje svečane odore, po zapovijedi nadležnog zapovjednika.
- (7) Svečanu odoru Počasne postrojbe i Vojnog orkestra nose pripadnici Počasne postrojbe i Vojnog orkestra pri obavljanju počasno-ceremonijalnih radnji, sukladno posebnim zapovijedima.

Članak 25.

(Način nošenja dijelova kompleta svečane odore)

- (1) Dijelovi kompleta svečane vojne odore nose se na način kao i dijelovi službene odore.
- (2) Ešarpa se nosi tijekom posebnih vojnih ceremonija i svečanosti kao opasač.
- (3) Akselbender se nosi preko bluze, na način da se kači ispod epotele na lijevom ramenu i za poseban gumb ispod revera bluze.

Članak 26.

(Pripadanje, vremenski resursi i razduljenje svečane odore)

- (1) Pripadajuće količine odjevnih predmeta iz sastava kompleta svečanih odora i vremenski resursi, propisuju se posebnom odlukom ministra.
- (2) Istekom resursa ili po prestanku djelatne vojne službe, vojne osobe ne razduljuju svečanu odoru, osim u slučaju nečasnog otpusta i prestanka službe po osobnom zahtjevu, izuzev umirovljenja.
- (3) Vojnici po ugovoru iz sastava Počasne postrojbe, obvezno razduljuju svečanu odoru.

POGLAVLJE VII - NOŠENJE VOJNIH OZNAKA, ODLIČJA I MEDALJA

Članak 27.

(Nošenje vojnih oznaka, odličja i medalja)

- (1) Vojne oznake, odličja i medalje, na vojnoj odori nose se na način kako je propisano Pravilnikom o uporabi zastave i obilježja u OS BiH.
- (2) Vojne oznake OS BiH mogu biti u formi znački (bedževa) i amblema. Vojne oznake se nose isključivo na vojnim odorama.
- (3) Amblemi predstavljaju stilizirane elemente, koji doprinose jačanju osjećaja pripadnosti određenom zapovjedništvu ili postrojbi. Amblemi OS BiH izrađuju se na platnu.
- (4) Amblemi za nošenje na odori mogu da se izrađuju u dvije varijante, i to: u punom koloru i u reduciranim bojama terenske odore.

Članak 28.

(Označavanje vojnih odora)

- (1) Na vojnim odorama OS BiH postavljaju se vojne oznake, sukladno sljedećim statusima vojnih osoba:
 - a) Djelatni status;
 - b) Službeni status i
 - c) Osobni status.
- (2) Vrste i raspored vojnih oznaka po kompletima vojnih odora i statusima vojnih osoba iz stavka (1) ovoga članka, regulirani su člancima 29. 30. i 31. ovoga pravilnika.

Članak 29.

(Označavanje terenske odore)

- (1) Amblemi na terenskoj odori izrađuju se od tekstila u reduciranim (dominantnim) bojama prikriivnog dezena odore.
- (2) Djelatni status definiran je predjelom koji obuhvata glavu, ramena i grudi. U predjelu glave nalazi se platnena oznaka

za kapu i šešir, u predjelu grudi nalazi se oznaka čina na lajsni prednjice između i u visini oznaka OS BiH i imena i prezimena, a u predjelu desnog ramena nalazi se ramena zastavica BiH.

- (3) Službeni status definiran je predjelom koji obuhvata lijevu stranu. U predjelu koji obuhvata lijevu stranu grudi nalaze se oznaka "Oružane snage BiH" (neposredno iznad lijevog džepa), a u predjelu lijevog ramena nalaze se: oznaka pripadnosti pukovniji i oznaka pripadnosti zapovjedništvu/postrojbi OS BiH.
- (4) Osobni status definiran je predjelom koji obuhvata desnu stranu. U predjelu koji obuhvata desnu stranu grudi nalazi se: oznaka imena i prezimena (neposredno iznad desnog džepa), oznaka najvišeg stupnja završenog tečaja, usavršavanja ili škole (na sredini desnog džepa).
- (5) Svi pripadnici OS BiH, osim časnika u činu generala, na terenskoj odori mogu nositi najviše dva obilježja na lijevom rukavu.
- (6) Časnici u činu generala koji zapovijedaju brigadama, nose obilježja brigade na lijevom rukavu i ne mogu nositi nikakvo drugo obilježje.

Članak 30.

(Označavanje službene odore)

- (1) Djelatni status je definiran predjelom koji obuhvata glavu i ramena, gdje se nalaze slijedeće oznake:
 - a) Značka (bedž) na šapki i beretki;
 - b) Oznaka čina (na epoletama odjevnih predmeta);
 - c) Oznake roda/službe (na reverima odjevnih predmeta);
 - d) Ramena zastavica BiH (na desnom ramenu odjevnih predmeta).
- (2) Izuzetno od stavka (1) točka s) ovoga članka Pravilnika, generali na reverima vanjskih odjevnih predmeta nose propisane oznake za generale.
- (3) Službeni status je definiran predjelom koji obuhvata lijevu stranu, gdje se nalaze slijedeće oznake:
 - a) Oznaka pripadnosti pukovniji i oznaka zapovjedništva/postrojbe OS BiH (na lijevom ramenu vanjskog odjevnog predmeta);
 - b) Nosač sa vrpcama odličja, medalja i priznanja (iznad lijevog džepa na grudima);
 - c) Značka službene identifikacije (okačena o gumb ili na naboru lijevog džepa).
- (4) Osobni status je definiran predjelom koji obuhvata desnu stranu, gdje se nalaze slijedeće oznake:
 - a) Oznaka za osobno identificiranje - identifikacijska pločica (na sredini iznad poklopca desnog džepa);
 - b) Značka najvišeg stupnja završenog tečaja, usavršavanja ili škole (na sredini nabora desnog džepa).

Članak 31.

(Označavanje svečane odore)

- (1) Djelatni status je definiran predjelom koji obuhvata glavu i ramena, gdje se nalaze slijedeće oznake:
 - a) Značka (bedž) na šapki i šeširu;
 - b) Oznaka čina (na epoletama odjevnih predmeta).
- (2) Službeni status je definiran predjelom koji obuhvata lijevu stranu, gdje se nalazi nosač sa vrpcama odličja, medalja i priznanja (iznad lijevog džepa na grudima).
- (3) Osobni status je definiran predjelom koji obuhvata desnu stranu, gdje se nose slijedeće oznake:
 - a) Oznaka za osobno identificiranje - identifikacijska pločica (na sredini iznad poklopca desnog džepa);
 - b) Značka najvišeg stupnja završenog tečaja, usavršavanja ili škole (na sredini nabora desnog džepa).

POGLAVLJE VIII - KOMPLETI ODJEĆE ZA POSEBNE NAMJENE**Članak 32.**

(Skupine, funkcija i pripadanje odjeće za posebne namjene)

- (1) Kompleti odjeće za posebne namjene razvrstavaju se u slijedeće skupine:
 - a) Kompleti radno-zaštitne odjeće;
 - b) Kompleti odjeće specijalne namjene.
- (2) Funkcija kompleta odjeće, iz stavka (1) ovoga članka, je da pripadnicima OS BiH pruže odgovarajuću zaštitu prigodom izvršenja dodijeljenih zadaća.
- (3) Kompleti radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene pripadaju djelatnim vojnim i civilnim osobama na službi u OS BiH, ovisno od ustrojbenog mjesta na koje su raspoređeni.

Članak 33.

(Kompleti radno-zaštitne odjeće)

Komplete radno-zaštitne odjeće čine:

- a) Komplet za kuvara;
- b) Komplet za mesara;
- c) Komplet za konobara;
- d) Komplet za mehaničara i elektromehaničara;
- e) Komplet za osobe koje rade sa kiselinama i agresivnim materijama;
- f) Komplet za higijeničara, krojača i perioničara-glačara;
- g) Komplet za zavarivača;
- h) Komplet za bravara;
- i) Komplet za stolara;
- j) Komplet za kotlovnika i montera centralnog grijanja i
- k) Komplet za molera, zidara i vodoinstalatera.

Članak 34.

(Kompleti odjeće specijalne namjene)

Komplete odjeće specijalne namjene čine:

- a) Komplet letачke opreme za rangiranog člana posade ZS i PZO;
- b) Komplet letачke opreme za nerangiranog člana posade ZS i PZO;
- c) Komplet letачke opreme za časnika i dočasnika zrakoplovno-tehničke specijalnosti;
- d) Komplet za deminera i tehničara za uništenje NUS-a;
- e) Komplet za liječnika i medicinskog tehničara;
- f) Komplet za veterinaru i veterinarskog tehničara;
- g) Komplet za protupožarca;
- h) Komplet za vozača vozila sa otvorenom kabinom, sredstava integralnog transporta i vozača vozila sa ADR certifikatom;
- i) Komplet za vozača motocikla;
- j) Komplet za stražara;
- k) Komplet za električara i montera klima uređaja;
- l) Komplet za osobe stalnih posada borbenih vozila;
- m) Komplet za izvidnika;
- n) Komplet za osobe angažirane na delaboriranju streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava.

Članak 35.

(Sastavi kompleta, pripadanje, nošenje, znavljanje i razduljenje)

- (1) Odluku o sastavu kompleta, vremenskim resursima dijelova kompleta i znavljanju radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene donosi ministar, na prijedlog NZS OS BiH.
- (2) Radno-zaštitnu i odjeću specijalne namjene vojne i civilne osobe nose samo u vrijeme izvršenja službene zadaće.
- (3) Način nošenja radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, regulira zapovjednik na položaju zapovjednika bojne, njemu ravnom i višem položaju.

(4) Na lokacijama gdje je stacionirano više zapovjedništava i postrojbi OS BiH, način nošenja radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene regulira nadležni zapovjednik odgovoran za izvršenje zadaće.

(5) Osobe u pričuvnom sastavu, kada su angažirane u OS BiH, nose radno-zaštitnu i odjeću specijalne namjene na isti način i pod istim uvjetima kao i djelatne vojne i civilne osobe na službi u OS BiH.

(6) Znavljanje odjevnih predmeta iz sastava kompleta radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene vrši se sukladno definiranim rokovima uporabe.

(7) U slučaju ukazane potrebe, ministar može donijeti odluku o izmjenama i dopunama sastava kompleta i produljenju vremenskih resursa kompleta radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene. Odluku donosi na prijedlog NZS OS BiH.

(8) Po isteku vremenskih resursa kompleta radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, ista se razduljuje.

POGLAVLJE IX - OBEVEZE I ODGOVORNOSTI**Članak 36.**

(Ministarstvo obrane)

- (1) Sektor za nabavu i logistiku MO BiH:
 - a) Vršiti nabavu vojnih odora, svečane odjeće za pukovnije, radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, prema odobrenim planovima nabave;
 - b) Nositelj je realiziranja projekata razvoja i moderniziranja novih vojnih odora i druge vojne opreme;
 - c) Priprema odluke o sastavima kompleta, pripadanju i vremenskim resursima vojnih odora, svečane odjeće za pukovnije, radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, i dostavlja ministru na odobrenje;
 - d) Nositelj je aktivnosti na izradi tehničkih uvjeta za komplete vojnih odora, svečane odjeće za pukovnije, radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, te druge pripadajuće osobne opreme.

Članak 37.

(Zajednički stožer)

- (1) Načelnik ZS OS BiH:
 - a) Regulira pitanja vezana za kontrolu načina nošenja i raspolaganja vojnih odora i poduzimanje mjera u slučajevima povreda propisa o nošenju i uporabi vojnih odora;
 - b) Regulira obveze i zadaće organizacijskih cjelina i podređenih zapovjedništava i postrojbi, koji se odnose na praćenje kvalitete i funkcionalnosti vojnih odora;
 - c) Regulira obveze koje se odnose na planiranje nabave vojnih odora i druge pripadajuće osobne opreme;
 - d) Ministru dostavlja prijedlog o sastavima kompleta, pripadanju, vremenskim resursima i kriterijima znavljanja odora;
 - e) Ministru dostavlja prijedlog za poboljšanje dijelova odora, uvođenje novih i/ili zamjenskih dijelova odora, vojnih oznaka i druge osobne opreme;
 - f) Imenuje osobe iz OS BiH u povjerenstvu za razvoj i moderniziranje novih odora i izradu tehničkih uvjeta kompleta vojnih odora.

Članak 38.

(Odgovornost za implementiranje)

Za implementiranje Pravilnika odgovorni su pomoćnici ministra obrane BiH i NZS OS BiH, svatko iz svoje nadležnosti.

POGLAVLJE X - FINANCIRANJE

Članak 39.
(Financiranje)

- (1) Financijska sredstva za nabavu vojnih odora i druge opreme koju tretira Pravilnik, planiraju se u srednjoročnoj i godišnjoj projekciji proračuna.
- (2) Nabava vojnih odora i druge pripadajuće opreme obuhvaćene Pravilnikom, vrši se na temelju plana nabave, sukladno odobrenom proračunu MO BiH.

POGLAVLJE XI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 40.
(Završne odredbe)

- (1) Ministar obrane će, po stupanju na snagu Pravilnika:
- Donijeti odluku o pripadanju i vremenskim resursima dijelova kompleta: terenske, službenih i svečanih odora OS BiH, u roku od 2 mjeseca od dana stupanja na snagu Pravilnika.
 - Imenovati stručno povjerenstvo koje će, po usvajanju novog modela terenske odore, sačiniti tehničke uvjete za istu, u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika.
 - Donijeti poseban propis o izgledu oznaka za revere na službenim odorama OS BiH, za rodove i službe i oznaka pukovnija OS BiH, izuzev oznaka pješćkih pukovnija, u roku od 9 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika.
 - Donijeti poseban propis o sastavu kompleta svečane odjeće za pukovnije, načinu i prigodama u kojima se ista nosi, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika.

Članak 41.
(Aneksi)

Aneksi I, II, III, IV i V sastavni su dio ovog pravilnika.

Članak 42.
(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o odorama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, broj 11-02-3-4949/12 od 27.12.2012. godine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 17/13.

Članak 43.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 11-02-3-1864-13/16
24. travnja 2017. godine
Sarajevo

Ministrica
Marina Pendeš, v. r.

ANEKS I**SASTAV KOMPLETA TERENSKE ODORE**

DIJELOVI KOMPLETA ODORE	ZIMSKA	LJETNA
	Boja	
Kapa	prikrivna šara	
Šešir	prikrivna šara	
Košulja	prikrivna šara	
Hlače	prikrivna šara	prikrivna šara
Jakna	prikrivna šara	
Jakna zimska	prikrivna šara	-
Kabanica kišna	prikrivna šara	
Majica polo	-	svijetla boja p/š
Majica kratkih rukava	-	dom. boja prik. šare
Majica dugih rukava, termo	dom. boja prik. šare	-
Donje rublje	dom. boja p/š, bijela	dom. boja p/š, bijela

Čarape	dom. boja prik. šare	dom. boja prik. šare
Potkapa	dom. boja prik. šare	
Rukavice	dom. boja prik. šare	-
Remen za hlače	dominantna boja prikrivne šare	
Opasač	dominantna boja prikrivne šare	
Čizme	crna	komb. crna/ dom. boja
Pripadajuće vojne oznake	propisane	
Matrikula	siva	

ANEKS II**SASTAV KOMPLETA SLUŽBENE ODORE**

DIJELOVI KOMPLETA ODORE	KoV		ZS i PZO	
	zimski	ljetni	zimski	ljetni
	Boja			
Šapka (muškarci)	smeđa	smeđa	plava	plava
Šešir (žene)	smeđa	smeđa	plava	plava
Beretka	smeđa		plava	
Bluza	smeđa		plava	
Hlače	smeđa	smeđa	plava	plava
Suknja	-	smeđa	-	plava
Kravata	smeđa		plava	
Košulja, kratki rukav	-	bež	-	plava
Košulja, dugi rukav	-	bež	-	plava
Košulja, dugi rukav	bež	-	plava	-
Košulja, dugi rukav	bijela		bijela	
Čarape	smeđa	smeđa	plava	plava
Čarape duge, ženske	boja kože			
Cipele plitke, muške	-	crna	-	crna
Cipele duboke, muške	crna	-	crna	-
Cipele plitke ženske, salonke	-	crna	-	crna
Čizme, ženske	crna	-	crna	-
Rukavice kožne	crna	-	crna	-
Rukavice platnene	bijela		bijela	
Džemper	smeđa	-	plava	-
Šal	smeđa	-	plava	-
Kaput	smeđa	-	plava	-
Vjetrovka	smeđa		plava	
Kabanica	smeđa		plava	
Remen za hlače	crna			
Opasač	crna			

ANEKS III

**SASTAV KOMPLETA SVEČANE ODORE GENERALA,
BRIGADIRA I DOČASNIKA NA DUŽNOSTI GLAVNOG
DOČASNIKA/NAREDNIKA, TE ČASNIKA I DOČASNIKA
ANGAŽIRANIH U VOJNO-DIPLOMATSKIM
PREDSTAVNIŠTVIMA**

DIJELOVI KOMPLETA ODORE	BOJA
Šapka (za muškarce)	plava
Šešir (za žene)	plava
Bluza	plava
Hlače	plava
Suknja	plava
Košulja dugih rukava	bijela
Kravata	plava
Remen za hlače	crna
Čarape	plava
Čarape ženske duge	boja kože

Cipele plitke, muške	crna
Cipele plitke, ženske, salonke	crna
Rukavice platnene	bijela
Džemper	plava
Šal	plava
Kaput	plava
Mantil	plava
Ešarpa	u bojama zastave BiH
Opasač	crna
Akselbender	u boji oznaka odore

ANEKS IV SASTAV KOMPLETA SVEČANE ODORE POČASNE PRISTOJBE

DIJELOVI KOMPLETA ODORE	Zimska	Ljetna
	Boja	
Šapka	plava	plava
Bluza	plava	plava
Hlače	plava	plava
Hlače za stroj	crna	crna
Košulja dugi rukav	bijela	bijela
Kravata	plava	
Remen za hlače	crna	
Čarape	plava	plava
Čizme za stroj	crna	
Cipele plitke	crna	
Cipele duboke	crna	
Rukavice platnene	bijela	
Džemper	plava	-
Kaput	plava	-
Mantil	plava	
Šal	plava	
Ešarpa	u bojama zastave BiH	
Opasač	crna	
Akselbender	u boji oznaka odore	

ANEKS V SASTAV KOMPLETA SVEČANE ODORE VOJNOG ORKESTRA

DIJELOVI KOMPLETA UNIFORME	Zimska	Ljetna
	Boja	
Šapka	plava	plava
Bluza	plava	plava
Hlače	plava	plava
Suknja	plava	plava
Košulja zimska, dugi rukav	bijela	bijela
Košulja ljetna, dugi rukav	bijela	bijela
Košulja ljetna, kratki rukav	bijela	bijela
Kravata	plava	
Remen za hlače	crna	
Cipele plitke, muške	-	crna
Cipele duboke, muške	crna	-
Cipele, ženske, salonke	-	crna
Čizme, ženske	crna	-
Čarape	plava	plava
Čarape ženske, duge	boja kože	
Rukavice platnene	bijela	
Džemper	plava	-

Šal	plava	-
Kaput	plava	-
Mantil kišni	plava	
Ešarpa	u bojama zastave BiH	
Opasač	crna	
Akselbender	u boji oznaka odore	

На основу члана 15. тачка а) Закона о одбрани ("Службени гласник БиХ", број 88/05) и члана 20. став (1) Закона о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 88/05, 53/07, 59/09 и 74/10), министар одбране доноси

ПРАВИЛНИК О УНИФОРМАМА ОРУЖАНИХ СНАГА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Правилником о униформама Оружаних снага Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Правилник) прописују се врсте војних униформи и одјеће за посебне намјене, начин ношења, вријеме и прилике у којима војне униформе, са припадајућим војним ознакама, и одјећу за посебне намјене, носе војна и цивилна лица на служби у Министарству одбране Босне и Херцеговине и Оружаним снагама Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: МО и ОС БиХ).

Члан 2.

(Циљ)

Циљ Правилника је дефинисање врста и састава комплекта војних униформи и одјеће за посебне намјене, јединственог начина ношења, те времена и прилика у којима војну униформу и одјећу за посебне намјене носе: професионална војна и цивилна лица у МО и ОС БиХ, пензионисана војна лица, кадети, кандидати за пријем у професионалну војну службу и друга лица обухваћена овим правилником.

Члан 3.

(Дефиниције и изрази)

Појмови коришћени у овом правилнику имају следеће значење:

- Војна униформа ОС БиХ** је прописана врста одјеће и обуће коју носе војна лица за вријеме обављања службе и која на себи има војне ознаке прописане Правилником о употреби застава и обиљежја у ОС БиХ.
- Војне ознаке** су стилизовани елементи на војним униформама, који идентификују припадника ОС БиХ у служби.

Изрази који се користе у овом правилнику, а који имају родно значење, без обзира користе ли се у мушком или женском роду, односе се једнако на мушки и женски род.

ГЛАВА II - НОШЕЊЕ ВОЈНИХ УНИФОРМИ

Члан 4.

(Ношење војне униформе)

- Војну униформу, као обиљежје припадности ОС БиХ, имају право и обавезу да носе војна лица за вријеме обављања службе:
 - У Министарству одбране БиХ (у даљњем тексту: МО БиХ), Заједничком штабу ОС БиХ (у даљњем тексту: ЗШ ОС) и командама и јединицама ОС БиХ;

- b) На војним вјежбама и осталим облицима војне обуке, школовања и стручног усавршавања;
 - c) На свечаностима изван ОС БиХ, када на истим учествују у својству ОС БиХ;
 - d) Када учествују у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству;
 - e) У војно-дипломатским представништвима и војним представништвима у иностранству;
 - f) У другим приликама, у складу са одлукама и наредбама надлежних лица.
- (2) Војну униформу могу носити чланови Предсједништва БиХ и министар одбране БиХ (у даљем тексту: министар), са државним ознакама, приликом посјета командама и јединицама ОС БиХ, за вријеме војних вјежби у земљи, као и током службених посјета припадницима ОС БиХ, у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству.
- (3) Пензионисани припадници ОС БиХ могу носити службену или свечану униформу са ознакама које су биле на снази у тренутку пензионисања, у посебним приликама у ОС БиХ (војне свечаности, војне прославе, војне почасте, војне жалости), како је прописано Правилником о свечаностима и почастима.
- (4) Кадети носе војне униформе одређене уговором о школовању.
- (5) Кандидати за пријем у ОС БиХ, за вријеме док су на обуци у командама и јединицама ОС БиХ, носе теренску униформу.
- (6) Лица у резервном саставу, када су ангажована у ОС БиХ, носе војну униформу на исти начин и под истим условима као и професионална војна лица.
- (7) Надлежни старјешина одређује врсте војних униформи и саставе комплекта за поједине активности или задатке које војна лица извршавају.
- (8) Војна лица нису обавезна носити војну униформу у сљедећим приликама:
- a) Ван раднога времена;
 - b) Приликом обављања посебних задатака, што се дефинише посебним наређењем;
 - c) У средствима јавног превоза за вријеме службених путовања;
 - d) Када службено путују у иностранство, осим ако је актом о упућивању предвиђено да се путује у војној униформи;
 - e) Када су распоређена на рад изван МО и ОС БиХ, а посебним прописом или наредбом није одређено да носе војну униформу;
 - f) Када су на школовању у цивилним образовним институцијама у и ван БиХ;
 - g) Жене труднице до петог мјесеца трудноће, уз мишљење љекара специјалисте, а од петог мјесеца трудноће се ослобађају обавезе ношења униформе;
 - h) Припадници вјерских служби у ОС БиХ за вријеме обављања вјерске службе.

Члан 5.

(Ограничења везана за ношење униформе)

- (1) Војним лицима није допуштено ношење појединих дијелова војне униформе у комбинацији са цивилном одјећом и/или опремом, као ни комбинације дијелова различитих комплекта војне униформе.
- (2) Изузетно од става (1) овог члана Правилника, војна лица приликом извршавања службених задатака могу, у комбинацији са војним униформама, носити прописану радно-заштитну и опрему специјалне намјене, чије је обавезно ношење регулисано законима у БиХ или подзаконским актима МО БиХ.

- (3) Вјерска обиљежја уз униформу могу се носити на начин да иста не буду видљива.
- (4) Војним лицима није допуштено да дају на коришћење војне униформе или дијелове војних униформи лицима која нису припадници ОС БиХ.

Члан 6.

(Изглед и мјере униформи)

- (1) Војна униформа величином мора одговарати антрополошким мјерама војног лица које је носи.
- (2) Није дозвољено самовољно мијењати изглед, величину, крој и састав војне униформе.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана Правилника, војном лицу допуштено је вршити мање преправке, којима се видљиво не мијења облик и спољни изглед униформе.
- (4) По наређењу начелника Заједничког штаба ОС БиХ (у даљем тексту: НЗШ ОС), војна лица могу носити нестандартне дијелове униформи и комплете униформи, у сврху тестирања и опитовања. Наређењем се обавезно регулише начин и временски период ношења нестандартних дијелова униформи или комплекта униформи.
- (5) Изузетно од става (4) овог члана Правилника, војна лица - труднице, из састава ОС БиХ, могу носити нестандартне дијелове војних униформи по писаном одобрењу старјешине на положају команданта батаљона, њему равном и вишем положају.

Члан 7.

(Временски периоди ношења униформе)

- (1) Љетни комплекти униформи носе се у временском периоду од 01. маја до 01. октобра.
- (2) Зимски комплекти униформи носе се у временском периоду од 01. октобра до 01. маја.
- (3) Временски периоди ношења љетних и зимских комплекта униформи, наведени у ставовима (1) и (2) овог члана Правилника, могу се мијењати у зависности од временских услова, по писаном наређењу команданта локације.

ГЛАВА III - ВРСТЕ ВОЈНИХ УНИФОРМИ, КОМПЛЕТИ И САСТАВИ КОМПЛЕТА, ПРИПАДАЊЕ И НАЧИН ОБЕЗБЈЕЂЕЊА

Члан 8.

(Врсте војних униформи)

- (1) Војне униформе класификују се према намјени, припадности виду, времену ношења и припадности полу.
- (2) Војне униформе према намјени су:
- a) Теренска,
 - b) Службена,
 - c) Свечана.
- (3) Војне униформе према припадности виду су:
- a) Униформе за припаднике копнене војске (у даљем тексту: КоВ),
 - b) Униформе за припаднике ваздухопловних снага и противваздушне одбране (у даљем тексту: ВС и ПВО).
- (4) Војне униформе према времену у којем се носе су:
- a) Љетна,
 - b) Зимска.
- (5) Војне униформе према припадности полу су:
- a) Јединствене,
 - b) Женске,
 - c) Мушке.

Члан 9.

(Комплекти војних униформи и свечане одјеће)

Војна лица из састава ОС БиХ носе следеће комплете војних униформи и свечане одјеће:

- a) Комплет теренске униформе;
- b) Комплет службене униформе КоВ-а;
- c) Комплет службене униформе ВС и ПВО;
- d) Комплет свечане за генерале, официре и подофицире;
- e) Комплет свечане униформе Почасне јединице;
- f) Комплет свечане униформе Војног оркестра и
- g) Свечана одјећа за пукове.

Члан 10.

(Састави комплекта војних униформи)

- (1) Састави комплекта по врстама војних униформи дати су у анексима I, II, III, IV и V, овог правилника.
- (2) Састави комплекта војних униформи приказани у анексима из става (1) овог члана Правилника, могу се, по указаној потреби, мијењати и допуњавати, о чему одлуку доноси министар.
- (3) Одлуку о саставу комплекта, припадању и временским ресурсима дијелова из састава комплекта униформи, министар доноси на приједлог НЗШ ОС.
- (4) Саставом комплекта униформе, прописују се:
 - a) Врсте одјевних предмета који чине комплет униформе (љетни и зимски) и
 - b) Боја одјевног предмета.
- (5) Нормама припадања комплекта униформи, прописују се:
 - a) Количине дијелова комплекта који припадају појединцу и
 - b) Временски ресурси дијелова комплекта.
- (6) Норме припадања комплекта униформи сачињавају се одвојено по врстама униформи, припадности виду, полу и времену ношења.

Члан 11.

(Припадање комплекта војних униформи)

- (1) Комплет теренске униформе ОС БиХ припада свим професионалним војним лицима на служби у ОС БиХ.
- (2) Комплет службене униформе КоВ-а припада генералима, официрима и подофицирима, вида КоВ-а.
- (3) Комплет службене униформе ВС и ПВО припада генералима, официрима и подофицирима, вида ВС и ПВО.
- (4) Комплет свечане униформе припада генералима, бригадирима и подофицирима на дужности главног подофицира/водника у јединицама ранга команди бригада, њима равног и вишег ранга, те официрима и подофицирима ангажованим у војнодипломатским представништвима.
- (5) Комплет свечане униформе Почасне јединице припада војним лицима из састава Почасне јединице ОС БиХ.
- (6) Комплет свечане униформе Војног оркестра припада војним лицима из састава Војног оркестра.
- (7) Комплекти службених и свечаних униформи не припадају војницима по уговору на служби у ОС БиХ, изузев војника по уговору из састава Почасне јединице.
- (8) Свечана одјећа за пукове припада припадницима пукова.

Члан 12.

(Обезбјеђење комплекта војних униформи)

- (1) Комплекте војних униформи војним лицима МО БиХ обезбјеђује без накнаде.
- (2) Обезбјеђење војних униформи врши се по истеку прописаног временског ресурса.

(3) У случају указане потребе, министар може донијети одлуку о продужењу временских ресурса униформи или дијелова комплекта униформи. Одлуку доноси на приједлог НЗШ ОС.

(4) Приликом увођења нових униформи или промјене састава комплекта униформи и/или војних ознака, старе униформе или дијелови комплекта униформи и/или војне ознаке, могу се и даље користити до истека залиха или истека прописаног временског ресурса, након истека залиха.

ГЛАВА IV - НОШЕЊЕ ДИЈЕЛОВА КОМПЛЕТА, ВРЕМЕНСКИ РЕСУРСИ И РАЗДУЖЕЊЕ ТЕРЕНСКЕ УНИФОРМЕ

Члан 13.

(Ношење теренске униформе)

- (1) Теренску униформу носе војници по уговору у свим условима потребе службе, а остала војна лица на војним вјежбама, обуци, у борбеним и другим операцијама, за вријеме повишене борбене спремности, у ратном стању и приликом извршавања других задатака у земљи и иностранству, по наређењу надлежног старјешине.
- (2) Кандидати за пријем у ОС БиХ носе теренску униформу за вријеме трајања обуке у командама и јединицама ОС БиХ.
- (3) Једнообразност у одијевању униформе регулише старјешина на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају.
- (4) За извршавање посебних задатака у мисијама може се обезбиједити посебна теренска војна униформа, прилагођена климатским и другим условима извршавања задатака, о чему одлучује министар.

Члан 14.

(Основни дијелови комплекта теренске униформе)

Основни дијелови комплекта теренске униформе су:

- a) Капа,
- b) Јакна,
- c) Панталоне,
- d) Кошуља,
- e) Мајица,
- f) Чизме,
- g) Каиш,
- h) Опасач,
- i) Кабаница.

Члан 15.

(Допунски дијелови комплекта теренске униформе)

Допунски дијелови комплекта теренске униформе су:

- a) Шешир,
- b) Поткапа,
- c) Рукавице,
- d) Доње рубље
- e) Чарапе,
- f) Матрикула.

Члан 16.

(Начин ношења основних дијелова комплекта)

- (1) Љети се, као спољни дио униформе, обавезно носе панталоне, кошуља или мајица поло, каиш за панталоне, капа и чизме љетне.
- (2) Остали спољни дијелови комплекта теренске униформе носе се по потреби, у временском периоду дефинисаном чланом 7. став (1) овог правилника.
- (3) Капа се обавезно носи на отвореном простору, са шилтом напријед и ознаком на централном дијелу капе, на начин да обруб капе иде водоравно по ивици највећег обима главе.

- (4) У затвореном простору капа се носи када војна лица обављају службене задатке са личним наоружањем или у церемонијалним активностима када је наређено ношење капе.
- (5) Изузетно од става (3) овог члана Правилника, капа се не носи у следећим приликама:
- У условима високих спољних температура, када изводе организоване радове или обуку на отвореном простору, када није неопходно ношење капе;
 - На паузама, када нису у покрету;
 - Када би то ометало безбједност лица приликом управљања или руковања војним возилима, уређајима и опремом;
 - Приликом превозења војним моторним возилом и средствима јавног превоза;
 - На мањим удаљеностима од ваздухоплова у погону;
 - На вечерњим друштвеним догађањима када се носи униформа и
 - У другим случајевима које прописује Правило службе ОС БиХ.
- (6) Јакна се носи као спољни дио војне униформе, преко кошуље, обавезно закопчана.
- (7) Јакна зимска са капуљачом и улошком носи се као спољни дио војне униформе, преко јакне и/или кошуље, обавезно закопчана.
- (8) Уложак за зимску јакну може се носити као спољни одјевни предмет само унутар радних просторије војних објеката и то искључиво преко мајице. Не може се носити као спољни одјевни предмет преко или испод кошуље. У свим осталим приликама уложак за јакну носи се испод зимске јакне.
- (9) Панталоне се носе са ногавицама увученима у чизме. Панталоне љетне носе се у комплекту са кошуљом и поло мајицом, док се панталоне зимске носе искључиво у комплекту са јакнама.
- (10) Кошуља се носи преко панталона као унутрашњи или спољни дио војне униформе. У љетном периоду може се носити са рукавима заврнутим изнад лакта, не прекривајући прописане војне ознаке на рукавима, на начин да није видљиво наличје платна кошуље. Када се преко кошуље носи опасач, кошуља је обавезно увучена у панталоне.
- (11) Мајица поло носи се као спољни одјевни предмет љети, обавезно увучена у панталоне. Мајице (кратких и дугих рукава) носе се испод кошуље обавезно увучене у панталоне. Мајица кратких рукава може се носити љети као спољни дио униформе унутар објеката, приликом извођења радова и извршавања других задатака, а по одобрењу надлежног старјешине.
- (12) Чизме љетне и зимске носе се у зависности од комплекта униформе и временских услова, на начин да се везице (пертле) на чизмама вежу унакрсно, а крајеви везица морају бити увучени у обућу.
- (13) Каиш за панталоне се носи увучен у панталоне у свим приликама.
- (14) Опасач се носи преко горњих спољних дијелова теренске униформе у следећим приликама:
- у строју и у другим приликама када се носи оружје, а не носи борбени прслук;
 - приликом обављања дужности органа унутрашње службе;
 - за вријеме обуке и на вјежбама на терену;
 - приликом службеног разговора и рапорта, изузев официра и подофицира;

- у строју на војним свечаностима, уколико наређењем није другачије дефинисано;
- приликом контрола и инспекцијских послова.

Члан 17.

(Начин ношења допунских дијелова комплекта)

- Шешир се носи љети, искључиво у касарни, приликом обуке на терену, извођења радова и другим задацима, а по наређењу команданта батаљона и старјешине вишег ранга. Носи се са гајтаном за притезање и ознаком на предњем централном дијелу шешира, на начин да унутрашњи обим шешира иде водоравно по ивици највећег обима главе.
- Поткапа се носи испод шљема, по потреби, зависно од временских услова.
- Рукавице се носе на начин да је рендер рукавица увучен испод рукава спољнег одјевног предмета. Носе се по потреби, зависно од временских услова.
- Матрикула се носи око врата корисника, увучена испод горњих одјевних предмета.

Члан 18.

(Припадање, временски ресурси и раздужење теренске униформе)

- Припадајуће количине одјевних предмета из састава комплекта теренске униформе и временски ресурси, одређују се посебном одлуком министра.
- Временски ресурси комплекта теренске униформе одређују се на четворогодишњем нивоу за војна лица постављена на формацијска мјеста закључно са командом батаљона, и на шестогодишњем нивоу за војна лица постављена на формацијска мјеста од нивоа команде бригаде и вишег нивоа.
- По истеку временских ресурса појединих дијелова из састава комплекта теренске униформе, исти се раздужују, осим следећих дијелова комплекта: мајица, доњег рубља, чарапа, рукавица, поткапа и матрикуле.
- По престанку професионалне војне службе теренска униформа се раздужује, изузев дијелова комплекта из става (3) овог члана Правилника.

ГЛАВА V - НОШЕЊЕ ДИЈЕЛОВА КОМПЛЕТА, ВРЕМЕНСКИ РЕСУРСИ И РАЗДУЖЕЊЕ СЛУЖБЕНЕ УНИФОРМЕ

Члан 19.

(Ношење службене униформе)

- Војна лица носе службене војне униформе вида којем припадају, у љетној и зимској варијанти, за мушкарце или жене.
- Службену војну униформу носе генерали, официри и подофицири за вријеме обављања службе, када није предвиђено ношење друге униформе.
- На службеним пријемима у ОС БиХ, у војно-дипломатским мисијама, те сличним приликама по наређењу надлежног старјешине, обавезно се носи блуза службене војне униформе са краватом.
- Када војна лица долазе на посао или одлазе са посла у службеној војној униформи или обављају задатке на отвореном простору, као горњи спољни дио униформе, зависно о годишњем добу, носе: кошуљу, блузу, вјетровку или капут.
- Официри и подофицири који су распоређени у јединице другог вида, обавезни су носити службену униформу тог вида, с тим што ту обавезу извршавају са истеклом временског ресурса униформе вида, коју су до тада носили.

Члан 20.

(Начин ношења дијелова службене униформе)

- (1) Шапка, шешир и беретка обавезно се носе на отвореном простору.
- (2) Беретка се носи у свим приликама у земљи и изван земље, уколико другачије није регулисано наређењем старјешине на положају команданта батаљона, њему равном и вишем положају. Носи се благо накривљена у десну страну, тако да покрива дио потиљка и пола чела, са ознаком према лијевој страни лица.
- (3) Шапка и шешир носе се у свечаним и другим посебним приликама по наређењу старјешине на положају команданта батаљона, њему равном и вишем положају.
- (4) Кошуља се носи као унутрашњи и спољни дио службене војне униформе и увијек је увучена у панталоне или сукњу. Кошуља зимска дугих рукава увијек се носи са краватом. Лјетне кошуље кратких и дугих рукава, са еполетама, као спољни дио службене униформе, носе се без кравате. Кошуља бијела дугих рукава носи се у комплекту службене униформе, само у свечаним приликама.
- (5) Џемпер се носи као унутрашњи и спољни дио службене војне униформе. Као спољни дио може се носити у војним објектима умјесто блузе током зимског периода на радном мјесту, на неформалним састанцима, на радним састанцима и осталим приликама.
- (6) Блуза се увијек носи закопчана, без обзира на временски период ношења. На радном мјесту, на неформалним састанцима, радним састанцима и осталим приликама, није обавезно носити блузу службене војне униформе.
- (7) Панталоне се носе тако да је доњи дио каиша на кости кука, а дужина панталона досеже до ђона ципела.
- (8) Сукња се носи тако да је доњи руб сукње испод кољена, не краћа испод преггиба на стражњој страни кољена.
- (9) Вјетровка и капут се носе преко блузе, џемпера или кошуље, увијек закопчани.
- (10) Шал и кожне рукавице се носе уз вјетровку или капут.
- (11) Опасач се носи преко горњег спољног дијела службене униформе.
- (12) Кравата се носи се уредно везана и затегнута.
- (13) Шал се носи у комплекту зимске униформе, са капутом и вјетровком, ван строја.
- (14) Рукавице кожне се носе у комплекту зимске униформе. Рукавице платнене бијеле носе се у комплекту службене униформе, само у свечаним приликама.
- (15) Кабаница се носи преко спољних дијелова одјеће само за вријеме атмосферских падавина, увијек закопчана. Када се не користи, кабаница се носи преко руке, пресавијена са наличјем споља.
- (16) Капут, вјетровка, кабаница, рукавице кожне и џемпер, носе се по потреби, зависно од временских услова, а када треба обезбиједити једнообразност у облачењу, њихово ношење регулише старјешина на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају.
- (17) Лјети се, као спољни дио униформе за строј, носи блуза или кошуља лјетна. Када треба обезбиједити једнообразност у облачењу, њихово ношење регулише старјешина на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају.

Члан 21.

(Ношење службене униформе без опасача)

Службену униформу, у комплекту без опасача, војна лица носе:

- а) У току радног времена, када није предвиђено ношење друге војне униформе;

- б) При упућивању на школовање, курсирање, обуку и усавршавање у земљи и иностранству, када је актом о упућивању предвиђено ношење службене униформе;
- в) На званичним скуповима, прославама и свечаностима којима присуствују као представници ОС БиХ, када је предвиђено ношење службене униформе;
- г) У другим приликама, које регулише старјешина на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају;
- д) Професионална војна лица женског пола, уз службену униформу у комплекту без опасача, носе по жељи сукњу или панталоне. Лјети, уз сукњу, носе ципеле плитке, а зими, у зависности од временских услова, ципеле плитке или чизме.

Члан 22.

(Ношење службене униформе са опасачем)

Службену униформу, у комплекту са опасачем, војна лица носе:

- а) На постројавањима, у строју, уколико није регулисано да се носи друга врста униформе;
- б) При дочеку и испраћају чланова Предсједништва БиХ, министра, НЗШ ОС и генерала ОС БиХ, када долазе у најављену службену посјету јединици (командант јединице и старјешине ужег дијела команде);
- в) При јављању на дужност у нову јединицу;
- г) Приликом службеног разговора и рапорта;
- д) У другим приликама, што регулише старјешина на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају;
- е) Професионална војна лица женског пола, уз службену униформу у комплекту са опасачем, обавезно носе панталоне.

Члан 23.

(Припадање, временски ресурси и раздужење службене униформе)

- (1) Припадајуће количине одјевних предмета из састава комплекта службене униформе и временски ресурси, прописују се посебном одлуком министра.
- (2) Истеком ресурса или по престанку професионалне војне службе, војна лица не раздужеју службену униформу, осим у случају нечасног отпуста и престанка професионалне војне службе по личном захтјеву, изузев пензионисања.

ГЛАВА VI - НОШЕЊЕ ДИЈЕЛОВА КОМПЛЕТА, ВРЕМЕНСКИ РЕСУРСИ И РАЗДУЖЕЊЕ СВЕЧАНЕ УНИФОРМЕ

Члан 24.

(Ношење свечане униформе)

- (1) Свечану униформу носе генерали, бригадири и подофицири на дужности главног подофицира/водника у јединицама ранга команди бригада, њима равном и вишег ранга, те официри и подофицири ангажовани у војно-дипломатским представништвима.
- (2) Сви подофицири и официри, закључно са личним чином пуковника, изузев официра и подофицира из става (1) овог члана Правилника, у свечаним приликама носе службену униформу, у комплекту са бијелом кошуљом, краватом, бијелим платненим рукавицама, шапком и шеширом.
- (3) Свечану униформу Почасне јединице носе припадници Почасне јединице.

- (4) Свечану униформу Војног оркестра носе припадници Војног оркестра.
- (5) Свечану одјећу за пукове носе припадници пукова у посебним приликама, и по посебном пропису министра.
- (6) Свечане униформе носе се:
 - a) На свечаним пријемима,
 - b) На свечаностима у ОС БиХ прописаним Правилником о свечаностима и почастима,
 - c) У другим приликама у којима је предвиђено ношење свечане униформе, по наређењу надлежног старјешине.
- (7) Свечану униформу Почасне јединице и Војног оркестра носе припадници Почасне јединице и Војног оркестра при обављању почасно-церемонијалних радњи, у складу са посебним наређењем.

Члан 25.

(Начин ношења дијелова комплета свечане униформе)

- (1) Дијелови комплета свечане војне униформе носе се на начин као и дијелови службене униформе.
- (2) Ешарпа се носи током посебних војних церемонија и свечаности као опасач.
- (3) Акселбендер се носи преко блузе, на начин да се качи испод еполете на лијевом рамену и за посебно дугме испод ревера блузе.

Члан 26.

(Припадање, временски ресурси и раздужење свечане униформе)

- (1) Припадајуће количине одјевних предмета из састава комплета свечаних униформи и временски ресурси, прописују се посебном одлуком министра.
- (2) Истеком ресурса или по престанку професионалне војне службе војна лица не раздужеју свечану униформу, сем у случају нечасног отпуста и престанка службе по личном захтјеву, изузев пензионисања.
- (3) Војници по уговору из састава Почасне јединице, обавезно раздужеју свечану униформу.

ГЛАВА VII - НОШЕЊЕ ВОЈНИХ ОЗНАКА, ОДЛИКОВАЊА И МЕДАЉА

Члан 27.

(Ношење војних ознака, одликовања и медаља)

- (1) Војне ознаке, одликовања и медаље, на војној униформи носе се на начин како је прописано Правилником о употреби застава и обиљежја у ОС БиХ.
- (2) Војне ознаке ОС БиХ могу бити у форми значки (беџева) и амблема. Војне ознаке се носе искључиво на војним униформама.
- (3) Амблеми представљају стилизоване елементе који доприносе јачању осјећаја припадности одређеној команди или јединици. Амблеми ОС БиХ израђују се на платну.
- (4) Амблеми за ношење на униформи могу да се израђују у двије варијанте, и то: у пуном колору и у редукованим бојама теренске униформе.

Члан 28.

(Означивање војних униформи)

- (1) На војним униформама ОС БиХ постављају се војне ознаке, у складу са сљедећим статусима војног лица:
 - a) Професионални статус;
 - b) Службени статус и
 - c) Лични статус.
- (2) Врсте и распоред војних ознака по комплетима војних униформи и статусима војних лица из става (1) овог члана, регулисани су члановима 29. 30. и 31. овог правилника.

Члан 29.

(Означивање теренске униформе)

- (1) Амблеми на теренској униформи израђују се од текстила у редукованим (доминантним) бојама маскирног дезена униформе.
- (2) Професионални статус дефинисан је предјелом који обухвата главу, рамена и груди. У предјелу главе налази се платнена ознака за капу и шешир, у предјелу груди налази се ознака чина на лајсни предњице између и у висини ознака ОС БиХ и имена и презимена, а у предјелу десног рамена налази се рамена заставица БиХ.
- (3) Службени статус дефинисан је предјелом који обухвата лијеву страну. У предјелу који обухвата лијеву страну груди налазе се ознака "Оружане снаге БиХ" (непосредно изнад лијевог џепа), а у предјелу лијевог рамена налазе се: ознака припадности пуку и ознака припадности команди/јединици ОС БиХ.
- (4) Лични статус дефинисан је предјелом који обухвата десну страну. У предјелу који обухвата десну страну груди налази се: ознака имена и презимена (непосредно изнад десног џепа), ознака највишег степена завршеног курса, усавршавања или школе (на средини десног џепа).
- (5) Сви припадници ОС БиХ, осим официра у чину генерала, на теренској униформи могу носити највише два обиљежја на лијевом рукаву.
- (6) Официри у чину генерала који командују бригаама, носе обиљежја бригаде на лијевом рукаву и не могу носити никакво друго обиљежје.

Члан 30.

(Означивање службене униформе)

- (1) Професионални статус је дефинисан предјелом који обухвата главу и рамена, гдје се налазе сљедеће ознаке:
 - a) Значка (беџ) на шапки, шеширу и беретки;
 - b) Ознака чина (на еполетама одјевних предмета);
 - c) Ознаке рода/службе (на реверима одјевних предмета);
 - d) Рамена заставица БиХ (на десном рамену одјевних предмета).
- (2) Изузетно од става (1) тачка c) овог члана Правилника, генерали на реверима спољних одјевних предмета носе прописане ознаке за генерале.
- (3) Службени статус је дефинисан предјелом који обухвата лијеву страну, гдје се налазе сљедеће ознаке:
 - a) Ознака припадности пуку и ознака команде - јединице ОС БиХ (на лијевом рамену спољног одјевног предмета);
 - b) Носач са врпцама одликовања, медаља и признања (изнад лијевог џепа на грудима);
 - c) Значка службене идентификације (окачена о дугме или на набору лијевог џепа).
- (4) Лични статус је дефинисан предјелом који обухвата десну страну, гдје се налазе сљедеће ознаке:
 - a) Ознака за личну идентификацију - идентификациона плочица (на средини изнад поклопца десног џепа);
 - b) Значка највишег степена завршеног курса, усавршавања или школе (на средини набора десног џепа).

Члан 31.

(Означивање свечане униформе)

- (1) Професионални статус је дефинисан предјелом који обухвата главу и рамена, гдје се налазе сљедеће ознаке:
 - a) Значка (беџ) на шапки и шеширу;
 - b) Ознака чина (на еполетама одјевних предмета).

- (2) Службени статус је дефинисан предјелом који обухвата лијеву страну, гдје се налази носач са врпцама одликовања, медаља и признања (изнад лијевог цепа на грудима).
- (3) Лични статус је дефинисан предјелом који обухвата десну страну, гдје се носе сљедеће ознаке:
- Ознака за личну идентификацију - идентификациона плочица (на средини изнад поклопца десног цепа);
 - Значка највишег степена завршеног курса, усавршавања или школе (на средини набора десног цепа).

ГЛАВА VIII - КОМПЛЕТИ ОДЈЕЋЕ ЗА ПОСЕБНЕ НАМЈЕНЕ

Члан 32.

(Групе, функција и припадање одјеће за посебне намјене)

- Комплекти одјеће за посебне намјене разврставају се у сљедеће групе:
 - Комплекти радно-заштитне одјеће;
 - Комплекти одјеће специјалне намјене.
- Функција комплекта одјеће, из става (1) овог члана, је да припадницима ОС БиХ пруже одговарајућу заштиту приликом извршавања додијелиених задатака.
- Комплекти радно-заштитне и одјеће специјалне намјене припадају професионалним војним и цивилним лицима на служби у ОС БиХ, зависно од формацијског мјеста на које су распоређени.

Члан 33.

(Комплекти радно-заштитне одјеће)

Комплекти радно-заштитне одјеће чине:

- Комплет за куvara;
- Комплет за месара;
- Комплет за конобара;
- Комплет за механичара и електромеханичара;
- Комплет за лица која раде са киселинама и агресивним материјалима;
- Комплет за хигијеничара, кројача и перионичара-пеглара;
- Комплет за вариоца;
- Комплет за бравара;
- Комплет за столара;
- Комплет за котловничара и монтера централног гријања и
- Комплет за молера, зидара и водоинсталатера.

Члан 34.

(Комплекти одјеће специјалне намјене)

Комплекти одјеће специјалне намјене чине:

- Комплет летачке опреме за рангираног члана посаде ВС и ПВО;
- Комплет летачке опреме за нерангираног члана посаде ВС и ПВО;
- Комплет летачке опреме за официра и подофицира ваздухопловно-техничке специјалности;
- Комплет за деминера и техничара за уништавање НУС-а;
- Комплет за љекара и медицинског техничара;
- Комплет за ветеринара и ветеринарског техничара;
- Комплет за противпожарца;
- Комплет за возача возила са отвореном кабином, средстава интегралног транспорта и возача возила са АДР сертификатом;
- Комплет за возача мотоцикла;
- Комплет за стражара;
- Комплет за електричара и монтера клима уређаја;
- Комплет за лица сталних посада борбених возила;

- Комплет за извиђача;
- Комплет за лица ангажована на делаборацији муниције и минско-експлозивних средстава.

Члан 35.

(Састави комплекта, припадање, ношење, занављање и раздужење)

- Одлуку о саставу комплекта, временским ресурсима дијелова комплекта и занављању радно-заштитне и одјеће специјалне намјене, доноси министар, на приједлог НЗШ ОС.
- Радно-заштитну и одјећу специјалне намјене војна и цивилна лица носе само у вријеме извршавања службеног задатка.
- Начин ношења радно-заштитне и одјеће специјалне намјене, регулише старјешина на положају команданта батаљона, њему равном и вишем положају.
- На локацијама гдје је стационирано више команди и јединица ОС БиХ, начин ношења радно-заштитне и одјеће специјалне намјене регулише надлежни старјешина одговоран за извршавање задатка.
- Лица у резервном саставу, када су ангажована у ОС БиХ, носе радно-заштитну и одјећу специјалне намјене на исти начин и под истим условима као и професионална војна и цивилна лица на служби у ОС БиХ.
- Занављање одјевних предмета из састава комплекта радно-заштитне и одјеће специјалне намјене врши се у складу са дефинисаним роковима употребе.
- У случају указане потребе, министар може донијети одлуку о измјенама и допунама састава комплекта и продужењу временских ресурса комплекта раднозаштитне и одјеће специјалне намјене. Одлуку доноси на приједлог НЗШ ОС.
- По истеку временских ресурса комплекта радно-заштитне и одјеће специјалне намјене, иста се раздужује.

ГЛАВА IX - ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

Члан 36.

(Министарство одбране)

- Сектор за набавку и логистику МО БиХ:
 - Врши набавку војних униформи, свечане одјеће за пукове, радно-заштитне и одјеће специјалне намјене, према одобреним плановима набавке;
 - Носилац је реализације пројеката развоја и модернизације нових војних униформи и друге војне опреме;
 - Припрема одлуке о саставима комплекта, припадању и временским ресурсима војних униформи, свечане одјеће за пукове, радно-заштитне и одјеће специјалне намјене, и доставља министру на одобрење;
 - Носилац је активности на изради техничких услова за комплете војних униформи, свечане одјеће за пукове, радно-заштитне и одјеће специјалне намјене, те друге припадајуће личне опреме.

Члан 37.

(Заједнички штаб)

- Начелник ЗШ ОС:
 - Регулише питања везана за контролу начина ношења и располагања војних униформи и предузимање мјера у случајевима повреда прописа о ношењу и употреби војних униформи;
 - Регулише обавезе и задатке организационих цјелина и потчињених команди и јединица, који се

односе на праћење квалитета и функционалности војних униформи;

- c) Регулише обавезе које се односе на планирање набавке војних униформи и друге припадајуће личне опреме;
- d) Министру доставља приједлог о саставима комплета, припадању, временским ресурсима и критеријума завлања униформи;
- e) Министру доставља приједлог за побољшање дијелова униформи, увођење нових и/ или замјенских дијелова униформи, војних ознака и друге личне опреме;
- f) Именује лица из ОС БиХ у комисије за развој и модернизацију нових униформи и израду техничких услова комплета војних униформи.

Члан 38.

(Одговорност за имплементацију)

За имплементацију Правилника одговорни су помоћници министра одбране БиХ и НЗШ ОС, свако из своје надлежности.

ГЛАВА X - ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 39.

(Финансирање)

- (1) Финансијска средства за набавку војних униформи и друге опреме коју третира Правилник, планирају се у средњорочној и годишњој пројекцији буџета.
- (2) Набавка војних униформи и друге припадајуће опреме обухваћене Правилником, врши се на основу плана набавке, у складу са одобреним буџетом МО БиХ.

ГЛАВА XI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

(Завршне одредбе)

- (1) Министар одбране, ће по ступању на снагу Правилника:
- a) Донијети одлуку о припадању и временским ресурсима дијелова комплета: теренске, службених и свечаних униформи ОС БиХ, у року од 2 мјесеца од дана ступања на снагу Правилника.
- b) Именовати стручну комисију која ће, по усвајању новог модела теренске униформе, сачинити техничке услове за исту, у року од 6 мјесеци од дана ступања на снагу Правилника.
- c) Донијети посебан пропис о изгледу ознака за ревере на службеним униформама ОС БиХ, за родове и службе, и ознака пукова ОС БиХ, изузев ознака пјешадијских пукова, у року од 9 мјесеци од дана ступања на снагу Правилника.
- d) Донијети посебан пропис о саставу комплета свечане одјеће за пукове, начину и приликама у којима се иста носи, у року од 12 мјесеци од дана ступања на снагу Правилника.

Члан 41.

(Анекси)

Анекси I, II, III, IV и V, саставни су дио овог правилника.

Члан 42.

(Престанак важења)

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о униформама Оружаних снага Босне и Херцеговине, број 11-02-3-4949/12 од 27.12.2012. године, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 17/13.

Члан 43.

(Ступање на снагу)

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 11-02-3-1864-13/16

24. априла 2017. године

Сарајево

Министар

Марина Пендеш, с. р.

АНЕКС I САСТАВ КОМПЛЕТА ТЕРЕНСКЕ УНИФОРМЕ

ДИЈЕЛОВИ КОМПЛЕТА УНИФОРМЕ	ЗИМСКА		ЉЕТНА	
	Боја			
Капа	маскирна шара			
Шешир	маскирна шара			
Кошуља	маскирна шара			
Панталоне	маскирна шара	маскирна шара		
Јакна	маскирна шара			
Јакна зимска	маскирна шара	-		
Кабаница кишна	маскирна шара			
Мајица поло	-	свијетла боја м/ш		
Мајица кратких рукава	-	дом. боја маск. шаре		
Мајица дугих рукава, термо	дом. боја маск. шаре			-
Доње рубље	дом. боја м/ш, бијела		дом. боја м/ш, бијела	
Чарапе	дом. боја маск. шаре		дом. боја маск. шаре	
Поткапа	дом. боја маск. шаре			
Рукавице	дом. боја маск. шаре			
Каиш за панталоне	доминантна боја маскирне шаре			
Опасач	доминантна боја маскирне шаре			
Чизме	црна	комб. црна/ дом. боја		
Припадајуће војне ознаке	прописане			
Матрикула	сива			

АНЕКС II САСТАВ КОМПЛЕТА СЛУЖБЕНЕ УНИФОРМЕ

ДИЈЕЛОВИ КОМПЛЕТА УНИФОРМЕ	КоВ		ВСиПВО	
	зимска	љетна	зимска	љетна
Боја				
Шапка (мушкарци)	смеђа	смеђа	плава	плава
Шешир (жене)	смеђа	смеђа	плава	плава
Беретка	смеђа		плава	
Блуза	смеђа		плава	
Панталоне	смеђа	смеђа	плава	плава
Сукња	-	смеђа	-	плава
Кравата	смеђа		плава	
Кошуља, кратки рукав	-	беж	-	плава
Кошуља, дуги рукав	-	беж	-	плава
Кошуља, дуги рукав	беж	-	плава	-
Кошуља, дуги рукав	бијела		бијела	
Чарапе	смеђа	смеђа	плава	плава
Чарапе дуге, женске	боја коже			
Ципеле плитке, мушке	-	црна	-	црна
Ципеле дубоке, мушке	црна	-	црна	-
Ципеле плитке женске, салонке	-	црна	-	црна
Чизме, женске	црна	-	црна	-

Рукавице кожне	црна	-	црна	-
Рукавице платнене	бијела		бијела	
Џемпер	смеђа	-	плава	-
Шал	смеђа	-	плава	-
Капут	смеђа	-	плава	-
Вјетровка	смеђа		плава	
Кабаница	смеђа		плава	
Каиш за панталоне	црна			
Опасач	црна			

АНЕКС III**САСТАВ КОМПЛЕТА СВЕЧАНЕ УНИФОРМЕ ГЕНЕРАЛА, БРИГАДИРА И ПОДОФИЦИРА НА ДУЖНОСТИ ГЛАВНОГ ПОДОФИЦИРА/ВОДНИКА, ТЕ ОФИЦИРА И ПОДОФИЦИРА АНГАЖОВАНИХ У ВОЈНО-ДИПЛОМАТСКИМ ПРЕДСТАВНИШТВИМА**

ДИЈЕЛОВИ КОМПЛЕТА УНИФОРМЕ	БОЈА
Шапка (за мушкарце)	плава
Шешир (за жене)	плава
Блуза	плава
Панталоне	плава
Сукња	плава
Кошуља дугих рукава	бијела
Кравата	плава
Каиш за панталоне	црна
Чарапе	плава
Чарапе женске, дуге	боја коже
Ципеле плитке, мушке	црна
Ципеле плитке, женске, салонке	црна
Рукавице платнене	бијела
Џемпер	плава
Шал	плава
Капут	плава
Мантил	плава
Ешарпа	у бојама заставе БиХ
Опасач	црна
Акселбендер	у боји ознака униформе

АНЕКС IV**САСТАВ КОМПЛЕТА СВЕЧАНЕ УНИФОРМЕ ПОЧАСНЕ ЈЕДИНИЦЕ**

ДИЈЕЛОВИ КОМПЛЕТА УНИФОРМЕ	Зимска	Љетна
	Боја	
Шапка	плава	плава
Блуза	плава	плава
Панталоне	плава	плава
Панталоне за строј	црна	црна
Кошуља дуги рукав	бијела	бијела
Кравата	плава	
Каиш за панталоне	црна	
Чарапе	плава	плава
Чизме за строј	црна	
Ципеле плитке	црна	
Ципеле дубоке	црна	
Рукавице платнене	бијела	
Џемпер	плава	-
Капут	плава	-

Мантил	плава
Шал	плава
Ешарпа	у бојама заставе БиХ
Опасач	црна
Акселбендер	у боји ознака униформе

АНЕКС V**САСТАВ КОМПЛЕТА СВЕЧАНЕ УНИФОРМЕ ВОЈНОГ ОРКЕСТРА**

ДИЈЕЛОВИ КОМПЛЕТА УНИФОРМЕ	Зимска	Љетна
	Боја	
Шапка	плава	плава
Блуза	плава	плава
Панталоне	плава	плава
Сукња	плава	плава
Кошуља зимска, дуги рукав	бијела	бијела
Кошуља љетна, дуги рукав	бијела	бијела
Кошуља љетна, кратки рукав	бијела	бијела
Кравата	плава	
Каиш за панталоне	црна	
Ципеле плитке, мушке	-	црна
Ципеле дубоке, мушке	црна	-
Ципеле, женске, салонке	-	црна
Чизме, женске	црна	-
Чарапе	плава	плава
Чарапе женске, дуге	боја коже	
Рукавице платнене	бијела	
Џемпер	плава	-
Шал	плава	-
Капут	плава	-
Мантил кишни	плава	
Ешарпа	у бојама заставе БиХ	
Опасач	црна	
Акселбендер	у боји ознака униформе	

Na osnovu člana 15. tačka a) Zakona o odbrani ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05) i člana 20. stav (1) Zakona o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10), ministrica odbrane donosi

**ПРАВИЛНИК
О УНИФОРМАМА ОРУЖАНИХ СНАГА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

ПОГЛАВЉЈЕ I - ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

Član 1.
(Predmet)

Pravilnikom o uniformama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se vrste vojnih uniformi i odjeće za posebne namjene, način nošenja, vrijeme i prilike u kojima vojne uniforme, sa pripadajućim vojnim oznakama, i odjeću za posebne namjene nose vojna i civilna lica na službi u Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MO i OS BiH).

Član 2.
(Cilj)

Cilj Pravilnika je definiranje vrsta i sastava kompleta vojnih uniformi i odjeće za posebne namjene, jedinstvenog načina nošenja, te vremena i prilika u kojima vojnu uniformu i odjeću za posebne namjene nose: profesionalna vojna i civilna lica u MO i OS BiH, penzionirana vojna lica, kadeti, kandidati za prijem u

profesionalnu vojnu službu i druga lica obuhvaćena ovim pravilnikom.

Član 3.
(Definicije i izrazi)

Pojmovi korišteni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Vojna uniforma OS BiH** je propisana vrsta odjeće i obuće koju nose vojna lica za vrijeme obavljanja službe i koja na sebi ima vojne oznake propisane Pravilnikom o upotrebi zastava i obilježja u OS BiH.
- b) **Vojne oznake** su stilizirani elementi na vojnim uniformama koji identificiraju pripadnika OS BiH u službi.

Izrazi koji se koriste u ovom pravilniku, a koji imaju rodno značenje, bez obzira koriste li se u muškom ili ženskom rodu, odnose se jednako na muški i ženski rod.

POGLAVLJE II - NOŠENJE VOJNIH UNIFORMI

Član 4.

(Nošenje vojne uniforme)

- (1) Vojnu uniformu, kao obilježje pripadnosti OS BiH, imaju pravo i obavezu da nose vojna lica za vrijeme obavljanja službe:
 - a) U Ministarstvu odbrane BiH (u daljnjem tekstu: MO BiH), Zajedničkom štabu OS BiH (u daljnjem tekstu: ZŠ OS) i komandama i jedinicama OS BiH,
 - b) Na vojnim vježbama i ostalim oblicima vojne obuke, školovanja i stručnog usavršavanja,
 - c) Na svečanostima izvan OS BiH, kada na istim učestvuju u svojstvu OS BiH;
 - d) Kada učestvuju u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu;
 - e) U vojno-diplomatskim predstavništvima i vojnim predstavništvima u inozemstvu;
 - f) U drugim prilikama, u skladu sa odlukama i naredbama nadležnih lica.
- (2) Vojnu uniformu mogu nositi članovi Predsjedništva BiH i ministar odbrane BiH (u daljnjem tekstu: ministar), sa državnim oznakama, prilikom posjeta komandama i jedinicama OS BiH, za vrijeme vojnih vježbi u zemlji, kao i tokom službenih posjeta pripadnicima OS BiH u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inozemstvu.
- (3) Penzionirani pripadnici OS BiH mogu nositi službenu ili svečanu uniformu sa oznakama koje su bile na snazi u trenutku penzioniranja, u posebnim prilikama u OS BiH (vojne svečanosti, vojne proslave, vojne počasti, vojne žalosti), kako je propisano Pravilnikom o svečanostima i počastima.
- (4) Kadeti nose vojne uniforme određene ugovorom o školovanju.
- (5) Kandidati za prijem u OS BiH, za vrijeme dok su na obuci u komandama i jedinicama OS BiH, nose terensku uniformu.
- (6) Lica u rezervnom sastavu, kada su angažirana u OS BiH, nose vojnu uniformu na isti način i pod istim uvjetima kao i profesionalna vojna lica.
- (7) Nadležni starješina određuje vrste vojnih uniformi i sastave kompleta za pojedine aktivnosti ili zadatke koje vojna lica izvršavaju.
- (8) Vojna lica nisu obavezna nositi vojnu uniformu u sljedećim prilikama:
 - a) Van radnoga vremena;
 - b) Prilikom obavljanja posebnih zadataka, što se definira posebnim naređenjem;
 - c) U sredstvima javnog prevoza za vrijeme službenih putovanja;

- d) Kada službeno putuju u inozemstvo, osim ako je aktom o upućivanju predviđeno da se putuje u vojnoj uniformi;
- e) Kada su raspoređena na rad izvan MO i OS BiH, a posebnim propisom ili naredbom nije određeno da nose vojnu uniformu;
- f) Kada su na školovanju u civilnim obrazovnim institucijama u i van BiH;
- g) Žene trudnice do petog mjeseca trudnoće, uz mišljenje ljekara specijaliste, a od petog mjeseca trudnoće se oslobadaju obaveze nošenja uniforme;
- h) Pripadnici vjerskih službi u OS BiH za vrijeme obavljanja vjerske službe.

Član 5.

(Ograničenja vezana za nošenje uniforme)

- (1) Vojnim licima nije dopušteno nošenje pojedinih dijelova vojne uniforme u kombinaciji sa civilnom odjećom i/ili opremom, kao ni kombinacije dijelova različitih kompleta vojne uniforme.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana Pravilnika, vojna lica prilikom izvršavanja službenih zadataka mogu, u kombinaciji sa vojnim uniformama, nositi propisanu radno-zaštitnu i opremu specijalne namjene, čije je obavezno nošenje regulirano zakonima u BiH ili podzakonskim aktima MO BiH.
- (3) Vjerska obilježja uz uniformu mogu se nositi na način da ista ne budu vidljiva.
- (4) Vojnim licima nije dopušteno da daju na korištenje vojne uniforme ili dijelove vojnih uniformi licima koja nisu pripadnici OS BiH.

Član 6.

(Izgled i mjere uniformi)

- (1) Vojna uniforma veličinom mora odgovarati antropološkim mjerama vojnog lica koje je nosi.
- (2) Nije dozvoljeno samovoljno mijenjati izgled, veličinu, kroj i sastav vojne uniforme.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana Pravilnika, vojnom licu dopušteno je vršiti manje prepravke, kojima se vidljivo ne mijenja oblik i vanjski izgled uniforme.
- (4) Po naređenju načelnika Zajedničkog štaba OS BiH (u daljnjem tekstu: NZŠ OS), vojna lica mogu nositi nestandardne dijelove uniformi i komplete uniformi, u svrhu testiranja i opitovanja. Naređenjem se obavezno regulira način i vremenski period nošenja nestandardnih dijelova uniformi ili kompleta uniformi.
- (5) Izuzetno od stava (4) ovog člana Pravilnika, vojna lica - trudnice, iz sastava OS BiH, mogu nositi nestandardne dijelove vojnih uniformi, po pisanom odobrenju starješine na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom i višem položaju.

Član 7.

(Vremenski periodi nošenja uniforme)

- (1) Ljetni kompleti uniformi nose se u vremenskom periodu od 01. maja do 01. oktobra.
- (2) Zimski kompleti uniformi nose se u vremenskom periodu od 01. oktobra do 01. maja.
- (3) Vremenski periodi nošenja ljetnih i zimskih kompleta uniformi navedeni u stavovima (1) i (2) ovog člana Pravilnika, mogu se mijenjati u zavisnosti od vremenskih uvjeta, po pisanom naređenju komandanta lokacije.

POGLAVLJE III - VRSTE VOJNIH UNIFORMI, KOMPLETI I SASTAVI KOMPLETA, PRIPADANJE I NAČIN OSIGURANJA

Član 8.

(Vrste vojnih uniformi)

- (1) Vojne uniforme klasificiraju se prema namjeni, pripadnosti vidu, vremenu nošenja i pripadnosti spolu.
- (2) Vojne uniforme prema namjeni su:
 - a) Terenska,
 - b) Službena,
 - c) Svečana.
- (3) Vojne uniforme prema pripadnosti vidu su:
 - a) Uniforme za pripadnike kopnene vojske (u daljnjem tekstu: KoV),
 - b) Uniforme za pripadnike zrakoplovnih snaga i protivzračne odbrane (u daljnjem tekstu: ZS i PZO).
- (4) Vojne uniforme prema vremenu u kojem se nose su:
 - a) Ljetna,
 - b) Zimska.
- (5) Vojne uniforme prema pripadnosti spolu su:
 - a) Jedinstvene,
 - b) Ženske,
 - c) Muške.
- (4) Komplet svečane uniforme pripada generalima, brigadirima i podoficirima na dužnosti glavnog podoficira/vodnika u jedinicama ranga komandi brigada, njima ravnog i višeg ranga, te oficirima i podoficirima angažiranim u vojno-diplomatskim predstavništvima.
- (5) Komplet svečane uniforme Počasne jedinice pripada vojnim licima iz sastava Počasne jedinice OS BiH.
- (6) Komplet svečane uniforme Vojnog orkestra pripada vojnim licima iz sastava Vojnog orkestra.
- (7) Kompleti službenih i svečanih uniformi ne pripadaju vojnicima po ugovoru na službi u OS BiH, izuzev vojnika po ugovoru iz sastava Počasne jedinice.
- (8) Svečana odjeća za pukove pripada pripadnicima pukova.

Član 12.

(Osiguranje kompleta vojnih uniformi)

- (1) Komplete vojnih uniformi vojnim licima, MO BiH osigurava bez naknade.
- (2) Osiguranje vojnih uniformi vrši se po isteku propisanog vremenskog resursa.
- (3) U slučaju ukazane potrebe, ministar odbrane može donijeti odluku o produženju vremenskih resursa uniformi ili dijelova kompleta uniformi. Odluku donosi na prijedlog NZŠ OS.
- (4) Prilikom uvođenja novih uniformi ili promjene sastava kompleta uniformi i/ili vojnih oznaka, stare uniforme ili dijelovi kompleta uniformi i/ili vojne oznake, mogu se i dalje koristiti do isteka zaliha ili isteka propisanog vremenskog resursa, nakon isteka zaliha.

POGLAVLJE IV - NOŠENJE DIJELOVA KOMPLETA, VREMENSKI RESURSI I RAZDUŽENJE TERENSKE UNIFORME

Član 13.

(Nošenje terenske uniforme)

- (1) Terensku uniformu nose vojnici po ugovoru u svim uvjetima potrebe službe, a ostala vojna lica na vojnim vježbama, obuci, u borbenim i drugim operacijama, za vrijeme povišene borbene spremnosti, u ratnom stanju i prilikom izvršavanja drugih zadataka u zemlji i inozemstvu, po naređenju nadležnog starješine.
- (2) Kandidati za prijem u OS BiH nose terensku uniformu za vrijeme trajanja obuke u komandama i jedinicama OS BiH.
- (3) Jednoobraznost u odijevanju uniforme regulira starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnog ili višem položaju.
- (4) Za izvršenje posebnih zadataka u misijama može se osigurati posebna terenska vojna uniforma, prilagođena klimatskim i drugim uvjetima izvršenja zadataka, o čemu odlučuje ministar odbrane.

Član 14.

(Osnovni dijelovi kompleta terenske uniforme)

Osnovni dijelovi kompleta terenske uniforme su:

- a) Kapa,
- b) Jakna,
- c) Pantalone,
- d) Košulja,
- e) Majica,
- f) Čizme,
- g) Kaiš,
- h) Opasač,
- i) Kabanica.

Član 15.

(Dopunski dijelovi kompleta terenske uniforme)

Dopunski dijelovi kompleta terenske uniforme su:

- a) Šešir,
- b) Potkapa,

Član 9.

(Kompleti vojnih uniformi i svečane odjeće)

Vojna lica iz sastava OS BiH nose sljedeće komplete vojnih uniformi i svečane odjeće:

- a) Komplet terenske uniforme,
- b) Komplet službene uniforme KoV-a,
- c) Komplet službene uniforme ZS i PZO,
- d) Komplet svečane uniforme za generale, oficire i podoficire,
- e) Komplet svečane uniforme Počasne jedinice,
- f) Komplet svečane uniforme Vojnog orkestra i
- g) Svečana odjeća za pukove.

Član 10.

(Sastavi kompleta vojnih uniformi)

- (1) Sastavi kompleta po vrstama vojnih uniformi dati su u aneksima I, II, III, IV i V, ovog pravilnika.
- (2) Sastavi kompleta vojnih uniformi prikazani u aneksima iz stava (1) ovog člana Pravilnika, mogu se, po ukazanoj potrebi, mijenjati i dopunjavati, o čemu odluku donosi ministar odbrane.
- (3) Odluku o sastavu kompleta, pripadanju i vremenskim resursima dijelova iz sastava kompleta uniformi, ministar donosi na prijedlog NZŠ OS.
- (4) Sastavom kompleta uniforme, propisuju se:
 - a) Vrste odjevnih predmeta koji čine komplet uniforme (ljetni i zimski) i
 - b) Boja odjevnog predmeta.
- (5) Normama pripadanja kompleta uniformi, propisuju se:
 - a) Količine dijelova kompleta koji pripadaju pojedincu i
 - b) Vremenski resursi dijelova kompleta.
- (6) Norme pripadanja kompleta uniformi sačinjavaju se odvojeno po vrstama uniformi, pripadnosti vidu, spolu i vremenu nošenja.

Član 11.

(Pripadanje kompleta vojnih uniformi)

- (1) Komplet terenske uniforme OS BiH pripada svim profesionalnim vojnim licima na službi u OS BiH.
- (2) Komplet službene uniforme KoV-a pripada generalima, oficirima i podoficirima, vida KoV-a.
- (3) Komplet službene uniforme ZS i PZO pripada generalima, oficirima i podoficirima, vida ZS i PZO.

- c) Rukavice,
- d) Donje rublje,
- e) Čarape,
- f) Matrikula.

Član 16.

(Način nošenja osnovnih dijelova kompleta)

- (1) Ljeti se, kao vanjski dio uniforme obavezno nose pantalone, košulja ili majica polo, kaiš za pantalone, kapa i čizme ljetne.
- (2) Ostali vanjski dijelovi kompleta terenske uniforme nose se po potrebi, u vremenskom periodu definiranom članom 7. stav (1) ovog pravilnika.
- (3) Kapa se obavezno nosi na otvorenom prostoru, sa šiltom naprijed i oznakom na centralnom dijelu kape, na način da obrub kape ide vodoravno po ivici najvećeg obima glave.
- (4) U zatvorenom prostoru kapa se nosi kada vojna lica obavljaju službene zadatke sa ličnim naoružanjem ili u ceremonijalnim aktivnostima kada je naređeno nošenje kape.
- (5) Izuzetno od stava (3) ovog člana Pravilnika, kapa se ne nosi u sljedećim prilikama:
 - a) U uvjetima visokih vanjskih temperatura, kada izvode organizirane radove ili obuku na otvorenom prostoru, kada nije neophodno nošenje kape;
 - b) Na pauzama, kada nisu u pokretu;
 - c) Kada bi to ometalo sigurnost lica prilikom upravljanja ili rukovanja vojnim vozilima, uređajima i opremom;
 - d) Prilikom prevoženja vojnim motornim vozilom i sredstvima javnog prevoza;
 - e) Na manjim udaljenostima od zrakoplova u pogonu;
 - f) Na večernjim društvenim događanjima kada se nosi uniforma i
 - g) U drugim slučajevima koje propisuje Pravilo službe OS BiH.
- (6) Jakna se nosi kao vanjski dio vojne uniforme, preko košulje, obavezno zakopčana.
- (7) Jakna zimska sa kapuljačom i uloškom nosi se kao vanjski dio vojne uniforme, preko jakne i/ili košulje, obavezno zakopčana.
- (8) Uložak za zimsku jaknu može se nositi kao vanjski odjevni predmet samo unutar radnih prostorija vojnih objekata i to isključivo preko majice. Ne može se nositi kao vanjski odjevni predmet preko ili ispod košulje. U svim ostalim prilikama, uložak za jaknu nosi se ispod zimske jakne.
- (9) Pantalone se nose sa nogavicama uvučenima u čizme. Pantalone ljetne nose se u kompletu sa košuljom i polo majicom, dok se pantalone zimske nose isključivo u kompletu sa jaknama.
- (10) Košulja se nosi preko pantalona kao unutrašnji ili vanjski dio vojne uniforme. U ljetnom razdoblju može se nositi sa rukavima zavnutim iznad lakti, ne prekrivajući propisane vojne oznake na rukavima, na način da nije vidljivo naličje platna košulje. Kada se preko košulje nosi opasač, košulja je obavezno uvučena u pantalone.
- (11) Majica polo nosi se kao vanjski odjevni predmet ljeti, obavezno uvučena u pantalone. Majice (kratkih i dugih rukava) nose se ispod košulje, obavezno uvučene u pantalone. Majica kratkih rukava može se nositi ljeti kao vanjski dio uniforme unutar objekata, prilikom izvođenja radova i izvršenja drugih zadataka, a po odobrenju nadležnog starješine.
- (12) Čizme ljetne i zimske nose se u zavisnosti od kompleta uniforme i vremenskih uvjeta, na način da se vezice (pertle) na čizmama vežu unakrsno, a krajevi vezica moraju biti uvučeni u obuću.
- (13) Kaiš za pantalone se nosi uvučen u pantalone u svim prilikama.

- (14) Opasač se nosi preko gornjih vanjskih dijelova terenske uniforme u sljedećim prilikama:
 - a) U stroju i u drugim prilikama kada se nosi oružje, a ne nosi borbeni prsluk;
 - b) Prilikom obavljanja dužnosti organa unutrašnje službe;
 - c) Za vrijeme obuke i na vježbama na terenu;
 - d) Prilikom službenog razgovora i raporta, izuzev oficira i podoficira;
 - e) U stroju na vojnim svečanostima, ako naređenjem nije drugačije definirano;
 - f) Prilikom kontrola i inspekcijских poslova.

Član 17.

(Način nošenja dopunskih dijelova kompleta)

- (1) Šešir se nosi ljeti, isključivo u kasarni, prilikom obuke na terenu, izvođenja radova i drugim zadacima, a po naređenju komandanta bataljona i starješine višeg ranga. Nosi se sa gajtanom za pritezanje i oznakom na prednjem centralnom dijelu šešira, na način da unutrašnji obim šešira ide vodoravno po ivici najvećeg obima glave.
- (2) Potkapa se nosi ispod šljema, po potrebi, zavisno od vremenskih uvjeta.
- (3) Rukavice se nose na način da je render rukavica uvučen ispod rukava vanjskog odjavnog predmeta. Nose se po potrebi, zavisno od vremenskih uvjeta.
- (4) Matrikula se nosi oko vrata korisnika, uvučena ispod gornjih odjavnih predmeta.

Član 18.

(Pripadanje, vremenski resursi i razduženje terenske uniforme)

- (1) Pripadajuće količine odjavnih predmeta iz sastava kompleta terenske uniforme i vremenski resursi, određuju se posebnom odlukom ministra.
- (2) Vremenski resursi kompleta terenske uniforme određuju se na četverogodišnjem nivou za vojna lica postavljena na formacijska mjesta, zaključno sa komandom bataljona, i na šestogodišnjem nivou za vojna lica postavljena na formacijska mjesta od nivoa komande brigade i višeg nivoa.
- (3) Po isteku vremenskih resursa pojedinih dijelova iz sastava kompleta terenske uniforme, isti se razdužuju, osim sljedećih dijelova kompleta: majica, donjeg rublja, čarapa, rukavica, potkapa i matrikule.
- (4) Po prestanku profesionalne vojne službe terenska uniforma se razdužuje, izuzev dijelova kompleta iz stava (3) ovog člana Pravilnika.

POGLAVLJE V - NOŠENJE DIJELOVA KOMPLETA, VREMENSKI RESURSI I RAZDUŽENJE SLUŽBENE UNIFORME

Član 19.

(Nošenje službene uniforme)

- (1) Vojna lica nose službene vojne uniforme vida kojem pripadaju, u ljetnoj i zimskoj varijanti, za muškarce ili žene.
- (2) Službenu vojnu uniformu nose generali, oficiri i podoficiri za vrijeme obavljanja službe, kada nije predviđeno nošenje druge uniforme.
- (3) Na službenim prijemima u OS BiH, u vojno-diplomatskim misijama, te sličnim prilikama po naređenju nadležnog starješine, obavezno se nosi bluza službene vojne uniforme sa kravatom.
- (4) Kada vojna lica dolaze na posao ili odlaze sa posla u službenoj vojnoj uniformi ili obavljaju zadatke na otvorenom prostoru, kao gornji vanjski dio uniforme, zavisno o godišnjem dobu, nose: košulju, bluzu, vjetrovku ili kaput.
- (5) Oficiri i podoficiri koji su raspoređeni u jedinice drugog vida, obavezni su nositi službenu uniformu tog vida, s tim

što tu obavezu izvršavaju sa istekom vremenskog resursa uniforme vida, koju su do tada nosili.

Član 20.

(Način nošenja dijelova službene uniforme)

- (1) Šapka, šešir i beretka obavezno se nose na otvorenom prostoru.
- (2) Beretka se nosi u svim prilikama u zemlji i izvan zemlje, ako drugačije nije regulirano naređenjem starješine na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom i višem položaju. Nosi se blago nakrivljena u desnu stranu, tako da pokriva dio potiljka i pola čela, sa oznakom prema lijevoj strani lica.
- (3) Šapka i šešir nose se u svečanim i drugim posebnim prilikama po naređenju starješine na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom i višem položaju.
- (4) Košulja se nosi kao unutrašnji i vanjski dio službene vojne uniforme i uvijek je uvučena u pantalone ili suknju. Košulja zimska, dugih rukava, uvijek se nosi sa kravatom. Ljetne košulje kratkih i dugih rukava, sa epoletama, kao vanjski dio službene uniforme, nose se bez kravate. Košulja bijela, dugih rukava, u kompletu službene uniforme samo u svečanim prilikama.
- (5) Džemper se nosi kao unutrašnji i vanjski dio službene vojne uniforme. Kao vanjski dio može se nositi u vojnim objektima umjesto bluze tokom zimskog perioda na radnom mjestu, na neformalnim sastancima, na radnim sastancima i ostalim prilikama.
- (6) Bluza se uvijek nosi zakopčana, bez obzira na vremensko razdoblje nošenja. Na radnom mjestu, na neformalnim sastancima, radnim sastancima i ostalim prilikama, nije obavezno nositi bluzu službene vojne uniforme.
- (7) Pantalone se nose tako da je donji dio kaiša na kosti kuka, a dužina pantalona doseže do đona cipela.
- (8) Suknja se nosi tako da je donji rub suknje ispod koljena, ne kraća ispod pregiba na stražnjoj strani koljena.
- (9) Vjetrovka i kaput se nose preko bluze, džempera ili košulje, uvijek zakopčani.
- (10) Šal i kožne rukavice se nose uz vjetrovku ili kaput.
- (11) Opasač se nosi preko gornjeg vanjskog dijela službene uniforme.
- (12) Kravata se nosi uredno vezana i zategnuta.
- (13) Šal se nosi u kompletu zimske uniforme, sa kaputom i vjetrovkom, van stroja.
- (14) Rukavice kožne se nose u kompletu zimske uniforme. Rukavice platnene bijele nose se u kompletu službene uniforme, samo u svečanim prilikama.
- (15) Kabanica se nosi preko vanjskih dijelova odjeće samo za vrijeme atmosferskih padavina, uvijek zakopčana. Kada se ne koristi, kabanica se nosi preko ruke, presavijena sa naličjem svana.
- (16) Kaput, vjetrovka, kabanica, rukavice kožne i džemper, nose se po potrebi, zavisno od vremenskih uvjeta, a kada treba osigurati jednoobraznost u odijevanju, njihovo nošenje regulira starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju.
- (17) Ljeti se, kao vanjski dio uniforme za stroj, nosi bluza ili košulja ljetna. Kada treba osigurati jednoobraznost u odijevanju, njihovo nošenje regulira starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju.

Član 21.

(Nošenje službene uniforme bez opasača)

Službenu uniformu, u kompletu bez opasača, vojna lica nose:

- a) U toku radnog vremena, kada nije predviđeno nošenje druge vojne uniforme;

- b) Pri upućivanju na školovanje, kursiranje, obuku i usavršavanje u zemlji i inozemstvu, kada je aktom o upućivanju predviđeno nošenje službene uniforme;
- c) Na zvaničnim skupovima, proslavama i svečanostima kojima prisustvuju kao predstavnici OS BiH, kada je predviđeno nošenje službene uniforme;
- d) U drugim prilikama, koje regulira starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju;
- e) Profesionalna vojna lica ženskog spola, uz službenu uniformu u kompletu bez opasača, nose po želji suknju ili pantalone. Ljeti, uz suknju, nose cipele plitke, a zimi, u zavisnosti od vremenskih uvjeta, cipele plitke ili čizme.

Član 22.

(Nošenje službene uniforme sa opasačem)

Službenu uniformu, u kompletu sa opasačem, vojna lica nose:

- a) Na postrojavanjima, u stroju, ako nije regulirano da se nosi druga vrsta uniforme;
- b) Pri dočeku i ispraćaju članova Predsjedništva BiH, ministra odbrane, NZŠ OS i generala OS BiH, kada dolaze u najavljeni službenu posjetu jedinici (komandant jedinice i starješine užeg dijela komande);
- c) Pri javljanju na dužnost u novu jedinicu;
- d) Prilikom službenog razgovora i raporta;
- e) U drugim prilikama, što regulira starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom ili višem položaju;
- f) Profesionalna vojna lica ženskog spola, uz službenu uniformu, u kompletu sa opasačem, obavezno nose pantalone.

Član 23.

(Pripadanje, vremenski resursi i razduženje službene uniforme)

- (1) Pripadajuće količine odjevnih predmeta iz sastava kompleta službene uniforme i vremenski resursi, propisuju se posebnom odlukom ministra.
- (2) Istekom resursa ili po prestanku profesionalne vojne službe, vojna lica ne razdužuju službenu uniformu, osim u slučaju nečasnog otpusta i prestanka profesionalne vojne službe po ličnom zahtjevu, izuzev penzioniranja.

POGLAVLJE VI - NOŠENJE DIJELOVA KOMPLETA, VREMENSKI RESURSI I RAZDUŽENJE SVEČANE UNIFORME

Član 24.

(Nošenje svečane uniforme)

- (1) Svečanu uniformu nose generali, brigadiri i podoficiri na dužnosti glavnog podoficira/vodnika u jedinicama ranga komandi brigada, njima ravnog i višeg ranga, te oficiri i podoficiri angažirani u vojno-diplomatskim predstavništvima.
- (2) Svi podoficiri i oficiri, zaključno sa ličnim činom pukovnika, izuzev oficira i podoficira iz stava (1) ovog člana Pravilnika, u svečanim prilikama nose službenu uniformu, u kompletu sa bijelom košuljom, kravatom, bijelim platnenim rukavicama, šapkom i šeširom.
- (3) Svečanu uniformu Počasne jedinice nose pripadnici Počasne jedinice.
- (4) Svečanu uniformu Vojnog orkestra nose pripadnici Vojnog orkestra.
- (5) Svečanu odjeću za pukove nose pripadnici pukova u posebnim prilikama, i po posebnom propisu ministra.
- (6) Svečane uniforme nose se:
 - a) Na svečanim prijemima;

- b) Na svečanostima u OS BiH propisanim Pravilnikom o svečanostima i počastima;
- c) U drugim prilikama u kojima je predviđeno nošenje svečane uniforme, po naređenju nadležnog starješine.
- (7) Svečanu uniformu Počasne jedinice i Vojnog orkestra nose pripadnici Počasne jedinice i Vojnog orkestra pri obavljanju počasno-ceremonijalnih radnji, u skladu sa posebnim naređenjem.

Član 25.

(Način nošenja dijelova kompleta svečane uniforme)

- (1) Dijelovi kompleta svečane vojne uniforme nose se na način kao i dijelovi službene uniforme.
- (2) Ešarpa se nosi tokom posebnih vojnih ceremonija i svečanosti kao opasač.
- (3) Akselbender se nosi preko bluze, na način da se kači ispod epolete na lijevom ramenu i za posebno dugme ispod revera bluze.

Član 26.

(Pripadanje, vremenski resursi i razduženje svečane uniforme)

- (1) Pripadajuće količine odjevnih predmeta iz sastava kompleta svečanih uniformi i vremenski resursi, propisuju se posebnom odlukom ministra odbrane.
- (2) Istekom resursa ili po prestanku profesionalne vojne službe, vojna lica ne razdužuju svečanu uniformu, osim u slučaju nečasnog otpusta i prestanka službe po ličnom zahtjevu, izuzev penzioniranja.
- (3) Vojnici po ugovoru iz sastava Počasne jedinice, obavezno razdužuju svečanu uniformu.

POGLAVLJE VII - NOŠENJE VOJNIH OZNAKA, ODLIKOVANJA I MEDALJA

Član 27.

(Nošenje vojnih oznaka, odlikovanja i medalja)

- (1) Vojne oznake, odlikovanja i medalje, na vojnoj uniformi nose se na način kako je propisano Pravilnikom o upotrebi zastava i obilježja u OS BiH.
- (2) Vojne oznake OS BiH mogu biti u formi znački (bedževa) i amblema. Vojne oznake se nose isključivo na vojnim uniformama.
- (3) Amblemi predstavljaju stilizirane elemente koji doprinose jačanju osjećaja pripadnosti određenoj komandi ili jedinici. Amblemi OS BiH izrađuju se na platnu.
- (4) Amblemi za nošenje na uniformi mogu da se izrađuju u dvije varijante, i to: u punom koloru i u reduciranim bojama terenske uniforme.

Član 28.

(Označavanje vojnih uniformi)

- (1) Na vojnim uniformama OS BiH postavljaju se vojne oznake, u skladu sa sljedećim statusima vojnog lica:
- a) Profesionalni status;
- b) Službeni status i
- c) Lični status.
- (2) Vrste i raspored vojnih oznaka po kompletima vojnih uniformi i statusima vojnih lica iz stava (1) ovog člana, regulirani su članovima 29. 30. i 31. ovog pravilnika.

Član 29.

(Označavanje terenske uniforme)

- (1) Amblemi na terenskoj uniformi izrađuju se od tekstila u reduciranim (dominantnim) bojama maskirnog dezena uniforme.
- (2) Profesionalni status definiran je predjelom koji obuhvata glavu, ramena i grudi. U predjelu glave nalazi se platnena oznaka za kapu i šešir, u predjelu grudi nalazi se oznaka čina na lajsni prednjice između i u visini oznaka OS BiH i imena i prezimena, a u predjelu desnog ramena nalazi se ramena zastavica BiH.

- (3) Službeni status definiran je predjelom koji obuhvata lijevu stranu. U predjelu koji obuhvata lijevu stranu grudi nalazi se oznaka "Oružane snage BiH" (neposredno iznad lijevog džepa), a u predjelu lijevog ramena nalaze se: oznaka pripadnosti puku i oznaka pripadnosti komandi/jedinici OS BiH.

- (4) Lični status definiran je predjelom koji obuhvata desnu stranu. U predjelu koji obuhvata desnu stranu grudi nalazi se: oznaka imena i prezimena (neposredno iznad desnog džepa), oznaka najvišeg stepena završenog kursa, usavršavanja ili škole (na sredini desnog džepa).

- (5) Svi pripadnici OS BiH, osim oficira u činu generala, na terenskoj uniformi mogu nositi najviše dva obilježja na lijevom rukavu.

- (6) Oficiri u činu generala koji komanduju brigadama, nose obilježja brigade na lijevom rukavu i ne mogu nositi nikakvo drugo obilježje.

Član 30.

(Označavanje službene uniforme)

- (1) Profesionalni status je definiran predjelom koji obuhvata glavu i ramena gdje se nalaze sljedeće oznake:

- a) Značka (bedž) na šapki, šeširu i beretki;
- b) Oznaka čina (na epoletama odjevnih predmeta);
- c) Oznake roda/službe (na reverima odjevnih predmeta);
- d) Ramena zastavica BiH (na desnom ramenu odjevnih predmeta).

- (2) Izuzetno od stava (1) tačka s) ovog člana Pravilnika, generali na reverima vanjskih odjevnih predmeta nose propisane oznake za generale.

- (3) Službeni status je definiran predjelom koji obuhvata lijevu stranu, gdje se nalaze sljedeće oznake:

- a) Oznaka pripadnosti puku i oznaka komande - jedinice OS BiH (na lijevom ramenu vanjskog odjevnog predmeta);
- b) Nosač sa vrpčama odlikovanja, medalja i priznanja (iznad lijevog džepa na grudima);
- c) Značka službene identifikacije (okačena o dugme ili na naboru lijevog džepa).

- (4) Lični status je definiran predjelom koji obuhvata desnu stranu, gdje se nalaze sljedeće oznake:

- a) Oznaka za ličnu identifikaciju - identifikacijska pločica (na sredini iznad poklopca desnog džepa);
- b) Značka najvišeg stepena završenog kursa, usavršavanja ili škole (na sredini nabora desnog džepa).

Član 31.

(Označavanje svečane uniforme)

- (1) Profesionalni status je definiran predjelom koji obuhvata glavu i ramena, gdje se nalaze sljedeće oznake:

- a) Značka (bedž) na šapki i šeširu;
- b) Oznaka čina (na epoletama odjevnih predmeta).

- (2) Službeni status je definiran predjelom koji obuhvata lijevu stranu gdje se nalazi nosač sa vrpčama odlikovanja, medalja i priznanja (iznad lijevog džepa na grudima).

- (3) Lični status je definiran predjelom koji obuhvata desnu stranu, gdje se nose sljedeće oznake:

- a) Oznaka za ličnu identifikaciju - identifikacijska pločica (na sredini iznad poklopca desnog džepa);
- b) Značka najvišeg stepena završenog kursa, usavršavanja ili škole (na sredini nabora desnog džepa).

POGLAVLJE VIII - KOMPLETI ODJEĆE ZA POSEBNE NAMJENE**Član 32.**

(Grupe, funkcija i pripadanje odjeće za posebne namjene)

- (1) Kompleti odjeće za posebne namjene razvrstavaju se u sljedeće grupe:
 - a) Kompleti radno-zaštitne odjeće;
 - b) Kompleti odjeće specijalne namjene.
- (2) Funkcija kompleta odjeće, iz stava (1) ovog člana, je da pripadnicima OS BiH pruže odgovarajuću zaštitu prilikom izvršenja dodijeljenih zadataka.
- (3) Kompleti radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene pripadaju profesionalnim vojnim i civilnim licima na službi u OS BiH, zavisno od formacijskog mjesta na koje su raspoređeni.

Član 33.

(Kompleti radno-zaštitne odjeće)

Komplete radno-zaštitne odjeće čine:

- a) Komplet za kuhara;
- b) Komplet za mesara;
- c) Komplet za konobara;
- d) Komplet za mehaničara i elektromehaničara;
- e) Komplet za lica koja rade sa kiselinama i agresivnim materijama;
- f) Komplet za higijeničara, krojača i perioničara-peglara;
- g) Komplet za varioca;
- h) Komplet za bravara;
- i) Komplet za stolara;
- j) Komplet za kotlovnika i montera centralnog grijanja i
- k) Komplet za molera, zidara i vodoinstalatera.

Član 34.

(Kompleti odjeće specijalne namjene)

Komplete odjeće specijalne namjene čine:

- a) Komplet letачke opreme za rangiranog člana posade ZS i PZO;
- b) Komplet letачke opreme za nerangiranog člana posade ZS i PZO;
- c) Komplet letачke opreme za oficira i podoficira zrakoplovno-tehničke specijalnosti;
- d) Komplet za deminera i tehničara za uništavanje NUS-a;
- e) Komplet za ljekara i medicinskog tehničara;
- f) Komplet za veterinaru i veterinarskog tehničara;
- g) Komplet za protivpožarca;
- h) Komplet za vozača vozila sa otvorenom kabinom, sredstava integralnog transporta i vozača vozila sa ADR certifikatom;
- i) Komplet za vozača motocikla;
- j) Komplet za stražara;
- k) Komplet za električara i montera klima uređaja;
- l) Komplet za lica stalnih posada borbenih vozila;
- m) Komplet za izviđača;
- n) Komplet za lica angažirana na delaboraciji municije i minsko-eksplozivnih sredstava.

Član 35.

(Sastavi kompleta, pripadanje, nošenje, znavljanje i razduženje)

- (1) Odluku o sastavu kompleta, vremenskim resursima dijelova kompleta i znavljanju radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene donosi ministar, na prijedlog NZŠ OS.
- (2) Radno-zaštitnu i odjeću specijalne namjene vojna i civilna lica nose samo u vrijeme izvršenja službenog zadatka.
- (3) Način nošenja radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, regulira starješina na položaju komandanta bataljona, njemu ravnom i višem položaju.

- (4) Na lokacijama gdje je stacionirano više komandi i jedinica OS BiH, način nošenja radnozaštitne i odjeće specijalne namjene regulira nadležni starješina odgovoran za izvršenje zadatka.
- (5) Lica u rezervnom sastavu, kada su angažirana u OS BiH, nose radno-zaštitnu i odjeću specijalne namjene na isti način i pod istim uvjetima kao i profesionalna vojna i civilna lica na službi u OS BiH.
- (6) Znavljanje odjevnih predmeta iz sastava kompleta radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene vrši se u skladu sa definiranim rokovima upotrebe.
- (7) U slučaju ukazane potrebe, ministar može donijeti odluku o izmjenama i dopunama sastava kompleta i produženju vremenskih resursa kompleta radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene. Odluku donosi ministar na prijedlog NZŠ OS.
- (8) Po isteku vremenskih resursa kompleta radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, ista se razdužuje.

POGLAVLJE IX - OBAVEZE I ODGOVORNOSTI**Član 36.**

(Ministarstvo odbrane)

- (1) Sektor za nabavku i logistiku MO BiH:
 - a) Vršiti nabavku vojnih uniformi, svečane odjeće za pukove, radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, prema odobrenim planovima nabavke;
 - b) Nosilac je realizacije projekata razvoja i modernizacije novih vojnih uniformi i druge vojne opreme;
 - c) Priprema odluke o sastavima kompleta, pripadanju i vremenskim resursima vojnih uniformi, svečane odjeće za pukove, radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, i dostavlja ministru odbrane na odobrenje;
 - d) Nosilac je aktivnosti na izradi tehničkih uvjeta za komplete vojnih uniformi, svečane odjeće za pukove, radno-zaštitne i odjeće specijalne namjene, te druge pripadajuće lične opreme.

Član 37.

(Zajednički štab)

- (1) Načelnik ZŠ OS:
 - a) Regulira pitanja vezana za kontrolu načina nošenja i raspolaganja vojnih uniformi i preduzimanje mjera u slučajevima povreda propisa o nošenju i upotrebi vojnih uniformi;
 - b) Regulira obaveze i zadatke organizacijskih cjelina i potčinjenih komandi i jedinica, koji se odnose na praćenje kvaliteta i funkcionalnosti vojnih uniformi;
 - c) Regulira obaveze koje se odnose na planiranje nabavke vojnih uniformi i druge pripadajuće lične opreme;
 - d) Ministru dostavlja prijedlog o sastavima kompleta, pripadanju, vremenskim resursima i kriterijima znavljanja uniformi;
 - e) Ministru dostavlja prijedlog za poboljšanje dijelova uniformi, uvođenje novih i/ili zamjenskih dijelova uniformi, vojnih oznaka i druge lične opreme;
 - f) Imenuje lica iz OS BiH u komisije za razvoj i modernizaciju novih uniformi i izradu tehničkih uvjeta kompleta vojnih uniformi.

Član 38.

(Odgovornost za implementaciju)

Za implementaciju Pravilnika odgovorni su pomoćnici ministra odbrane BiH i NZŠ OS, svako iz svoje nadležnosti.

POGLAVLJE X - FINANSIRANJE

Član 39.

(Finansiranje)

- (1) Finansijska sredstva za nabavku vojnih uniformi i druge opreme, koju tretira Pravilnik, planiraju se u srednjoročnoj i godišnjoj projekciji budžeta.
- (2) Nabavka vojnih uniformi i druge pripadajuće opreme obuhvaćene Pravilnikom, vrši se na osnovu plana nabavke, u skladu sa odobrenim budžetom MO BiH.

POGLAVLJE XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 40.

(Završne odredbe)

- (1) Ministar odbrane će, po stupanju na snagu Pravilnika:
- Donijeti odluku o pripadanju i vremenskim resursima dijelova kompleta: terenske, službenih i svećanih uniformi OS BiH, u roku od 2 mjeseca od dana stupanja na snagu Pravilnika.
 - Imenovati stručnu komisiju koja će, po usvajanju novog modela terenske uniforme, sačiniti tehničke uvjete za istu, u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika.
 - Donijeti poseban propis o izgledu oznaka za revere na službenim uniformama OS BiH, za rodove i službe, i oznaka pukova OS BiH, izuzev oznaka pješadijskih pukova, u roku od 9 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika.
 - Donijeti poseban propis o sastavu kompleta svećane odjeće za pukove, načinu i prilikama u kojima se ista nosi, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravilnika.

Član 41.

(Aneksi)

Aneksi I, II, III, IV i V sastavni su dio ovog pravilnika.

Član 42.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uniformama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, broj 11-02-3-4949/12 od 27.12.2012. godine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj 17/13.

Član 43.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 11-02-3-1864-13/16

24. aprila 2017. godine

Sarajevo

Ministrica

Marina Pendeš, s. r.

ANEKS I**SASTAV KOMPLETA TERENSKJE UNIFORME**

DIJELOVI KOMPLETA UNIFORME	ZIMSKA	LJETNA
	Boja	
Kapa	maskima šara	
Šešir	maskima šara	
Košulja	maskima šara	
Pantalone	maskima šara	maskima šara
Jakna	maskima šara	
Jakna zimska	maskima šara	-
Kabanica kišna	maskima šara	
Majica polo	-	svijetla boja m/š
Majica kratkih rukava	-	dom. boja mask. šare
Majica dugih rukava, termo	dom. boja mask. šare	-

Donje rublje	dom. boja m/š, bijela	dom. boja m/š, bijela
Čarape	dom. boja mask. šare	dom. boja mask. šare
Potkapa	dom. boja mask. šare	
Rukavice	dom. boja mask. šare	-
Kaiš za pantalone	dominantna boja maskirne šare	
Opasač	dominantna boja maskirne šare	
Čizme	crna	komb. crna/ dom. boja
Pripadajuće vojne oznake	propisane	
Matrikula	siva	

ANEKS II**SASTAV KOMPLETA SLUŽBENE UNIFORME**

DIJELOVI KOMPLETA UNIFORME	KoV		ZS i PZO	
	zimska	ljetna	zimska	ljetna
	Boja			
Šapka (muškarci)	smeđa	smeđa	plava	plava
Šešir (žene)	smeđa	smeđa	plava	plava
Beretka	smeđa		plava	
Bluza	smeđa		plava	
Pantalone	smeđa	smeđa	plava	plava
Suknja	-	smeđa	-	plava
Kravata	smeđa		plava	
Košulja, kratki rukav	-	bež	-	plava
Košulja, dugi rukav	-	bež	-	plava
Košulja, dugi rukav	bež	-	plava	-
Košulja, dugi rukav	bijela		bijela	
Čarape	smeđa	smeđa	plava	plava
Čarape duge, ženske	boja kože			
Cipele plitke, muške	-	crna	-	crna
Cipele duboke, muške	crna	-	crna	-
Cipele plitke ženske, salonke	-	crna	-	crna
Čizme, ženske	crna	-	crna	-
Rukavice kožne	crna	-	crna	-
Rukavice platnene	bijela		bijela	
Džemper	smeđa	-	plava	-
Šal	smeđa	-	plava	-
Kaput	smeđa	-	plava	-
Vjetrovka	smeđa		plava	
Kabanica	smeđa		plava	
Kaiš za pantalone	crna			
Opasač	crna			

ANEKS III**SASTAV KOMPLETA SVEĆANE UNIFORME GENERALA, BRIGADIRA I PODOFICIRA NA DUŽNOSTI GLAVNOG PODOFICIRA/VODNIKA, TE OFICIRA I PODOFICIRA ANGAŽIRANIH U VOJNO-DIPLOMATSKIM PREDSTAVNIŠTVIMA**

DIJELOVI KOMPLETA UNIFORME	BOJA
Šapka (za muškarce)	plava
Šešir (za žene)	plava
Bluza	plava
Pantalone	plava
Suknja	plava
Košulja dugih rukava	bijela
Kravata	plava
Kaiš za pantalone	crna
Čarape	plava

Čarape ženske duge	boja kože
Cipele plitke, muške	crna
Cipele plitke, ženske, salonke	crna
Rukavice platnene	bijela
Džemper	plava
Šal	plava
Kaput	plava
Mantil	plava
Ešarpa	u bojama zastave BiH
Opasač	crna
Akselbender	u boji oznaka uniforme

ANEKS IV SASTAV KOMPLETA SVEČANE UNIFORME POČASNE JEDINICE

DIJELOVI KOMPLETA UNIFORME	Zimska	Ljetna
	Boja	
Šapka	plava	plava
Bluza	plava	plava
Pantalone	plava	plava
Pantalone za stroj	crna	crna
Košulja dugi rukav	bijela	bijela
Kravata	plava	
Kaiš za pantalone	crna	
Čarape	plava	plava
Čizme za stroj	crna	
Cipele plitke	crna	
Cipele duboke	crna	
Rukavice platnene	bijela	
Džemper	plava	-
Kaput	plava	-
Mantil	plava	
Šal	plava	
Ešarpa	u bojama zastave BiH	
Opasač	crna	
Akselbender	u boji oznaka uniforme	

ANEKS V SASTAV KOMPLETA SVEČANE UNIFORME VOJNOG ORKESTRA

DIJELOVI KOMPLETA UNIFORME	Zimska	Ljetna
	Boja	
Šapka	plava	plava
Bluza	plava	plava
Pantalone	plava	plava
Suknja	plava	plava
Košulja zimska, dugi rukav	bijela	bijela
Košulja ljetna, dugi rukav	bijela	bijela
Košulja ljetna, kratki rukav	bijela	bijela
Kravata	plava	
Kaiš za pantalone	crna	
Cipele plitke, muške	-	crna
Cipele duboke, muške	crna	-
Cipele, ženske, salonke	-	crna
Čizme, ženske	crna	-

Čarape	plava	plava
Čarape ženske, duge	boja kože	
Rukavice platnene	bijela	
Džemper	plava	-
Šal	plava	-
Kaput	plava	-
Mantil kišni	plava	
Ešarpa	u bojama zastave BiH	
Opasač	crna	
Akselbender	u boji oznaka uniforme	

UPRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA BILJA

638

Na temelju članka 80. stavak (2) Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 03/05), članka 61. stavak 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09) i čl. 4. i 5. Pravilnika o zajedničkom povjerenstvu za sorte poljoprivrednog bilja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 21/13), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u suradnji sa mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

ODLUKU O IZMJENAMA ODLUKE O FORMIRANJU ZAJEDNIČKOG POVJERENSTVA ZA SORTE POLJOPRIVREDNOG BILJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Članak 1.

U Odluci o formiranju Zajedničkog povjerenstva za sorte poljoprivrednog bilja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 73/13), u članku 2. točka a) alineja 1), točka b) alineja 1), točka c) alineja 1), točka d) alineja 1) i točka e) alineja 1) mijenjaju se i glase:

"1) Mario Beus - Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva;"

U točki b) alineja 8) mijenja se i glasi:

"8) prof. dr. Mirsad Kurtović - Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva."

U točki e) alineja 8) mijenja se i glasi:

"8) prof. dr. Lutvija Karić - Poljoprivredno-prehrambeni fakultet u Sarajevu."

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-02-2-534-1/17

09. lipnja 2017. godine
Sarajevo

Direktor
Radenko Radović, v. r.

На основу члана 80. став (2) Закона о сјемени и садном материјалу пољопривредних биљака Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 03/05), члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09) и чл. 4. и 5. Правилника о заједничкој комисији за сорте пољопривредног биља у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 21/13), Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, доноси

PRIOPĆENJE
O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO
PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA
TRAVANJ 2017. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za travanj 2017. godine iznosi 839 KM.

Broj 10-43-7-1-785-2/17

14. lipnja 2017. godine
 Sarajevo

Ravnatelj
 Mr. sc. **Velimir Jukić**, v. r.

Na osnovu člana 7. stav 2. Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i člana 8. stav 2. tačka x) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPŠTEŃE
O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO
PLATI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI
ZA APRIL 2017. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plata po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za april 2017. godine iznosi 839 KM.

Broj 10-43-7-1-785-2/17

14. juna 2017. godine
 Sarajevo

Direktor
 Mr **Velimir Jukić**, c. r.

Na osnovu člana 7. stav 2. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 50/08) i člana 8. stav 2. tačka h) Zakona o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine objavljuje

SAOPĆENJE
O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO
PLAĆI ZAPOSLENIH U BOSNI I HERCEGOVINI ZA
APRIL 2017. GODINE

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za april 2017. godine iznosi 839 KM.

Broj 10-43-7-1-785-2/17

14. juna 2017. godine
 Sarajevo

Direktor
 Mr. sc. **Velimir Jukić**, s. r.

USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE

641

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u sastavu: predsjednik Mirsad Čeman, dopredsjednici Mato Tadić i Zlatko M. Knežević, i suci Valerija Galić, Miodrag Simović i Seada Palavrić, na sjednici održanoj 10. svibnja 2017. godine, u predmetu broj **AP 1620/16**, rješavajući apelacije **Hatidže Kudić i drugih**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2), članka 62. stavak (7), članka 72. st. (4) i (5) i članka 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvajaju se apelacije koje su podnijeli: **Hatidža Kudić, Selma Kurspahić, Naza Pandžić, Almin Kurtović, Mejra**

Herić, Admir Muhčić, mldb. A. T., M. J., R. Č., M. Dž., Elvise Herić, E. J., A. M., Nurdin Dropić, Dž. H., L. G., A. D., i mldb. Š. M.

Utvrđuje se povreda članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, zbog duljine trajanja izvršnih postupaka, i povreda prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u svezi s pravom na pravično suđenje u razumnom roku iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u predmetima koji su se vodili pred Općinskim sudom u Sarajevu, koji se trenutačno nalaze u povodu priziva pred Kantonalnim sudom u Sarajevu, br. 65 0 I 131304 17 Gži, 65 0 I 348806 15 Gži, 65 0 I 348832 15 Gži, 65 0 I 360353 14 Gži, 65 0 I 425257 15 Gži, 65 0 I 422222 15 Gži, 65 0 I 307084 15 Gži, 65 0 I 431276 15 Gži, 65 0 I 431393 15 Gži, 65 0 I 431279 15 Gži, 65 0 I 426357 15 Gži, 65 0 I 426343 15 Gži, 65 0 I 431271 15 Gži, 65 0 I 443982 15 Gži, 65 0 I 424999 15 Gži, 65 0 I 431369 15 Gži, 65 0 I 443996 15 Gži i 65 0 I 432360 15 Gži.

Na temelju članka 74. stavak 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **Vladi Kantona Sarajevo** da apelantima **Hatidži Kudić, Selmi Kurspahić, Nazi Pandžić, Alminu Kurtoviću, Mejri Herić, Admiru Muhčiću, mldb. A. T., M. J., R. Č., M. Dž., Elvisu Heriću, E. J., A. M., Nurdinu Dropiću, Dž. H., L. G., A. D. i mldb. Š. M.** isplati iznos od po 1.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog duljine trajanja izvršnih postupaka, i to u roku od tri mjeseca od dostavljanja ove odluke, uz obvezu da nakon isteka ovog roka plati zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Na temelju članka 72. stavak (4) Pravila Ustavnog suda, nalaže se:

Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine da u skladu s ovom odlukom, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke, poduzme odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti radi otklanjanja sustavnog kršenja prava na suđenje u razumnom roku iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti radi otklanjanja kršenja prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u svezi s pravom iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u skladu s ovom odlukom;

Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Kantona Sarajevo da u skladu s ovom odlukom, u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke, poduzmu odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti radi otklanjanja sustavnog kršenja prava na suđenje u razumnom roku iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u skladu s ovom odlukom, kao i odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti radi otklanjanja kršenja prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u svezi s pravom na suđenje u razumnom roku iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u skladu s ovom odlukom;

Predsjedniku Kantonalnog suda u Sarajevu i predsjedniku Općinskog suda u Sarajevu da odmah, u skladu s ovom odlukom, poduzmu odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti radi otklanjanja sustavnog kršenja prava na suđenje u razumnom roku iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a na temelju članka 62. stavak (7) Pravila Ustavnog suda i mjere za okončanje izvršnih postupaka iz ove odluke u

predmetima br. 65 0 I 131304 17 Gži, 65 0 I 348806 15 Gži, 65 0 I 348832 15 Gži, 65 0 I 360353 14 Gži, 65 0 I 425257 15 Gži, 65 0 I 422222 15 Gži, 65 0 I 307084 15 Gži, 65 0 I 431276 15 Gži, 65 0 I 431393 15 Gži, 65 0 I 431279 15 Gži, 65 0 I 426357 15 Gži, 65 0 I 426343 15 Gži, 65 0 I 431271 15 Gži, 65 0 I 443982 15 Gži, 65 0 I 424999 15 Gži, 65 0 I 431369 15 Gži, 65 0 I 443996 15 Gži i 65 0 I 432360 15 Gži, u skladu s člankom II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Na temelju članka 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, nalaže se **Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, Vladi Kantona Sarajevo, predsjedniku Kantonalnog suda u Sarajevu i predsjedniku Općinskog suda u Sarajevu** da, u roku najkasnije od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke, obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

AP 1620/16

1. Hatidža Kudić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, koju zastupa Zlatan Bektić, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 8. travnja 2016. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Općinski sud), a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud). Apelantica je 12. ožujka 2010. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živnice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), da bi Općinski sud 1. lipnja 2010. godine donio rješenje kojim je prijedlog odbačen kao neuredan, nakon čega je apelantica podnijela priziv protiv navedenog rješenja. Rješenjem Kantonalnog suda od 16. travnja 2014. godine priziv je uvažen i predmet vraćen na ponovni postupak. Općinski sud je 8. travnja 2016. godine donio rješenje o izvršenju, protiv kojeg su apelantica i izvršenik izjavili prigovore, koje je Općinski sud rješenjem od 2. studenog 2016. godine djelomično usvojio, odnosno odbio. Predmetni spis se od 7. travnja 2017. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu izvršenikovog priziva podnesenog protiv rješenja Općinskog suda od 2. studenog 2016. godine. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje sedam godina i dva mjeseca.

AP 81/17

2. Selma Kurspahić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Sarajeva, koju zastupa Senija Poropat, odvjetnica iz Vogošće, podnijela je 9. siječnja 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Apelantica je 9. svibnja 2013. godine, na temelju rješenja Općine Centar Sarajevo, Služba za upravu za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Kanton Sarajevo), nakon čega je Općinski sud 18. lipnja 2013. godine donio rješenje o izvršenju. Predmetni spis se nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je 17. veljače 2014. podnio izvršenik protiv rješenja kojim je odbijen izvršenikov prigovor na rješenje o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje četiri godine.

AP 82/17

3. Naza Pandžić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Sarajeva, koju zastupa Senija Poropat, odvjetnica iz Vogošće, podnijela je 9. siječnja 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom u Sarajevu, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Apelantica je 9. svibnja 2013. godine, na temelju rješenja Općine Centar Sarajevo, Služba za upravu za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Kanton Sarajevo), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 19. lipnja 2013. godine. Predmetni spis se od 9. veljače 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je podnijela apelantica protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje četiri godine.

AP 88/17

4. Almin Kurtović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva, kojeg zastupa Senija Poropat, odvjetnica iz Vogošće, podnio je 9. siječnja 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom u Sarajevu, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Općinski sud je rješenjem od 10. veljače 2014. godine odbio apelantov prijedlog za izvršenje od 17. lipnja 2013. godine, podnesen na temelju rješenja Općine Centar Sarajevo, Služba za upravu za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, protiv izvršenika (Kanton Sarajevo). Predmetni spis se od 17. studenog 2014. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva podnesenog protiv navedenog rješenja. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje tri godine i 10 mjeseci.

AP 270/17

5. Mejra Herić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po bratu Osmanu Heriću, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 20. siječnja 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 9. travnja 2014. godine, na temelju rješenja JU Centar za socijalni rad Kladanj, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 19. lipnja 2014. godine. Predmetni spis se od 17. lipnja 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je 10. veljače 2015. godine podnijela apelantica protiv rješenja Općinskog suda, kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje tri godine i jedan mjesec.

AP 271/17

6. Admir Muhić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu S. M., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnio je 20. siječnja 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 27. ožujka 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živnice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 9. travnja 2014. godine. Predmetni spis se od 11. lipnja 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelant podnio protiv rješenja Općinskog suda, kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv

rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje tri godine i jedan mjesec.

AP 540/17

7. Mldb. A. T. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu Almiru Trumiću, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Zlatan Bektić, odvjetnik iz Živinica, podnio je 10. veljače 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 19. studenog 2012. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 19. studenog 2012. godine. Rješenjem Općinskog suda od 31. ožujka 2015. godine odbijen je izvršenikov prigovor protiv rješenja o izvršenju, nakon čega je izvršenik podnio priziv na navedeno rješenje, te je predmetni spis 1. prosinca 2015. godine dostavljen Kantonalnom sudu na postupanje. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje četiri godine i pet mjeseci.

AP 898/17

8. M. J. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu E. J., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnio je 10. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 21. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 29. travnja 2014. godine. Predmetni spis se od 30. ožujka 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 899/17

9. R. Č. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po majci M. Č., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnio je 9. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 28. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 30. travnja 2014. godine. Predmetni spis se od 23. travnja 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 900/17

10. M. Dž. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po majci I. Dž., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 9. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 28. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 30. travnja 2014. godine. Predmetni

spis se od 11. kolovoza 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 901/17

11. Elvisa Herić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Kladnja, zatupana po majci Diki Herić, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 10. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 11. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Kladanj, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 17. travnja 2014. godine. Predmetni spis se od 20. travnja 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 953/17

12. E. J. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu E. J., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnio je 13. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 24. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 1. srpnja 2014. godine. Predmetni spis se od 12. kolovoza 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 954/17

13. A. M. (u daljnjem tekstu: apelantica), iz Živinica, zastupana po ocu S. M., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 13. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 17. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 6. svibnja 2014. godine. Predmetni spis se od 21. listopada 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 955/17

14. Nurdin Dropić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po majci Hanifi Dropić, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnio je 13. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 24. lipnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 4. srpnja 2014. godine. Predmetni

spis se od 8. listopada 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje dvije godine i 10 mjeseci.

AP 982/17

15. Dž. H. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kladnja, zastupan po ocu E. H., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnio je 14. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelant je 17. ožujka 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju 14. travnja 2014. godine. Predmetni spis se od 6. studenog 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 983/17

16. L. G. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po ocu E. G., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 14. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 28. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 12. svibnja 2014. godine. Predmetni spis se od 18. rujna 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

AP 984/17

17. A. D. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po majci E. D., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 15. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 24. lipnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 1. srpnja 2014. godine. Predmetni spis se od 21. kolovoza 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu priziva koji je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje dvije godine i 10 mjeseci.

AP 985/17

18. Mldb. Š. M. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po majci I. M., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, odvjetnik iz Živinica, podnijela je 14. ožujka 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog duljine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutačno nalazi po prizivu pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 23. travnja 2014. godine, na temelju rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 6. svibnja 2014. godine. Predmetni spis se od 10. ožujka 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom u povodu

priziva koji je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u tijeku i ukupno traje više od tri godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

19. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Općinskog i Kantonalnog suda u razdoblju od 1. rujna 2016. godine do 4. travnja 2017. godine zatraženo je da dostave odgovore na apelacije. Općinski i Kantonalni sud su u razdoblju od 29. rujna 2016. godine do 20. travnja 2017. godine dostavili odgovore na apelacije.

20. S obzirom na to da se sve navedene apelacije odnose na isto pitanje, Ustavni sud je u skladu s člankom 32. stavak 1. Pravila Ustavnog suda odlučio da spoji predmete br. AP 1620/16, AP 81/17, AP 82/17, AP 88/17, AP 270/17, AP 271/17, AP 540/17, AP 898/17, AP 899/17, AP 900/17, AP 901/17, AP 953/17, AP 954/17, AP 955/17, AP 982/17, AP 983/17, AP 984/17 i AP 985/17, vodi jedan postupak i donese jednu odluku pod brojem **AP 1620/16**.

III. Činjenično stanje

21. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacijskih navoda i dokumentata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

22. Svi apelanti su podnijeli apelacije zbog duljine trajanja izvršnih postupaka koje su pokrenuli u razdoblju od 12. ožujka 2010. godine do 24. lipnja 2014. godine i koji prema stanju spisa još nisu okončani, a trenutačno se nalaze na postupanju, u povodu podnesenih priziva, pred Kantonalnim sudom. Predmetni izvršni postupci ukupno traju od dvije godine i 10 mjeseci do sedam godina i jedan mjesec, od čega pred Kantonalnim sudom predmetni izvršni postupci traju u razdoblju od jedne godine i pet mjeseci do tri godine i sedam mjeseci.

23. Postupajući u konkretnim predmetima sudovi su imali razdoblja neaktivnosti, odnosno nisu učinkovito poduzimali neophodne procesne radnje s ciljem okončanja predmetnih postupaka.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

24. U svim apelacijama apelanti smatraju da im je zbog duljine trajanja izvršnih postupaka, pred Općinskim i Kantonalnim sudom, povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Osim toga, neki apelanti se pozivaju i na kršenje prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

b) Odgovori na apelaciju

25. U odgovorima na apelacije redovni sudovi opravdavaju duljinu trajanja izvršnih postupaka tako što se uglavnom pozivaju na Plan rješavanja starih predmeta koji su obvezni provoditi u skladu s instrukcijama Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH (u daljnjem tekstu: VSTV), te na nedovoljnu kadrovsku popunjenost i prevelik broj predmeta koji se nalaze na rješavanju pred tim sudovima (navedeno se posebice odnosi na odgovore Kantonalnog suda).

V. Relevantni propisi

26. U **Zakonu o ovršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09 i 35/12) relevantne odredbe glase:

Članak 5.

U postupku ovrhe sud je dužan postupati žurno.

Sud je dužan predmete uzimati u rad redom kako ih je zaprimio, osim ako priroda tražbine ili posebne okolnosti zahtijevaju drugačije postupanje.

Članak 15.*Rokovi za postupanje*

Sud je u pravilu dužan o prijedlogu za ovrhu odlučiti u roku od osam dana, a o prigovoru u roku od 15 dana od dana ispunjavanja uvjeta za odlučivanje o prigovoru.

Članak 64.*Dovršenje ovrhe*

Postupak ovrhe smatra se okončanim pravomoćnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju ovršnog prijedloga, sprovođenjem ovršne radnje kojom se ovrha dovršava ili obustavom ovrhe.

27. U Zakonu o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) relevantne odredbe glase:

Članak 3.

1) Vijeće kao neovisno i samostalno tijelo ima zadatak osigurati neovisno, nepristrano i profesionalno pravosuđe, kako je propisano u članku 17. ovog zakona.

Članak 17.*Vijeće ima sljedeće ovlasti:*

(1) imenuje suce, uključujući predsjednike sudova, suce porotnike i dodatne suce u sve sudove na državnoj, entitetskoj, županijskoj, okružnoj, osnovnoj i općinskoj razini u Bosni i Hercegovini, uključujući Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, s izuzetkom ustavnih sudova entiteta Bosne i Hercegovine; [...]

(15) daje prijedloge, prema vlastitoj ocjeni, u svezi s godišnjim proračunom predloženim od strane državnih tijela i/ili vlada za sudove i tužiteljstva;

(16) daje i iznosi, prema vlastitoj ocjeni, prijedloge za izmjenu proračuna predloženih od strane državnih tijela i/ili vlada i/ili Pravosudnog povjerenstva Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine mjerodavnim zakonodavnim tijelima;

(17) prikuplja i analizira izvješća, kao i potrebite informacije o proračunu i prihodima za sudove i tužiteljstva kako bi se osigurali statistički podaci za učinkovit rad sudova i tužiteljstava; [...]

(19) sudjeluje u izradi nacrti i odobrava Pravilnike o poslovanju za sudove i tužiteljstva u Bosni i Hercegovini;

(20) nadgleda i savjetuje sudove i tužiteljstva o odgovarajućim i efikasnim tehnikama i postupcima u svezi s proračunom, upravljanjem i rukovođenjem i inicira edukaciju u tom pogledu;

(21) pokreće, nadgleda i koordinira projekte koji se odnose na poboljšanje pitanja vezanih za upravljanje sudovima i tužiteljstvima, uključujući traženje finansijskih sredstava iz domaćih i međunarodnih izvora; [...]

(23) utvrđuje kriterije za rad sudova i tužiteljstava i pokreće istrage koje se odnose na postupanje u području uprave ili financija; [...]

(25) utvrđuje broj sudaca, tužitelja i zamjenikâ glavnog tužitelja za sudove i tužiteljstva iz njegova djelokruga, nakon konzultacija s predsjednikom suda ili glavnim tužiteljem, tijelom mjerodavnim za proračun, i mjerodavnim ministarstvom pravde; [...]

28) daje mišljenje o nacrtima zakona, propisa i o važnim pitanjima koja mogu utjecati na pravosuđe, pokreće postupak usvajanja zakona i drugih propisa i daje smjernice sudovima i tužiteljstvima iz djelokruga Vijeća; [...]

28. U Zakonu o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 38/05, 22/06, 63/10, 7/13 i 52/14) relevantne odredbe glase:

Članak 31.*Dužnosti predsjednika suda*

Predsjednik suda odgovoran je za upravljanje cjelokupnim sudom i sudačkom upravom. [...]

Članak 37.*Propisi o unutarnjem ustrojstvu i poslovanju suda*

Visoko sudačko i tužiteljsko vijeće donosi pravilnik o unutarnjem sudačkom poslovanju, kojega prethodno priprema, u suradnji s federalnim ministrom pravde.

Predsjednik suda, uz suglasnost federalnog ministra pravde, donosi pravilnik o unutarnjem ustrojstvu suda i sistematizaciji radnih mjesta, sukladno kriterijima iz članka 41. ovog Zakona.

Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu suda i sistematizaciji radnih mjesta predsjednik suda dostavlja Visokom sudačkom i tužiteljskom vijeću.

Članak 61.*Ministarstva pravde**Federalno ministarstvo pravde ima sljedeće nadležnosti:*

1) prati primjenu ovog Zakona i drugih propisa koji se odnose na ustrojstvo i poslovanje svih sudova u Federaciji i
2) prikuplja statističke podatke o radu svih sudova u Federaciji i daje naputke sudovima za prikupljanje, vođenje i dostavu tih podataka.

Federalno ministarstvo pravde, u odnosu na Vrhovni sud Federacije, i kantonalna ministarstva pravde, u odnosu na kantonalne i općinske sudove, imaju sljedeće nadležnosti:

[...]

3) daju prijedloge predsjedniku suda i s njim surađuju radi unapređenja ustroja i poslovanja suda;

4) prikupljaju statističke podatke o radu sudova;

5) osiguravaju materijalne uvjete za rad sudova, ako Zakonom nije drukčije propisano [...]

U obavljanju svojih nadležnosti iz poslova pravosudne uprave, Federalno ministarstvo pravde i kantonalna ministarstva pravde usko surađuju i dostavljaju sve obavijesti Visokom sudačkom i tužiteljskom vijeću.

Članak 64.*Nepravilnosti*

Ako kantonalno ministarstvo pravde ustvrdi da u sudu postoje nepravilnosti u primjeni ovog Zakona ili drugih propisa koji se odnose na ustroj i poslovanje sudova, izvjestit će o tome Federalno ministarstvo pravde.

Ako Federalno ministarstvo pravde, pri obavljanju svojih nadležnosti ili na temelju izvješća kantonalnih ministarstava pravde, ustvrdi da u sudu postoje nepravilnosti u primjeni ovog Zakona ili propisa iz stavka 1. ovog članka, izvjestit će o tome predsjednika suda ili Visoko sudačko i tužiteljsko vijeće radi poduzimanja odgovarajućih mjera.

VI. Dopustivost

29. U skladu s člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

30. U skladu s člankom 18. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku koji je koristio.

31. Ustavni sud naglašava da u skladu s člankom 18. stavak (2) Pravila Ustavnog suda može izuzetno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ako apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i temeljnih sloboda koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Predmetne apelacije se odnose na duljinu izvršnog postupka. S tim u svezi, Ustavni sud je u svojoj praksi kontinuirano ukazivao na praksu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) prema kojoj izvršenje

pravomoćne sudbene odluke, odnosno odluke nadležnog tijela, predstavlja sastavni dio prava na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, te da je dužnost države da organizira svoj pravni sustav tako da omogući sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Europske konvencije. Također, Ustavni sud je kontinuirano ukazivao i da u Federaciji Bosne i Hercegovine ne postoji učinkovito pravno sredstvo koje bi apelantima omogućilo da se prije podnošenja apelacije žale zbog neizvršenja pravomoćnog rješenja kojim je dozvoljeno izvršenje sudbene presude, odnosno odluke nadležnog tijela (ilustracije radi vidi, Ustavni sud, npr. odluke o dopustivosti i meritumu br. AP 3060/06 od 26. veljače 2009. godine, točka 12., i AP 2318/16 od 7. ožujka 2017. godine, toč. 23.-24. s daljnjim referencama). Imajući ovo u vidu, Ustavni sud smatra da su apelacije koje su podnesene u odnosu na izvršne postupke koji nisu učinkovito okončani, dopustive po članku 18. stavak (2) Pravila Ustavnog suda.

32. Osim toga, sve apelacije ispunjavaju i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg ne bi bile dopustive, niti su očigledno (*prima facie*) neutemeljene.

33. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da predmetne apelacije ispunjavaju uvjete glede dopustivosti u odnosu na pravo na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VII. Meritum

34. Apelanti smatraju da im je zbog duljine trajanja izvršnih postupaka pred Kantonalnim sudom povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

a) Pravo na pravično suđenje

35. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.[...]

36. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom.[...]

Relevantni principi

37. Ustavni sud je, primjenjujući dosljedno praksu Europskog suda, kontinuirano isticao u predmetima koji pokreću pitanje nemogućnosti učinkovitog okončanja izvršnog postupka da članak 6. stavak 1. Europske konvencije, koji pruža jasna proceduralna jamstva kojim se strankama u sporu osigurava postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan, pruža zaštitu i izvršenje sudbene odluke odnosno odluke nadležnog tijela. Tumačenje da se članak 6. Europske konvencije tiče isključivo pristupa sudu i vođenja postupka dovelo bi do situacije koja nije kompatibilna s principom vladavine prava koji su države ugovornice prihvatile kada su ratificirale Europsku konvenciju, koji je propisan i člankom II/1. Ustava Bosne i Hercegovine. Zbog toga se izvršenje presude, odnosno odluke nadležnog tijela, mora smatrati sastavnim dijelom "suđenja" u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi, Europski sud, presuda *Poduzeće EVT protiv Srbije*, presuda od 21. lipnja 2007. godine, točka 46. s daljnjim referencama, i Ustavni sud, npr. odluke o dopustivosti i meritumu br. AP 1404/16 od 15. veljače 2017. godine, točka 31. s daljnjim referencama i AP 1552/16 od 7. ožujka 2017. godine, točka 35. s daljnjim referencama, nisu objavljene, dostupne na www.ustavnisud.ba). S druge strane, zakašnjenje u izvršenju

presude može biti opravdano u posebnim okolnostima, ali ono ne može biti takvo da ugrožava suštinu prava zaštićenog člankom 6. stavak 1. Europske konvencije (*ibid*, presuda *Poduzeće EVT*, točka 47.).

38. Dalje, bez obzira je li dužnik privatni ili državni akter, na državi je da poduzme sve potrebne korake da se izvrši pravomoćna sudbena presuda kao i da tom prigodom osigura učinkovito sudjelovanje cijelog svog aparata, uključujući i policiju. Propust da to učini nije u skladu sa zahtjevom sadržanim u članku 6. stavak 1. Europske konvencije (*op. cit.*, presuda *Poduzeće EVT*, točka 48. s daljnjim referencama).

39. Također, Ustavni sud kontinuirano ističe da se izvršni postupak, prema odredbi članka 5. stavak 1. ZIP FBiH, ali i prema praksi Europskog suda (vidi, Europski sud, *Comingersoll S. A. protiv Portugala*, stavak 23., 2000. godina), smatra žurnim i zahtijeva dodatnu ažurnost suda u odnosu na zakonsku obvezu da izvršni postupak provede bez nepotrebnih odugovlačenja i zastoja. U svezi s tim, Ustavni sud dosljedno ukazuje i na to da se uloga vlasti, u predmetima u kojima niti jedna stranka u sporu nije vlast, ni državno tijelo, svodi na to "da razumno pomogne izvršenju presude u korist stranke koja je spor dobila, ali ne da jamči izvršenje u svim okolnostima". Dakle, u izvršnom postupku sudovi nisu odgovorni za namirenje tražitelja izvršenja, već za učinkovito i ekonomično provođenje sudbenog postupka" (*op. cit.*, AP 1404/16, točka 40.). Dakle, država mora osigurati učinkovitu primjenu postupaka predviđenih relevantnim domaćim zakonodavstvom (*op. cit.* presuda *Poduzeće EVT*, toč. 52. s daljnjim referencama). S druge strane, moguće neizvršenje presude, odnosno odluke nadležnog tijela zbog siromaštva dužnika, ne može se smatrati krivnjom države, osim u mjeri u kojoj se to može pripisati domaćim vlastima, npr. njihovim greškama ili neopravdanim odgodama u postupku izvršenja. Također, pitanje je li duljina izvršnog postupka bila "razumna" cijenit će se i u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje apelanta i nadležnih vlasti, kao i važnost pitanja za apelanta (vidi, Europski sud, *Mužević protiv Hrvatske*, presuda od 16. studenog 2006. godine, točka 84.).

Razdoblje koje treba uzeti u obzir

40. Ustavni sud zapaža da su predmetni izvršni postupci, na čiju duljinu apelanti ukazuju, započeli u razdoblju od 2010. do 2014. godine i da još nisu okončani. Dakle, postupci u predmetnim apelacijama traju između dvije godine i 10 mjeseci i više od sedam godina.

Analiza duljine trajanja izvršnog postupka

41. Ustavni sud zapaža da se sve predmetne apelacije tiču nemogućnosti okončanja postupka po prijedlogu apelanta za izvršenje pravomoćnih odluka u dugom vremenskom razdoblju. Uzimajući u obzir analizirane okolnosti u svakoj pojedinačnoj apelaciji koja je predmet razmatranja u ovoj odluci, kao i relevantne standarde, Ustavni sud smatra da duljina izvršnih postupaka u predmetnim apelacijama, koji su do sada trajali između dvije godine i 10 mjeseci i više od sedam godina i koji su još u tijeku, u vrijeme donošenja ove odluke, *a priori* ne ispunjava standard "razumne" duljine postupka i mogla bi se opravdati samo u izuzetnim okolnostima. Međutim, sudovi nisu ponudili prihvatljivo obrazloženje dugog trajanja ovih postupaka, niti ima bilo šta što ukazuje da su ovi izvršni postupci bili naročito složeni, da su postojale neke objektivne okolnosti ili da ponašanje stranaka može opravdati takvo značajno odugovlačenje postupaka. Stoga, Ustavni sud smatra da je ovakvo odugovlačenje u izvršnom postupku uzrokovano u najvećoj mjeri time što sudovi nisu učinkovito kontrolirali predmetne izvršne postupke i okončali ih u razumnom roku.

42. Imajući u vidu da je i do sada u sličnim slučajevima utvrđivao kršenje prava na suđenje u razumnom roku, Ustavni sud smatra da u predmetnim apelacijama nema ništa što bi ga moglo

uvjeriti da dođe do drugačijeg zaključka u ovim predmetima. S obzirom na to, te primjenjujući navedene kriterije i vodeći računa o svim okolnostima u svakom konkretnom predmetu koji se razmatra ovom odlukom, Ustavni sud smatra da je duljina izvršnog postupka u svakom pojedinačnom slučaju bila pretjerana i da nije zadovoljila standarde prava na pravično suđenje u odnosu na izvršenje pravomoćne sudbene odluke, odnosno odluke nadležnog tijela. Stoga, Ustavni sud smatra da je u svakom pojedinačnom predmetu došlo do kršenja ustavnog prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Pitanje naknade nematerijalne štete

43. U smislu članka 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može odrediti naknadu nematerijalne štete. Međutim, Ustavni sud podsjeća na to da, za razliku od postupka pred redovnim sudovima, naknadu nematerijalne štete određuje u posebnim slučajevima kršenja zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

44. Budući da je u predmetnim apelacijama utvrđeno kršenje prava iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, Ustavni sud smatra da svakom apelantu pripada pravo na naknadu nematerijalne štete koju su apelanti nesumnjivo pretrpjeli zbog kršenja navedenog prava. S obzirom na odluku u ovom predmetu i vodeći se principima pravičnosti, Ustavni sud smatra da svakom apelantu treba na ime naknade nematerijalne štete isplatiti iznos od po 1.000,00 KM. Ustavni sud se opredijelio za princip da svim apelantima dodijeli istu naknadu bez obzira na razlike u pojedinim slučajevima, uvjeren da će ovakva simbolična naknada biti odgovarajuća satisfakcija, ali i da će nadležna tijela kojima je dat nalog u izreci ove odluke poduzeti učinkovite mjere, s ciljem sprječavanja kršenja ustavnih prava, odnosno otklanjanja posljedica njihovog kršenja, kako u slučaju navedenih apelanata tako i u odnosu na sve ostale osobe u relevantno istoj ili sličnoj situaciji.

45. Ovu naknadu je dužna platiti Vlada Kantona Sarajevo, s obzirom na sjedište suda pred kojim se vode predmetni postupci, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obvezu da nakon isteka ovog roka plati apelantima zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

Ostali navodi

46. Neki od apelanata navode da im je, zbog duljine trajanja predmetnih postupaka povrijeđeno i pravo na imovinu. S obzirom na to da povredu ovih prava temelje na identičnim navodima koji su već detaljno ispitani u ovoj odluci u odnosu na pravo na pravično suđenje u razumnom roku, Ustavni sud smatra da nema potrebe posebice ispitivati apelacijske navode koji se odnose na pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

b) Duljina trajanja izvršnih postupaka kao sustavni problem

47. Ustavni sud je u brojnim odlukama ustvrdio kršenje prava iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije zbog duljine trajanja izvršnih postupaka, kao što je slučaj i u predmetnim apelacijama. Pregled statistike vrste predmeta pred Ustavnim sudom iz njegove apelacijske nadležnosti pokazuje da je, u razdoblju od siječnja 2008. do veljače 2017. godine, Ustavni sud donio ukupno 1.447 odluka u kojima je ustvrdio povredu prava na pravično suđenje zbog nedonošenja odluke u razumnom roku (u parničnom i izvršnom postupku zajedno, ali ovaj broj ne obuhvata odluke u kojima je utvrđeno kršenje ovog prava u upravnom i kaznenom postupku, ni odluke koje se tiču neizvršenja iz proračuna raznih razina vlasti). Ustavni sud je u tim odlukama naložio određenim razinama javne vlasti da isplate apelantima određene novčane iznose na ime naknade nastale nematerijalne

štete zbog ovakvog kršenja ustavnih prava, pozivajući se na sjedište suda pred kojim je vođen postupak u kojem je utvrđena povreda. Ukupan iznos ovako dosuđene naknade u navedenom razdoblju iznosi oko 1.800.000,00 KM, što predstavlja značajan iznos. U vrijeme donošenja ove odluke, pred Ustavnim sudom se nalazi više od 600 predmeta u kojima se apelanti pozivaju na kršenje prava na suđenje u razumnom roku ili duljinu izvršnog postupka, a taj broj se stalno povećava prilikom novih apelacija u kojima se kao primarno postavlja pitanje duljine postupka.

48. Ustavni sud također zapaža da je VSTV u svom priopćenju za medije od 12. travnja 2017. godine objavio da je u 2017. godini planirao riješiti ukupno 156.320 "najstarijih predmeta", te da je u prvom kvartalu ove godine premašio kvartalni plan tako što je umjesto planiranih 25% riješeno 36% od planiranog broja, odnosno da je riješeno 60.339 "najstarijih predmeta". Iako nije navedeno na koji se razdoblje odnosi ovaj broj "najstarijih predmeta" koje po planu treba riješiti u 2017. godini, ni radi li se samo o parničnim ili i izvršnim predmetima, iz prateće tabele izvršenja plana koja je također objavljena i dostupna (vidi na: <http://vstv.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=67599>) vidljivo je da u radu još ima i predmeta koji su započeti "2000. i ranije". Na temelju ovoga, uz ponovno zapažanje da se poduzimaju određeni naponi na rješavanju starih predmeta, Ustavni sud sa zabrinutošću konstatira da su svi ti predmeti koji su kategorizirani kao "najstariji predmeti" (i za koje se može pretpostaviti da traju dulje od pet godina, dakle da su inicirani u razdoblju od 2001.-2011. godine) potencijalne apelacije zbog kršenja prava na suđenje u razumnom roku.

49. Dalje, u svojoj odluci broj AP 303/16 Ustavni sud je u odnosu na duljinu parničnih postupaka zaključio "da je problem ostao aktualan i nakon donošenja konkretnih odluka, odnosno da javna vlast ni na jednoj razini u Bosni i Hercegovini nije provela adekvatne mjere kojima bi se poboljšala situacija usprkos znatnoj i dosljednoj praksi Ustavnog suda u ovim slučajevima" (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 303/16 od 16. ožujka 2016. godine, točka 15., objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 24/16, dostupna i na www.ustavnisud.ba). Ustavni sud je u toj odluci zaključio i da kršenje prava na suđenje u razumnom roku koje je utvrđeno u tom predmetu "nije izolirani incident, niti se može pripisati konkretnom slijedu događaja u ovom predmetu, nego je posljedica sustavnih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti iz ovog područja i mora biti kvalificirano tako da proizlazi iz prakse koja nije kompatibilna s ustavnim pravom na pravično suđenje" (*idem*, toč. 37.-39.).

50. Do istog zaključka Ustavni sud dolazi i kada je u pitanju izvršni postupak. U svim predmetima u kojima je ustvrdio kršenje prava iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije zbog duljine izvršnih postupaka, Ustavni sud je dosljedno ukazivao na potrebu da sudovi koji vode izvršne postupke tim postupcima upravljaju na način koji neće voditi njihovom prekomjerno dugom trajanju. Međutim, broj apelacija koje Ustavni sud dobiva po tom pitanju i dalje raste, što pokazuje da mjere koje nadležne vlasti i sudovi poduzimaju po tom pitanju nisu dovoljne i ne daju rezultate.

51. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da je prekomjerna duljina izvršnih postupaka rezultat sustavnih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti iz ovog područja i da mora biti kvalificirana tako da proizlazi iz prakse koja nije kompatibilna s ustavnim pravom na pravično suđenje.

c) Pravo na učinkovit pravni lijek

52. U odlukama koje su u povodu istog pitanja ranije donesene, Ustavni sud je kontinuirano ukazivao da u Bosni i Hercegovini, a time i Federaciji Bosne i Hercegovine kao njezinom entitetu, ne postoji efektivno pravno sredstvo koje bi omogućilo apelantima da se žale zbog dugotrajnog neizvršenja

pravomoćnih presuda, odnosno stvarnog neizvršavanja rješenja o izvršenju donesenog u izvršnom postupku. Ustavni sud je u svezi s tim stalno naglašavao da nedostaci u organizaciji pravosudnog sustava entiteta, odnosno države, ne smiju utjecati na poštovanje individualnih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine, kao i zahtjeva i jamstava iz članka 6. Europske konvencije. Osim toga, Ustavni sud je također kontinuirano ukazivao da se na pojedinca ne može staviti pretjeran teret u otkrivanju koji je najučinkovitiji put kojim bi se došlo do ostvarenja njegovih prava, te da je dužnost države da organizira svoj pravni sustav tako da omogućiti sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Europske konvencije (vidi, između mnogih takvih odluka, *op. cit. AP 1404/16* toč. 24.-25. i *AP 1552/16* toč. 28.-29.).

53. Uspirkos takvom zaključku, u tim odlukama Ustavni sud nije utvrđivao kršenje prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, ostavljajući nadležnim javnim vlastima dovoljno prostora i vremena da adekvatno djeluju i otklone uočene probleme. Međutim, imajući sve navedeno u vidu, kao i stalni porast broja apelacija koje se podnose zbog duljine trajanja izvršnog postupka, Ustavni sud će u ovoj odluci detaljno razmotriti i pitanje kršenja prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije u svezi s dugim trajanjem izvršnih postupaka.

54. Apelanti se dakle nisu eksplicitno pozvali na kršenje prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije. Međutim, iz apelacijskih navoda nesumnjivo proizlazi da apelanti smatraju da nemaju nikakvog drugog učinkovitog pravnog sredstva kojim bi ishodovali učinkovito okončanje izvršnih postupaka, osim podnošenja apelacije Ustavnom sudu.

55. U svezi s pitanjem da li u takvoj situaciji Ustavni sud može razmatrati kršenje i nekog prava na koje se apelant nije eksplicitno pozvao, Ustavni sud je u svojoj praksi ukazao na relevantnu praksu Europskog suda koji je zauzeo stav da je taj sud najpozvaniji dati pravnu kvalifikaciju činjenica iznesenih u aplikaciji i da nije ograničen ni vezan za aplikantovu ili vladinu pravnu kvalifikaciju. Također, Ustavni sud je ukazao i na vlastitu praksu o istom pitanju u situacijama kada se apelant pozove na jedno pravo, a činjenice i argumenti koje iznese ukazuju na moguće kršenje nekog drugog ustavnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP 4207/13* od 30. rujna 2016. godine, točka 25. s daljnjim referencama, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 83/16, dostupna i na www.ustavnisud.ba). Osim toga, kako je već rečeno, stalni priliv značajnog broja apelacija koje se odnose na isto pitanje – neizvršenje pravomoćnih presuda u dugom vremenskom razdoblju, ozbiljno dovodi u pitanje nastojanja Ustavnog suda da kroz svoju apelacijsku nadležnost učinkovito riješi sustavni problem duljine izvršnih postupaka pred redovnim sudovima.

56. U svezi s pitanjem učinkovitog pravnog lijeka, Ustavni sud ukazuje da su prema članku 1. Europske konvencije države članice dužne osigurati "svakome u svojoj nadležnosti prava i slobode" zajamčene Europskom konvencijom. Primarna pozitivna obveza domaćih vlasti je dakle da svima osiguraju uživanje zajamčenih prava i sloboda, a mehanizmi zaštite ljudskih prava predviđeni Europskom konvencijom su supsidijarni. Ovaj supsidijarni karakter je artikuliran i kroz članak 13. Europske konvencije kojim se jamči dostupnost, na domaćoj razini, pravnog lijeka kojim će se osigurati provođenje i uživanje suštine prava zajamčenih Europskom konvencijom. Ovaj pravni lijek moraju osigurati, u kojoj god formi to odluče, države ugovornice. Standardi Europskog suda u svezi s ovim pitanjem pokazuju da učinkovitost pravnog lijeka u smislu članka 13. Europske konvencije ne ovisi o jamstvima da će rezultati korištenja tog pravnog lijeka biti u korist onoga tko ga koristi. Osim toga, čak i kada jedan pravni lijek *per se* ne može u potpunosti zadovoljiti

zahtjeve iz ovog članka, kombiniranje nekoliko pravnih lijekova koji su predviđeni u domaćem pravnom sustavu mogu dati zadovoljavajući učinak. Zbog toga je, prema praksi Europskog suda, u svakom konkretnom slučaju potrebno ustvrditi da li su pravni lijekovi koji su dostupni u domaćem pravnom sustavu "učinkoviti" na način da mogu prevenirati kršenje ljudskih prava (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud, *Sürmeli protiv Njemačke*, presuda od 8. lipnja 2006. godine, toč. 97.-98.).

57. Razmatrajući modalitete ispunjenja pozitivnih obveza javne vlasti radi otklanjanja sustavnih kršenja ljudskih prava zaštićenih Europskom konvencijom, Europski sud je istaknuo da je "prevencija nepobitno najbolje rješenje u apsolutnom smislu, kao i u mnogim područjima. U slučaju kada je sudbeni sustav manjkav u odnosu na zahtjev za razumnim vremenskim rokom iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, pravni lijek koji je osmišljen da ubrza postupak kako bi se spriječilo njegovo predugo trajanje predstavlja najučinkovitije rješenje. Takav pravni lijek nudi nepobitnu prednost u odnosu na pravni lijek koji pruža samo oštetu, budući da on također sprječava i utvrđivanje uzastopnih povreda u odnosu na isti postupak, te ne ispravlja povredu samo *a posteriori*, kao što čini pravni lijek koji nudi kompenzaciju. Neke države su savršeno shvatile situaciju birajući da kombiniraju dvije vrste pravnog lijeka, jednu namijenjenu ubrzanju postupka i drugu pružanju kompenzacije" (*ibid*, toč. 90.-100.). Članak 13. Europske konvencije također dozvoljava državi da odabere bilo koji pravni lijek koji može ubrzati postupak koji je u tijeku, ili pravni lijek za obeštećenje *post factum* zbog odugovlačenja koje se već desilo. Dok se prednost daje prvoj vrsti pravnog lijeka – ubrzanju postupka s obzirom na to da se tako sprječava daljnje odugovlačenje, pravni lijek kojim se dobiva obeštećenje može se smatrati podjednako učinkovitim u slučaju kada je postupak predugo trajao, a preventivni pravni lijek nije postojao (*op. cit. AP 303/16*, točka 41. s daljnjim referencama).

58. S druge strane, prema članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud ima i apelacijsku nadležnost, čija je svrha osiguranje poštovanja najviših standarda ljudskih prava iz članka II. Ustava Bosne i Hercegovine. Stoga je obraćanje Ustavnom sudu obvezan korak za sve one koji bi pitanje eventualnog kršenja nekog ljudskog prava željeli postaviti pred Europski sud, osim ako bi mogli dokazati da je apelacija Ustavnom sudu neučinkovit pravni lijek. U odnosu na pravo na izvršenje pravomoćnih presuda bez nepotrebnog odlaganja, apelacija Ustavnom sudu je jedini dostupan pravni lijek za zaštitu tog prava. Međutim, imajući u vidu sve okolnosti o kojima je bilo riječi, Ustavni sud smatra da apelacija više nije dovoljan način ostvarenja prava na učinkovito okončanje izvršnog postupka i/ili obeštećenje, zato što "nije neposredno način ostvarenja prava na brzo i učinkovito suđenje, nego jedan od načina da se reagira na dugotrajnost i neučinkovitost koje već postoje u sudbenom postupku" (*mutatis mutandis, op. cit., AP 303/16*, točka 40.).

59. Naročito, kao što je već rečeno, broj apelacija koje se podnose u svezi s duljinom izvršnog postupka stalno se povećava, a određeni broj apelacija se ponovno podnosi i nakon što je Ustavni sud već jednom ustvrdio kršenje prava u svezi s neizvršenjem pravomoćne sudbene presude, odnosno odluke nadležnog tijela. Ovo zato što zahtjev Ustavnog suda da se "postupak žurno okonča" često ne bude suštinski izvršen, pa se postupak pred sudovima i dalje produljuje po nekoliko godina i nakon odluke Ustavnog suda. Ovo dodatno ukazuje na propuste u učinkovitom upravljanju izvršnim postupkom, što je pitanje koje Ustavni sud ne može riješiti u okviru svoje apelacijske nadležnosti. Naime, kod utvrđivanja eventualnog kršenja prava na učinkovito izvršenje pravomoćne presude, odnosno odluke nadležnog tijela, relevantni su samo kriteriji koji su već spomenuti, a među njima nije dosljedno poštovanje zakonom propisanih rokova ili nekih drugih procesnih pravila koja su

propisana kako bi se izvršnim postupkom učinkovito upravljalo i kako bi se taj postupak proveo žurno, kako je propisano u zakonima o izvršnom postupku. Stoga se može dogoditi da ukupna duljina postupka nije dostigla zabrinjavajući stupanj prema standardima članka 6. stavak 1. Europske konvencije da bi se moglo ustvrditi kršenje tog prava, ali da zbog propusta u učinkovitom upravljanju postupkom i neopravdanih odlaganja, taj postupak u nekoj fazi može dostići i tu granicu. Djelovanje u tim ranijim fazama postupka putem odgovarajućeg pravnog lijeka osmišljenog da ubrza izvršni postupak kako bi se spriječilo njegovo predugo trajanje, predstavljalo bi prevenciju u postupcima koji traju da ne dođe do kršenja prava u svezi s izvršenjem pravomoćne sudbene odluke, odnosno odluke nadležnog tijela, kako kroz svoje odluke zahtijeva i Europski sud. Svakako, apelacija Ustavnom sudu bi i dalje bila dostupna, ali kao dodatno sredstvo zaštite ljudskih prava u svezi s učinkovitim okončanjem izvršnog postupka, ako bi to bilo potrebno.

60. Dakle, zbog toga što nadležna javna vlast još nije pronašla adekvatan način da riješi ovaj očigledan problem na koji Ustavni sud godinama ukazuje, zatim zbog ograničene ustavne mogućnosti Ustavnog suda da odredi konkretne mjere ubrzanja u svakom konkretnom predmetu, ali i zbog stalnog povećanja broja apelacija koje se isključivo odnose na pitanje dugotrajnosti izvršnih postupaka, učinkovitost apelacije kao pravnog lijeka koji je jedini dostupan apelantima ozbiljno je dovedena u pitanje u smislu stvarnog i učinkovitog ubrzanja izvršnog postupka i osiguravanja njegove "žurnosti", kako bi se ispunili zahtjevi za učinkovitim izvršenjem sudbene odluke, odnosno odluke nadležnog tijela u razumnom roku.

61. Imajući sve ovo u vidu, Ustavni sud smatra da postoji kršenje prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije u svezi s pravom iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

d) Mjere koje je potrebno poduzeti s ciljem izvršenja ove odluke

U odnosu na duljinu izvršnih postupaka

62. Što se tiče mjera koje nadležna javna vlast treba poduzeti, Ustavni sud je u odluci broj AP 303/16, u kojoj se bavio pitanjem suđenja u razumnom roku u parničnim postupcima, naglasio da "premda ne treba isključiti daljnju reformu zakonodavstva i pravnih sredstava u ostvarenju prava na pravično suđenje, prema mišljenju Ustavnog suda, primarna uloga pripada preventivnim i strukturalnim zahvatima koji bi trebali osigurati institucionalnu sposobnost kvalitetnog i brzog suđenja, te koji bi vjerojatnost da dođe do povrede prava na pravično suđenje minimizirali i otklonili već u početku." (*op. cit.* AP 303/16, točka 40.).

63. Isti takav stav se može primijeniti i kada je u pitanju duljina izvršnih postupaka. Ustavni sud smatra da će u ovakvim okolnostima, u kojima je utvrđeno sustavno kršenje prava iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije, stvarni učinci mjera i aktivnosti biti vidljivi i suštinski učinkoviti samo ako svaki dio javne vlasti koji ima nadležnosti u odnosu na dobru organizaciju pravosuđa, djelujući pojedinačno i zajedno, poduzme odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osiguralo uživanje u pravu na učinkovito izvršenje sudbene presude, odnosno odluke nadležnog tijela u razumnom roku, kako zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije.

64. Imajući to u vidu, Ustavni sud smatra neophodnim zahtjev za poduzimanje adekvatnih mjera u smislu ove odluke adresirati VSTV-u, nadležnim vladama i predsjedniku suda pred kojim se postupak vodi, budući da svi oni imaju određene, zakonom propisane obveze u svezi s kreiranjem i održavanjem učinkovitog pravosuđa.

U odnosu na pravo iz članka 13. Europske konvencije

65. Imajući u vidu da je u ovoj odluci utvrđeno i kršenje prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, a slijedeći praksu Europskog suda u sličnim slučajevima (vidi, npr. *Rumpf protiv Njemačke*, "pilot" presuda od 2. rujna 2009. godine, *Athanasiou i dr. protiv Grčke*, "pilot" presuda od 21. prosinca 2010. godine i sl.), Ustavni sud smatra da je neophodno naložiti da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Kantona Sarajevo i VSTV bez odlaganja, a najkasnije u roku od šest mjeseci od prijema ove odluke Ustavnog suda, poduzmu odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti, s ciljem propisivanja jednog ili više učinkovitih pravnih lijekova u skladu s člankom 13. Europske konvencije i s ovom odlukom, radi učinkovite zaštite prava na učinkovito izvršenje pravomoćne odluke iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

66. Ustavni sud zaključuje da je u svim postupcima iz apelacija koje su predmet ove odluke došlo do kršenja prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, budući da je u svakom pojedinačnom slučaju duljina izvršnog postupka bila pretjerano duga, čime je ozbiljno dovedeno u pitanje pravo svakog od apelanata na "pristup sudu". Osim toga, usprkos mjerama koje se poduzimaju za rješavanje ovog problema, Ustavni sud smatra da je prekomjerno trajanje izvršnih postupaka posljedica sustavnih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti raznih razina javne vlasti u ovom području, zbog čega postoji sustavno kršenje prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije pred sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine u odnosu na izvršni postupak.

67. Također, Ustavni sud zaključuje da postoji i kršenje prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije u svezi s pravom iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije u odnosu na izvršne postupke, budući da ne postoji učinkovit pravni lijek kojim bi se apelantima, prije podnošenja apelacije Ustavnom sudu, omogućilo ubrzanje tog postupka koji je u tijeku ili obeštećenje zbog odugovlačenja koje se već dogodilo.

68. Na temelju članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2), članka 62. stavak (7), članka 72. st. (4) i (5) i članka 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

69. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у саставу: председник Мирсад Ћеман, потпредседници Мато Тадић и Златко М. Кнежевић, и судије Валерија Галић, Миодраг Симовић и Сеада Палаврић, на сједници одржаној 10. маја 2017. године, у предмету број АП 1620/16, рјешавајући апелације Хатице Кудић и других, на основу члана VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1) и (2), члана 62 став (7), члана 72 ст. (4) и (5) и члана 74 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усвајају се апелације које су поднјели: Хатица Кудић, Селма Курспахић, Наза Панцић, Алмин Куртовић, Мејра Херић, Адмир Мухић, млдб. А. Т., М. Ј., Р. Ч., М. Џ.,

Елвиса Херић, Е. Ј., А. М., Нурдин Дропић, Џ. Х., Ј. Г., А. Д., и м.д.б. Ш. М.

Утврђује се повреда члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, због дужине трајања извршних поступака, и повреда права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези с правом на правично суђење у разумном року из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у предметима који су се водили пред Општинским судом у Сарајеву, који се тренутно налазе поводом жалби пред Кантоналним судом у Сарајеву, бр. 65 0 И 131304 17 Гжи, 65 0 И 348806 15 Гжи, 65 0 И 348832 15 Гжи, 65 0 И 360353 14 Гжи, 65 0 И 425257 15 Гжи, 65 0 И 422222 15 Гжи, 65 0 И 307084 15 Гжи, 65 0 И 431276 15 Гжи, 65 0 И 431393 15 Гжи, 65 0 И 431279 15 Гжи, 65 0 И 426357 15 Гжи, 65 0 И 426343 15 Гжи, 65 0 И 431271 15 Гжи, 65 0 И 443982 15 Гжи, 65 0 И 424999 15 Гжи, 65 0 И 431369 15 Гжи, 65 0 И 443996 15 Гжи и 65 0 И 432360 15 Гжи, у складу с чланом II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

На основу члана 74 став 1 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се **Влади Кантона Сарајево** да апелантима **Хатићи Кудић, Селми Курспахић, Нази Панчић, Алмину Куртовић, Мејри Херић, Адмиру Мухићу, м.д.б. А. Т., М. Ј., Р. Ч., М. Џ., Елвису Херићу, Е. Ј., А. М., Нурдину Дропићу, Џ. Х., Ј. Г., А. Д. и м.д.б. Ш. М.** исплати износ од по 1.000,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због дужине трајања извршних поступака, и то у року од три мјесеца од достављања ове одлуке, уз обавезу да након истека овог рока плати законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком.

На основу члана 72 став (4) Правила Уставног суда, налаже се:

Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине да у складу с овом одлуком, најкасније у року од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, предузме одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања системског кршења права на суђење у разумном року из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања кршења права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези с правом из члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у складу с овом одлуком;

Влади Федерације Босне и Херцеговине и Влади Кантона Сарајево да у складу с овом одлуком, у року од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, предузму одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања системског кршења права на суђење у разумном року из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у складу с овом одлуком, као и одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања кршења права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у вези с правом на суђење у разумном року из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у складу с овом одлуком;

Предсједнику Кантоналног суда у Сарајеву и предсједнику Општинског суда у Сарајеву да одмах, у складу с овом одлуком, предузму одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања системског кршења права на

суђење у разумном року из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, а на основу члана 62 став (7) Правила Уставног суда и мјере за окончање извршних поступака из ове одлуке у предметима бр. 65 0 И 131304 17 Гжи, 65 0 И 348806 15 Гжи, 65 0 И 348832 15 Гжи, 65 0 И 360353 14 Гжи, 65 0 И 425257 15 Гжи, 65 0 И 422222 15 Гжи, 65 0 И 307084 15 Гжи, 65 0 И 431276 15 Гжи, 65 0 И 431393 15 Гжи, 65 0 И 431279 15 Гжи, 65 0 И 426357 15 Гжи, 65 0 И 426343 15 Гжи, 65 0 И 431271 15 Гжи, 65 0 И 443982 15 Гжи, 65 0 И 424999 15 Гжи, 65 0 И 431369 15 Гжи, 65 0 И 443996 15 Гжи и 65 0 И 432360 15 Гжи, у складу с чланом II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

На основу члана 72 став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се **Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине, Влади Федерације Босне и Херцеговине, Влади Кантона Сарајево, предсједнику Кантоналног суда у Сарајеву и предсједнику Општинског суда у Сарајеву** да, у року најкасније од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, обавијесте Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод АП 1620/16

1. Хатица Кудић (у даљем тексту: апеланткиња) из Живиница, коју заступа Златан Бектић, адвокат из Живиница, поднијела је 8. априла 2016. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд) због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом у Сарајеву (у даљем тексту: Општински суд), а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом у Сарајеву (у даљем тексту: Кантонални суд). Апеланткиња је 12. марта 2010. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, поднијела приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), да би Општински суд 1. јуна 2010. године донио рјешење којим је приједлог одбачен као неуредан, након чега је апеланткиња поднијела жалбу против наведеног рјешења. Рјешењем Кантоналног суда од 16. априла 2014. године жалба је уважена и предмет враћен на поновни поступак. Општински суд је 8. априла 2016. године донио рјешење о извршењу, против којег су апеланткиња и извршеник изјавили приговоре, које је Општински суд рјешењем од 2. новембра 2016. године дјелимично усвојио, односно одбио. Предметни спис с од 7. априла 2017. године налази пред Кантоналним судом поводом извршеникове жалбе поднесене против рјешења Општинског суда од 2. новембра 2016. године. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје седам година и два мјесеца.

АП 81/17

2. Селма Курспахић (у даљем тексту: апеланткиња) из Сарајева, коју заступа Сенија Поропат, адвокат из Вогишће, поднијела је 9. јануара 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом у Сарајеву. Апеланткиња је 9. маја 2013. године, на основу рјешења Општине Центар Сарајево, Служба за управу за рад, социјална питања,

здравство, избјегла и расељена лица, поднијела приједлог за извршење против извршеника (Кантон Сарајево), након чега је Општински суд 18. јуна 2013. године донио рјешење о извршењу. Предметни спис се налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је 17. фебруара 2014. поднио извршеник против рјешења којим је одбијен извршеников приговор на рјешење о извршењу. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје четири године.

АП 82/17

3. Наза Пандић (у даљем тексту: апеланткиња) из Сарајева, коју заступа Сенија Поропат, адвокат из Вогошће, поднијела је 9. јануара 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом у Сарајеву, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом у Сарајеву. Апеланткиња је 9. маја 2013. године, на основу рјешења Општине Центар Сарајево, Служба за управу за рад, социјална питања, здравство, избјегла и расељена лица, поднијела приједлог за извршење против извршеника (Кантон Сарајево), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 19. јуна 2013. године. Предметни спис се од 9. фебруара 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је поднијела апеланткиња против рјешења којим је усвојен извршеников приговор. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје четири године.

АП 88/17

4. Алмин Куртовић (у даљем тексту: апелант) из Сарајева, које заступа Сенија Поропат, адвокат из Вогошће, поднио је 9. јануара 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом у Сарајеву, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом у Сарајеву. Општински суд је рјешењем од 10. фебруара 2014. године одбио апелантов приједлог за извршење од 17. јуна 2013. године, поднесен на основу рјешења Општине Центар Сарајево, Служба за управу за рад, социјална питања, здравство, избјегла и расељена лица, против извршеника (Кантон Сарајево). Предметни спис се од 17. новембра 2014. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе поднесене против наведеног рјешења. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје три године и 10 мјесеци.

АП 270/17

5. Мејра Херић (у даљем тексту: апеланткиња) из Живиница, заступана по брату Осману Херићу, као законском заступнику, које заступа Хусеин Салкановић, адвокат из Живиница, поднијела је 20. јануара 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апеланткиња је 9. априла 2014. године, на основу рјешења ЈУ Центар за социјални рад Кладањ, поднијела приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 19. јуна 2014. године. Предметни спис се од 17. јуна 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је 10. фебруара 2015. године поднијела апеланткиња против рјешења Општинског суда, којим је усвојен извршеников приговор изјављен против рјешења о извршењу. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје три године и један мјесец.

АП 271/17

6. Адмир Мухић (у даљем тексту: апелант) из Живиница, заступан по оцу С. М., као законском заступнику, које заступа Хусеин Салкановић, адвокат из Живиница, поднио је 20. јануара 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апелант је 27. марта 2014. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, поднио приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 9. априла 2014. године. Предметни спис се од 11. јуна 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је апелант поднио против рјешења Општинског суда, којим је усвојен извршеников приговор изјављен против рјешења о извршењу. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје три године и један мјесец.

АП 540/17

7. Млџб. А. Т. (у даљем тексту: апелант) из Живиница, заступан по оцу Алмиру Трумићу, као законском заступнику, које заступа Златан Бектић, адвокат из Живиница, поднио је 10. фебруара 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апелант је 19. новембра 2012. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, поднио приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 19. новембра 2012. године. Рјешењем Општинског суда од 31. марта 2015. године одбијен је извршеников приговор против рјешења о извршењу, након чега је извршеник поднио жалбу на наведено рјешење, те је предметни спис 1. децембра 2015. године достављен Кантоналном суду на поступање. Према стању списка, предметни поступак је у току и укупно траје четири године и пет мјесеци.

АП 898/17

8. М. Ј. (у даљем тексту: апелант) из Живиница, заступан по оцу Е. Ј., као законском заступнику, које заступа Хусеин Салкановић, адвокат из Живиница, поднио је 10. марта 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апелант је 21. априла 2014. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, поднио приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 29. априла 2014. године. Предметни спис се од 30. марта 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је апелант поднио против рјешења којим је усвојен извршеников приговор изјављен против рјешења о извршењу. Према стању списка, поступак је у току и укупно траје више од три године.

АП 899/17

9. Р. Ч. (у даљем тексту: апелант) из Живиница, заступан по мајци М. Ч., као законском заступнику, које заступа Хусеин Салкановић, адвокат из Живиница, поднио је 9. марта 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апелант је 28. априла 2014. године, на

донио рјешење о извршењу од 12. маја 2014. године. Предметни спис се од 18. септембра 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је апеланткиња поднијела против рјешења којим је усвојен извршеников приговор. Према стању списка, поступак је у току и укупно траје више од три године.

АП 984/17

17. А. Д. (у даљем тексту: апеланткиња) из Живиница, заступана по мајци Е. Д., као законском заступнику, које заступа Хусеин Салкановић, адвокат из Живиница, поднијела је 15. марта 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апеланткиња је 24. јуна 2014. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, поднијела приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 1. јула 2014. године. Предметни спис се од 21. августа 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је апеланткиња поднијела против рјешења којим је усвојен извршеников приговор. Према стању списка, поступак је у току и укупно траје двије године и 10 мјесеци.

АП 985/17

18. Мл. Д. Ш. М. (у даљем тексту: апеланткиња) из Живиница, заступана по мајци И. М., као законском заступнику, које заступа Хусеин Салкановић, адвокат из Живиница, поднијела је 14. марта 2017. године апелацију Уставном суду због дужине трајања извршног поступка који се водио пред Општинским судом, а који се тренутно налази по жалби пред Кантоналним судом. Апеланткиња је 23. априла 2014. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, поднијела приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерално министарство рада и социјалне политике), након чега је Општински суд донио рјешење о извршењу од 6. маја 2014. године. Предметни спис се од 10. марта 2015. године налази пред Кантоналним судом поводом жалбе коју је апеланткиња поднијела против рјешења којим је усвојен извршеников приговор. Према стању списка, поступак је у току и укупно траје више од три године.

II. Поступак пред Уставним судом

19. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Општинског и Кантоналног суда у периоду од 1. септембра 2016. године до 4. априла 2017. године затражено је да доставе одговоре на апелације. Општински и Кантонални суд су у периоду од 29. септембра 2016. године до 20. априла 2017. године доставили одговоре на апелације.

20. С обзиром на то да се све наведене апелације односе на исто питање, Уставни суд је у складу с чланом 32 став 1 Правила Уставног суда одлучио да споји предмете бр. АП 1620/16, АП 81/17, АП 82/17, АП 88/17, АП 270/17, АП 271/17, АП 540/17, АП 898/17, АП 899/17, АП 900/17, АП 901/17, АП 953/17, АП 954/17, АП 955/17, АП 982/17, АП 983/17, АП 984/17 и АП 985/17, води један поступак и донесе једну одлуку под бројем АП 1620/16.

III. Чињенично стање

21. Чињенице предмета које произлазе из апелационих навода и докумената предочених Уставном суду могу се сумирати на сљедећи начин:

22. Сви апеланти су поднијели апелације због дужине трајања извршних поступака које су покренули у периоду од 12. марта 2010. године до 24. јуна 2014. године и који према стању списка још нису окончани, а тренутно се налазе на

поступању, поводом поднесених жалби, пред Кантоналним судом. Предметни извршни поступци укупно трају од двије године и 10 мјесеци до седам година и један мјесец, од чега пред Кантоналним судом предметни извршни поступци трају у периоду од једне године и пет мјесеци до три године и седам мјесеци.

23. Поступајући у конкретним предметима судови су имали периоде неактивности, односно нису ефикасно предузимали неопходне процесне радње с циљем окончања предметних поступака.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

24. У свим апелацијама апеланти сматрају да им је због дужине трајања извршних поступака, пред Општинским и Кантоналним судом, повријеђено право на правично суђење из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција). Осим тога, неки апеланти се позивају и на кршење права на имовину из члана II/3 к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

б) Одговори на апелацију

25. У одговорима на апелације редовни судови оправдавају дужину трајања извршних поступака тако што се углавном позивају на План рјешавања старих предмета који су обавезни спроводити у складу с инструкцијама Високог судског и тужилачког савјета БиХ (у даљем тексту: ВСТС), те на недовољну кадровску попуњеност и превелик број предмета који се налазе на рјешавању пред тим судовима (наведено се посебно односи на одговоре Кантоналног суда).

V. Релевантни прописи

26. У Закону о извршном поступку Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09 и 35/12) релевантне одредбе гласе:

Члан 5.

У поступку извршења суд је дужан да поступа хитно. Суд је дужан да предмете узима у рад редом како их је примио, осим ако природа потраживања или посебне околности захтијевају да се поступи друкчије.

Члан 15.

Рокови за поступање

Суд је по правилу дужан да о приједлогу за извршење одлучи у року од осам дана, а о приговору у року од 15 дана од дана испуњавања услова да се о приговору одлучи.

Члан 64.

Довршење извршења

Поступак извршења сматра се завршеним правоснажношћу одлуке о одбацивању или одбијању извршног приједлога, провођењем извршне радње којом се извршење довршава или обуставом извршења.

27. У Закону о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ" бр. 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) релевантне одредбе гласе:

Члан 3.

(1) Савјет као независни и самостални орган има задатак да обезбједи независно, непристрасно и професионално правосуђе, како је прописано у члану 17. овог закона.

Члан 17.

Савјет има сљедеће надлежности:

(1) именује судије, укључујући председнике судова, судије поротнике и додатне судије у све судове на државном, ентитетском, кантоналном, окружном, основном и

општинском нивоу у Босни и Херцеговини, укључујући Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине, са изузетком уставних судова ентитета Босне и Херцеговине; [...]

(15) даје приједлоге, према властитој оцјени, у вези са годишњим буџетом предложеним од стране државних органа и/или влада за судове и тужилаштва;

(16) даје и износи, према властитој оцјени, приједлоге за измјену буџета предложених од стране државних органа и/или влада и/или Правосудне комисије Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине надлежним законодавним органима;

(17) прикупља и анализира извјештаје, као и потребне информације о буџету и приходима за судове и тужилаштва како би се обезбиједили статистички подаци за ефикасан рад судова и тужилаштва; [...]

(19) учествује у изради нацрта и одобрава Правилнике о пословању за судове и тужилаштва у Босни и Херцеговини;

(20) надгледа и савјетује судове и тужилаштва о одговарајућим и ефикасним техникама и поступцима у вези са буџетом, управљањем и руковођењем и иницира едукацију у том погледу;

(21) покреће, надгледа и координира пројекте који се односе на побољшање питања везаних за управљање судовима и тужилаштвима, укључујући тражење финансијских средстава из домаћих и међународних извора; [...]

(23) утврђује критеријуме за рад судова и тужилаштва и покреће истраге које се односе на поступање у области управе или финансија; [...]

(25) утврђује број судија, тужилаца и замјеника главног тужиоца за судове и тужилаштва из његове надлежности, након консултација са председником суда или главним тужиоцем, органом надлежним за буџет, и надлежним министарством правде; [...]

(28) даје мишљење о нацртима закона, прописа и о важним питањима која могу утицати на правосудје, покреће поступак усвајања закона и других прописа и даје смјернице судовима и тужилаштвима из надлежности Савјета; [...]

28. У **Закону о судовима у Федерацији Босне и Херцеговине** ("Службене новине ФБиХ" бр. 38/05, 22/06, 63/10, 7/13 и 52/14) релевантне одредбе гласе:

Члан 31.

Дужности председника суда

Председник суда је одговоран за руковођење цијелокупним судом и судском управом. [...]

Члан 37.

Високо судско и тужилачко вијеће доноси правилник о унутрашњем судском пословању, који претходно припрема у сарадњи са федералним министром правде.

Председник суда, уз сагласност федералног министра правде, доноси правилник о унутрашњој организацији суда и систематизацији радних мјеста у складу са критеријумима из члана 41. овог Закона.

Правилник о унутрашњој организацији суда и систематизацији радних мјеста председник суда доставља Високом судском и тужилачком вијећу.

Члан 61.

Министарства правде

Федерално министарство правде има сљедеће надлежности:

1) прати примјену овог Закона и других прописа који се односе на организацију и пословање свих судова у Федерацији и

2) прикупља статистичке податке о раду свих судова у Федерацији и даје упутства судовима за прикупљање, вођење и достављање тих података.

Федерално министарство правде, у односу на Врховни суд Федерације, и кантонална министарства правде, у односу на кантоналне и општинске судове, имају сљедеће надлежности:

[...]

3) дају приједлоге председнику суда и с њим сарађују ради унапређења организације и пословања суда;

4) прикупљају статистичке податке о раду судова;

5) обезбјеђују материјалне услове за рад судова, ако законом није другачије одређено [...]

У вршењу својих надлежности из послова правосудне управе, Федерално министарство правде и кантонална министарства правде уско сарађују и достављају све информације Високом судском и тужилачком вијећу.

Члан 64.

Неправилности

Ако кантонално министарство правде утврди да у суду постоје неправилности у примјени овог Закона или других прописа који се односе на организацију и пословање судова, информисаће о томе Федерално министарство правде.

Ако Федерално министарство правде, при вршењу својих надлежности или на основу извјештаја кантоналних министарстава правде, утврди да у суду постоје неправилности у примјени овог Закона или прописа из става 1. овог члана, информисаће о томе председника суда или Високо судско и тужилачко вијеће ради предузимања одговарајућих мјера.

VI. Допустивост

29. У складу с чланом VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд такође има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

30. У складу с чланом 18 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може разматрати апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

31. Уставни суд наглашава да у складу с чланом 18 став (2) Правила Уставног суда може изузетно разматрати апелацију и када нема одлуке надлежног суда, уколико апелација указује на озбиљна кршења права и основних слобода које штити Устав Босне и Херцеговине или међународни документи који се примјењују у Босни и Херцеговини. Предметне апелације се односе на дужину извршног поступка. С тим у вези, Уставни суд је у својој пракси континуирано указивао на праксу Европског суда за људска права (у даљем тексту: Европски суд) према којој извршење правоснажне судске одлуке, односно одлуке надлежног органа, представља саставни дио права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције, те да је дужност државе да организује свој правни систем тако да омогући судовима да се повинују захтјевима и условима Европске конвенције. Такође, Уставни суд је континуирано указивао и да у Федерацији Босне и Херцеговине не постоји дјелотворно правно средство које би апелантима омогућило да се прије подношења апелације жале због неизвршења правоснажног рјешења којим је дозвољено извршење судске пресуде, односно одлуке надлежног органа (илустрације ради види, Уставни суд, нпр. одлуке о допустивости и меритуму бр. АП 3060/06 од 26. фебруара 2009. године, тачка 12, и АП 2318/16 од 7. марта 2017. године, тач. 23-24 с даљим референцама). Имајући ово у виду, Уставни суд сматра да су апелације које су поднесене у односу на извршне поступке

који нису дјелотворно окончани, допустиве по члану 18 став (2) Правила Уставног суда.

32. Осим тога, све апелације испуњавају и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег не би биле допустиве, нити су очигледно (*prima facie*) неосноване.

33. Имајући у виду одредбе члана VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (2), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд закључује да предметне апелације испуњавају услове у погледу допустивости у односу на право на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције.

VII. Меритум

34. Апеланти сматрају да им је због дужине трајања извршних поступака пред Кантоналним судом повријеђено право на правично суђење из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

а) Право на правично суђење

35. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.[...]

36. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.[...]

Релевантни принципи

37. Уставни суд је, примјењујући досљедно праксу Европског суда, континуирано истицао у предметима који покрећу питање немогућности ефикасног окончања извршног поступка да члан 6 став 1 Европске конвенције, који пружа јасне процедуралне гаранције којим се странкама у спору обезбјеђује поступак који је правичан, јаван и експедитиван, пружа заштиту и извршење судске одлуке односно одлуке надлежног органа. Тумачење да се члан 6 Европске конвенције тиче искључиво приступа суду и вођења поступка довело би до ситуације која није компатибилна с принципом владавине права који су државе уговорнице прихватиле када су ратификовале Европску конвенцију, који је прописан и чланом II/1 Устава Босне и Херцеговине. Због тога се извршење пресуде, односно одлуке надлежног органа, мора сматрати саставним дијелом "суђења" у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције (види, Европски суд, пресуда *Предузеће ЕБТ против Србије*, пресуда од 21. јуна 2007. године, тачка 46 с даљим референцама, и Уставни суд, нпр. одлуке о допустивости и меритуму бр. *АП 1404/16* од 15. фебруара 2017. године, тачка 31 с даљим референцама и *АП 1552/16* од 7. марта 2017. године, тачка 35 с даљим референцама, нису објављене, доступне на www.ustavnisud.ba). С друге стране, закашњење у извршењу пресуде може бити оправдано у посебним околностима, али оно не може бити такво да угрожава суштину права заштићеног чланом 6 став 1 Европске конвенције (*ibid*, пресуда *Предузеће ЕБТ*, тачка 47).

38. Даље, без обзира да ли је дужник приватни или државни актер, на држави је да предузме све потребне кораке да се изврши правоснажна судска пресуда као и да том приликом обезбједи дјелотворно учешће цијелог свог апарата, укључујући и полицију. Пропуст да то учини није у складу са захтјевом садржаним у члану 6 став 1 Европске

конвенције (*op. cit.*, пресуда *Предузеће ЕБТ*, тачка 48 с даљим референцама).

39. Такође, Уставни суд континуирано истиче да се извршни поступак, према одредби члана 5 став 1 ЗИП ФБиХ, али и према пракси Европског суда (види, Европски суд, *Comingersoll S. A. против Португалije*, став 23, 2000. година), сматра хитним и захтијева додатну ажурност суда у односу на законску обавезу да извршни поступак спроведе без непотребних одуговлачења и застоја. У вези с тим, Уставни суд досљедно указује и на то да се улога власти, у предметима у којима нити једна странка у спору није власт, ни државни орган, своди на то "да разумно помогне извршењу пресуде у корист странке која је спор добила, али не да гарантује извршење у свим околностима". Дакле, у извршном поступку судови нису одговорни за намирење тражиоца извршења, већ за дјелотворно и економично спровођење судског поступка" (*op. cit.*, АП 1404/16, тачка 40). Дакле, држава мора обезбједити ефикасну примјену поступака предвиђених релевантним домаћим законодавством (*op. cit.*, пресуда *Предузеће ЕБТ*, тач. 52 с даљим референцама). С друге стране, могуће неизвршење пресуде, односно одлуке надлежног органа због сиромаштва дужника, не може се сматрати кривицом државе, осим у мјери у којој се то може приписати домаћим властима, нпр. њиховим грешкама или неоправданим одгодама у поступку извршења. Такође, питање је ли дужина извршног поступка била "разумна" цијениће се и у свјетлу околности предмета и позивом на сљедеће критеријуме: сложеност предмета, понашање апеланта и надлежних власти, као и важност питања за апеланта (види, Европски суд, *Мужевих против Хрватске*, пресуда од 16. новембра 2006. године, тачка 84).

Период који треба узети у обзир

40. Уставни суд запажа да су предметни извршни поступци, на чију дужину апеланти указују, започели у периоду од 2010. до 2014. године и да још нису окончани. Дакле, поступци у предметним апелацијама трају између двије године и 10 мјесеци и више од седам година.

Анализа дужине трајања извршног поступка

41. Уставни суд запажа да се све предметне апелације тичу немогућности окончања поступка по приједлогу апеланата за извршење правоснажних одлука у дугом временском периоду. Узимајући у обзир анализиране околности у свакој појединачној апелацији која је предмет разматрања у овој одлуци, као и релевантне стандарде, Уставни суд сматра да дужина извршних поступака у предметним апелацијама, који су до сада трајали између двије године и 10 мјесеци и више од седам година и који су још у току, у вријеме доношења ове одлуке, *a priori* не испуњава стандард "разумне" дужине поступка и могла би се оправдати само у изузетним околностима. Међутим, судови нису понудили прихватљиво образложење дугог трајања ових поступака, нити има било шта што указује да су ови извршни поступци били нарочито сложени, да су постојале неке објективне околности или да понашање странака може оправдати такво значајно одуговлачење поступка. Стога, Уставни суд сматра да је овакво одуговлачење у извршном поступку узроковано у највећој мјери тиме што судови нису дјелотворно контролисали предметне извршне поступке и окончали их у разумном року.

42. Имајући у виду да је и до сада у сличним случајевима утврђивао кршење права на суђење у разумном року, Уставни суд сматра да у предметним апелацијама нема ништа што би га могло увјерити да дође до другачијег закључка у овим предметима. С обзиром на то, те примјењујући наведене критеријуме и водећи рачуна о свим околностима у сваком конкретном предмету који се разматра

овом одлуком, Уставни суд сматра да је дужина извршног поступка у сваком појединачном случају била претјерана и да није задовољила стандард права на правично суђење у односу на извршење правоснажне судске одлуке, односно одлуке надлежног органа. Стога, Уставни суд сматра да је у сваком појединачном предмету дошло до кршења уставног права на правично суђење из члана II/3 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Питање накнаде нематеријалне штете

43. У смислу члана 74 Правила Уставног суда, Уставни суд може одредити накнаду нематеријалне штете. Међутим, Уставни суд подсјећа на то да, за разлику од поступка пред редовним судовима, накнаду нематеријалне штете одређује у посебним случајевима кршења загарантованих људских права и основних слобода.

44. Будући да је у предметним апелацијама утврђено кршење права из члана 6 став 1 Европске конвенције, Уставни суд сматра да сваком апеланту припада право на накнаду нематеријалне штете коју су апеланти несумњиво претрпјели због кршења наведеног права. С обзиром на одлуку у овом предмету и водећи се принципима правичности, Уставни суд сматра да сваком апеланту треба на име накнаде нематеријалне штете исплатити износ од по 1.000,00 КМ. Уставни суд се определио за принцип да свим апелантима додјели исту накнаду без обзира на разлике у појединим случајевима, увјерен да ће оваква симболична накнада бити одговарајућа сатисфакција, али и да ће надлежни органи којима је дат налог у изреци ове одлуке предузети ефикасне мјере, с циљем спречавања кршења уставних права, односно отклањања последица њиховог кршења, како у случају наведених апеланата тако и у односу на све остале особе у релевантно истој или сличној ситуацији.

45. Ову накнаду је дужна платити Влада Кантона Сарајево, с обзиром на сједиште суда пред којим се воде предметни поступци, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке, уз обавезу да након истека овог рока плати апелантима законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком. Ова одлука Уставног суда у дијелу који се односи на накнаду нематеријалне штете представља извршну исправу.

Остали наводи

46. Неки од апеланата наводе да им је, због дужине трајања предметних поступака повријеђено и право на имовину. С обзиром на то да повреду ових права заснивају на идентичним наводима који су већ детаљно испитани у овој одлуци у односу на право на правично суђење у разумном року, Уставни суд сматра да нема потребе посебно испитивати апелационе наводе који се односе на право на имовину из члана II/3 к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

б) Дужина трајања извршних поступака као системски проблем

47. Уставни суд је у бројним одлукама утврдио кршење права из члана 6 став 1 Европске конвенције због дужине трајања извршних поступака, као што је случај и у предметним апелацијама. Преглед статистике врсте предмета пред Уставним судом из његове апелационе надлежности показује да је, у периоду од јануара 2008. до фебруара 2017. године, Уставни суд донио укупно 1.447 одлука у којима је утврдио повреду права на правично суђење због недоношења одлуке у разумном року (у парничном и извршном поступку заједно, али овај број не обухвата одлуке у којима је утврђено кршење овог права у управном и кривичном поступку, ни одлуке које се тичу неизвршења из буџета разних нивоа

власти). Уставни суд је у тим одлукама наложио одређеним нивоима јавне власти да исплате апелантима одређене новчане износе на име накнаде настале нематеријалне штете због оваквог кршења уставних права, позивајући се на сједиште суда пред којим је вођен поступак у којем је утврђена повреда. Укупан износ овако досуђене накнаде у наведеном периоду износи око 1.800.000,00 КМ, што представља значајан износ. У вријеме доношења ове одлуке, пред Уставним судом се налази више од 600 предмета у којима се апеланти позивају на кршење права на суђење у разумном року или дужину извршног поступка, а тај број се стално повећава приливом нових апелација у којима се као примарно поставља питање дужине поступка.

48. Уставни суд такође запажа да је ВСТС у свом саопштењу за медије од 12. априла 2017. године објавио да је у 2017. години планирао ријешити укупно 156.320 "најстаријих предмета", те да је у првом кварталу ове године премашио квартални план тако што је умјесто планираних 25% ријешено 36% од планираног броја, односно да је ријешено 60.339 "најстаријих предмета". Иако није наведено на који се период односи овај број "најстаријих предмета" које по плану треба ријешити у 2017. години, ни ради ли се само о парничним или и извршним предметима, из пратеће табеле извршења плана која је такође објављена и доступна (види на: <http://vstv.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jspx?id=67599>) видљиво је да у раду још има и предмета који су започети "2000. и раније". На основу овога, уз поновно запажање да се предузимају одређени напори на рјешавању старих предмета, Уставни суд за забринутошћу констатује да су сви ти предмети који су категорисани као "најстарији предмети" (и за које се може претпоставити да трају дуже од пет година, дакле да су иницирани у периоду од 2001-2011. године) потенцијалне апелације због кршења права на суђење у разумном року.

49. Даље, у својој одлуци број АП 303/16 Уставни суд је у односу на дужину парничних поступака закључио "да је проблем остао актуелан и након доношења конкретних одлука, односно да јавна власт ни на једном нивоу у Босни и Херцеговини није спровела адекватне мјере којима би се побољшала ситуација упркос знатној и досљедној пракси Уставног суда у овим случајевима" (види, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број АП 303/16 од 16. марта 2016. године, тачка 15, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 24/16, доступна и на www.ustavnisud.ba). Уставни суд је у тој одлуци закључио и да кршење права на суђење у разумном року које је утврђено у том предмету "није изоловани инцидент, нити се може приписати конкретном слиједу догађаја у овом предмету, него је последица системских недостатака у организовању правосуђа и ефективном остваривању надлежности из ове области и мора бити квалификовано тако да произлази из праксе која није компатибилна с уставним правом на правично суђење" (*idem*, тач. 37-39).

50. До истог закључка Уставни суд долази и када је у питању извршни поступак. У свим предметима у којима је утврдио кршење права из члана 6 став 1 Европске конвенције због дужине извршних поступака, Уставни суд је досљедно указивао на потребу да судови који воде извршне поступке тим поступцима управљају на начин који неће водити њиховом прекомјерно дугом трајању. Међутим, број апелација које Уставни суд добија по том питању и даље расте, што показује да мјере које надлежне власти и судови предузимају по том питању нису довољне и не дају резултате.

51. Имајући у виду све наведено, Уставни суд закључује да је прекомјерна дужина извршних поступака резултат системских недостатака у организовању правосуђа и

ефективном остваривању надлежности из ове области и да мора бити квалификовано тако да произлази из праксе која није компатибилна с уставним правом на правично суђење.

в) Право на дјелотворан правни лијек

52. У одлукама које су поводом истог питања раније донесене, Уставни суд је континуирано указивао да у Босни и Херцеговини, а тиме и Федерацији Босне и Херцеговине као њеном ентитету, не постоји ефективно правно средство које би омогућило апелантима да се жале због дуготрајног неизвршења правоснажних пресуда, односно стварног неизвршавања рјешења о извршењу донесеног у извршном поступку. Уставни суд је у вези с тим стално наглашавао да недостаци у организацији правосудног система ентитета, односно државе, не смију утицати на поштовање индивидуалних права и слобода утврђених Уставом Босне и Херцеговине, као и захтјева и гаранција из члана 6 Европске конвенције. Осим тога, Уставни суд је такође континуирано указивао да се на појединца не може ставити претјеран терет у откривању који је најефикаснији пут којим би се дошло до остварења његових права, те да је дужност државе да организује свој правни систем тако да омогући судовима да се повинују захтјевима и условима Европске конвенције (види, између многих таквих одлука, *op. cit. AP 1404/16* тач. 24-25. и *AP 1552/16* тач. 28-29).

53. Упркос таквом закључку, у тим одлукама Уставни суд није утврђивао кршење права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције, остављајући надлежним јавним властима довољно простора и времена да адекватно дјелују и отклоне уочене проблеме. Међутим, имајући све наведено у виду, као и стални пораст броја апелација које се подносе због дужине трајања извршног поступка, Уставни суд ће у овој одлуци детаљно размотрити и питање кршења права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције у вези с дугим трајањем извршних поступака.

54. Апеланти се дакле нису експлицитно позвали на кршење права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције. Међутим, из апелационих навода несумњиво произлази да апеланти сматрају да немају никаквог другог дјелотворног правног средства којим би исходовали дјелотворно окончање извршних поступака, осим подношења апелације Уставном суду.

55. У вези с питањем да ли у таквој ситуацији Уставни суд може разматрати кршење и неког права на које се апелант није експлицитно позвао, Уставни суд је у својој пракси указао на релевантну праксу Европског суда који је заузео став да је тај суд најпозванији дати правну квалификацију чињеница изнесених у апликацији и да није ограничен ни везан за апликантову или владину правну квалификацију. Такође, Уставни суд је указао и на властиту праксу о истом питању у ситуацијама када се апелант позове на једно право, а чињенице и аргументи које изнесе указују на могуће кршење неког другог уставног права (види, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број *AP 4207/13* од 30. септембра 2016. године, тачка 25 с даљим референцама, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 83/16, доступна и на www.ustavnisud.ba). Осим тога, како је већ речено, стални прилив значајног броја апелација које се односе на исто питање – неизвршење правоснажних пресуда у дугом временском периоду, озбиљно доводи у питање настојања Уставног суда да кроз своју апелациону надлежност ефикасно ријешити системски проблем дужине извршних поступака пред редовним судовима.

56. У вези с питањем дјелотворног правног лијека, Уставни суд указује да су према члану 1 Европске конвенције државе чланице дужне обезбиједити "свакоме у својој

надлежности права и слобода" гарантоване Европском конвенцијом. Примарна позитивна обавеза домаћих власти је дакле да свима обезбиједије уживање гарантованих права и слобода, а механизми заштите људских права предвиђени Европском конвенцијом су супсидијарни. Овај супсидијарни карактер је артикулисан и кроз члан 13 Европске конвенције којим се гарантује доступност, на домаћем нивоу, правног лијека којим ће се обезбиједити спровођење и уживање суштине права гарантованих Европском конвенцијом. Овај правни лијек морају обезбиједити, у којој год форми то одлуче, државе уговорнице. Стандарди Европског суда у вези с овим питањем показују да дјелотворност правног лијека у смислу члана 13 Европске конвенције не зависи од гаранција да ће резултати коришћења тог правног лијека бити у корист онога ко га користи. Осим тога, чак и када један правни лијек *per se* не може у потпуности задовољити захтјева из овог члана, комбиновање неколико правних лијекова који су предвиђени у домаћем правном систему могу дати задовољавајући ефекат. Због тога је, према пракси Европског суда, у сваком конкретном случају потребно утврдити да ли су правни лијекови који су доступни у домаћем правном систему "дјелотворни" на начин да могу предуприједити кршење људских права (види, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Sürmeli protiv Немачке*, пресуда од 8. јуна 2006. године, тач. 97-98).

57. Разматрајући модалитете испуњења позитивних обавеза јавне власти ради отклањања системских кршења људских права заштићених Европском конвенцијом, Европски суд је истакао да је "превенција непобитно најбоље рјешење у апсолутном смислу, као и у многим областима. У случају када је судски систем мањкав у односу на захтјев за разумни временски рок из члана 6 став 1 Европске конвенције, правни лијек који је осмишљен да убрза поступак како би се спријечило његово предуго трајање представља најдјелотворније рјешење. Такав правни лијек нуди непобитну предност у односу на правни лијек који пружа само одштету, будући да он такође спречава и утврђивање узастопних повреда у односу на исти поступак, те не исправља повреду само *a posteriori*, као што чини правни лијек који нуди компензацију. Неке државе су савршено схватиле ситуацију бирајући да комбинују двије врсте правног лијека, једну намијењену убрзању поступка и другу пружању компензације" (*ibid*, тач. 90-100). Члан 13 Европске конвенције такође дозвољава држави да одабере било који правни лијек који може убрзати поступак који је у току, или правни лијек за обештећење *post factum* због одуговлачења које се већ десило. Док се предност даје првој врсти правног лијека – убрзавању поступка с обзиром на то да се тако спречава даље одуговлачење, правни лијек којим се добија обештећење може се сматрати подједнако дјелотворним у случају када је поступак предуго трајао, а превентивни правни лијек није постојао (*op. cit.* AP 303/16, тачка 41 с даљим референцама).

58. С друге стране, према члану VI/3 б) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд има и апелациону надлежност, чија је сврха обезбјеђење поштовања највиших стандарда људских права из члана II Устава Босне и Херцеговине. Стога је обраћање Уставном суду обавезан корак за све оне који би питање евентуалног кршења неког људског права жељели поставити пред Европски суд, осим ако би могли доказати да је апелација Уставном суду недјелотворан правни лијек. У односу на право на извршење правоснажних пресуда без непотребног одлагања, апелација Уставном суду је једини доступан правни лијек за заштиту тог права. Међутим, имајући у виду све околности о којима је било ријечи, Уставни суд сматра да апелација више није довољан начин

остварења права на дјелотворно окончање извршног поступка и/или обештећење, зато што "није непосредно начин остварења права на брзо и дјелотворно суђење, него један од начина да се реагује на дуготрајност и недјелотворност које већ постоје у судском поступку" (*mutatis mutandis, op. cit.*, АП 303/16, тачка 40).

59. Нарочито, као што је већ речено, број апелација које се подносе у вези с дужином извршног поступка стално се повећава, а одређени број апелација се поново подноси и након што је Уставни суд већ једном утврдио кршење права у вези с неизвршењем правоснажне судске пресуде, односно одлуке надлежног органа. Ово зато што захтјев Уставног суда да се "поступак хитно оконча" често не буде суштински извршен, па се поступак пред судовима и даље продужава по неколико година и након одлуке Уставног суда. Ово додатно указује на пропусте у ефикасном управљању извршним поступком, што је питање које Уставни суд не може ријешити у оквиру своје апелационе надлежности. Наиме, код утврђивања евентуалног кршења права на дјелотворно извршење правоснажне пресуде, односно одлуке надлежног органа, релевантни су само критеријуми који су већ споменути, а међу њима није досљедно поштовање законом прописаних рокова или неких других процесних правила која су прописана како би се извршним поступком ефикасно управљало и како би се тај поступак спровео хитно, како је прописано у законима о извршном поступку. Стога се може догодити да укупна дужина поступка није достигла забрињавајући степен према стандардима члана 6 став 1 Европске конвенције да би се могло утврдити кршење тог права, али да због пропуста у ефикасном управљању поступком и неоправданих одлагања, тај поступак у некој фази може достићи и ту границу. Дјеловање у тим ранијим фазама поступка путем одговарајућег правног лијека осмишљеног да убрза извршни поступак како би се спријечило његово предуго трајање, представљало би превенцију у поступцима који трају да не дође до кршења права у вези с извршењем правоснажне судске одлуке, односно одлуке надлежног органа, како кроз своје одлуке захтијева и Европски суд. Свакако, апелација Уставном суду би и даље била доступна, али као додатно средство заштите људских права у вези с ефикасним окончањем извршног поступка, уколико би то било потребно.

60. Дакле, због тога што надлежна јавна власт још није пронашла адекватан начин да ријешити овај очигледан проблем на који Уставни суд годинама указује, затим због ограничене уставне могућности Уставног суда да одреди конкретне мјере убрзања у сваком конкретном предмету, али и због сталног повећања броја апелација које се искључиво односе на питање дуготрајности извршних поступака, дјелотворност апелације као правног лијека који је једини доступан апелантима озбиљно је доведена у питање у смислу стварног и ефикасног убрзања извршног поступка и осигуравања његове "хитности", како би се испунили захтјеви за дјелотворним извршењем судске одлуке, односно одлуке надлежног органа у разумном року.

61. Имајући све ово у виду, Уставни суд сматра да постоји кршење права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције у вези с правом из члана 6 став 1 Европске конвенције.

г) Мјере које је потребно предузети с циљем извршења ове одлуке

У односу на дужину извршних поступака

62. Што се тиче мјера које надлежна јавна власт треба предузети, Уставни суд је у одлуци број АП 303/16, у којој се бавио питањем суђења у разумном року у парничним поступцима, нагласио да "премда не треба искључити даљу

реформу законодавства и правних средстава у остварењу права на правично суђење, према мишљењу Уставног суда, примарна улога припада превентивним и структуралним захватима који би требали обезбиједити институционалну способност квалитетног и брзог суђења, те који би вјероватност да дође до повреде права на правично суђење минимизирали и отклонили већ у почетку." (*op. cit.* АП 303/16, тачка 40).

63. Исти такав став се може примијенити и када је у питању дужина извршних поступака. Уставни суд сматра да ће у оваквим околностима, у којима је утврђено системско кршење права из члана 6 став 1 Европске конвенције, стварни ефекти мјера и активности бити видљиви и суштински дјелотворни само ако сваки дио јавне власти који има надлежности у односу на добру организацију правосуђа, дјелујући појединачно и заједно, предузме одговарајуће мјере из своје надлежности како би се обезбиједило уживање у праву на дјелотворно извршење судске пресуде, односно одлуке надлежног органа у разумном року, како захтијева члан 6 став 1 Европске конвенције.

64. Имајући то у виду, Уставни суд сматра неопходним захтјев за предузимање адекватних мјера у смислу ове одлуке адресирати ВСТС-у, надлежним владама и предсједнику суда пред којим се поступак води, будући да сви они имају одређене, законом прописане обавезе у вези с креирањем и одржавањем ефикасног правосуђа.

У односу на право из члана 13 Европске конвенције

65. Имајући у виду да је у овој одлуци утврђено и кршење права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције, а слиједећи праксу Европског суда у сличним случајевима (види, нпр. *Rumpf против Њемачке*, "пилот" пресуда од 2. септембра 2009. године, *Athanasiou и др. против Грчке*, "пилот" пресуда од 21. децембра 2010. године и сл.), Уставни суд сматра да је неопходно наложити да Влада Федерације Босне и Херцеговине, Влада Кантона Сарајево и ВСТС без одлагања, а најкасније у року од шест мјесеци од пријема ове одлуке Уставног суда, предузму одговарајуће мјере из своје надлежности, с циљем прописивања једног или више дјелотворних правних лијекова у складу с чланом 13 Европске конвенције и с овом одлуком, ради ефикасне заштите права на ефикасно извршење правоснажне одлуке из члана 13 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

66. Уставни суд закључује да је у свим поступцима из апелација које су предмет ове одлуке дошло до кршења права из члана 13 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, будући да је у сваком појединачном случају дужина извршног поступка била претјерано дуга, чиме је озбиљно доведено у питање право сваког од апеланата на "приступ суду". Осим тога, упркос мјерама које се предузимају за рјешавање овог проблема, Уставни суд сматра да је прекомјерно трајање извршних поступака последица системских недостатака у организовању правосуђа и ефективном остваривању надлежности разних нивоа јавне власти у овој области, због чега постоји системско кршење права из члана 13 е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције пред судовима у Федерацији Босне и Херцеговине у односу на извршни поступак.

67. Такође, Уставни суд закључује да постоји и кршење права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције у вези с правом из члана 6 став 1 Европске конвенције у односу на извршне поступке, будући да не постоји дјелотворан правни лијек којим би се апелантима, прије подношења апелације Уставном суду, омогућило

ubrzanje tog postupka koji je u toku ili obештећење због одуговлачења које се већ догодило.

68. На основу члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1) и (2), члана 62 став (7), члана 72 ст. (4) и (5) и члана 74 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

69. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Председник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ћеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вјећу, у саставу: председник Мирсад Ћеман, потпредседници Мато Тодић и Златко М. Кнежевић, и судије Валерија Галић, Миодраг Симовић и Сеада Палаврић, на сједници одржаној 10. маја 2017. године, у предмету број **AP 1620/16**, рјешавајући апелације **Hatidže Kudić i drugih**, на основу члана VI/3.b) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2), члана 62. став (7), члана 72. ст. (4) и (5) и члана 74. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), донио је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Усвајају се апелације које су подnijели: **Hatidža Kudić, Selma Kurspahić, Naza Pandžić, Almin Kurtović, Mejra Herić, Admir Muhić, mldb. A. T., M. J., R. Č., M. Dž., Elvisa Herić, E. J., A. M., Nurdin Dropić, Dž. H., L. G., A. D., i mldb. Š. M.**

Утврђује се повреда члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, због дузине трајања извршних поступака, и повреда права на дјелотворан правни lijek из члана 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези с правом на прaviчно суђење у разумном року из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, а на основу члана 62. став (7) Правила Уставног суда и мјере за окончање извршних поступака из ове одлуке у предметима бр. 65 0 I 131304 17 Gži, 65 0 I 348806 15 Gži, 65 0 I 348832 15 Gži, 65 0 I 360353 14 Gži, 65 0 I 425257 15 Gži, 65 0 I 422222 15 Gži, 65 0 I 307084 15 Gži, 65 0 I 431276 15 Gži, 65 0 I 431393 15 Gži, 65 0 I 431279 15 Gži, 65 0 I 426357 15 Gži, 65 0 I 426343 15 Gži, 65 0 I 431271 15 Gži, 65 0 I 443982 15 Gži, 65 0 I 424999 15 Gži, 65 0 I 431369 15 Gži, 65 0 I 443996 15 Gži и 65 0 I 432360 15 Gži.

На основу члана 74. став 1. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се **Vladi Kantona Sarajevo** да апелантима **Hatidži Kudić, Selmi Kurspahić, Nazi Pandžić, Alminu Kurtoviću, Mejri Herić, Admiru Muhiću, mldb. A. T., M. J., R. Č., M. Dž., Elvisu Heriću, E. J., A. M., Nurdinu Dropiću, Dž. H., L. G., A. D. i mldb. Š. M.** исплати износ од по 1.000,00 KM на име накнаде нематеријалне штете због дузине трајања извршних поступака, и то у року од три мјесеца од достављања ове одлуке, уз обавезу да након истека овог рока плати законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком.

На основу члана 72. став (4) Правила Уставног суда, налаже се:

Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine да у складу с овом одлуком, најкасније у року од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, предузме одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања системског кршења права на суђење у разумном року из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и

одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања кршења права на дјелотворан правни lijek из члана 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у вези с правом из члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у складу с овом одлуком;

Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Kantona Sarajevo да у складу с овом одлуком, у року од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, предузму одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања системског кршења права на суђење у разумном року из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у складу с овом одлуком, као и одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања кршења права на дјелотворан правни lijek из члана 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у вези с правом на суђење у разумном року из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у складу с овом одлуком;

Predsjedniku Kantonalnog suda u Sarajevu i predsjedniku Općinskog suda u Sarajevu да одмах, у складу с овом одлуком, предузму одговарајуће мјере из своје надлежности ради отклањања системског кршења права на суђење у разумном року из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, а на основу члана 62. став (7) Правила Уставног суда и мјере за окончање извршних поступака из ове одлуке у предметима бр. 65 0 I 131304 17 Gži, 65 0 I 348806 15 Gži, 65 0 I 348832 15 Gži, 65 0 I 360353 14 Gži, 65 0 I 425257 15 Gži, 65 0 I 422222 15 Gži, 65 0 I 307084 15 Gži, 65 0 I 431276 15 Gži, 65 0 I 431393 15 Gži, 65 0 I 431279 15 Gži, 65 0 I 426357 15 Gži, 65 0 I 426343 15 Gži, 65 0 I 431271 15 Gži, 65 0 I 443982 15 Gži, 65 0 I 424999 15 Gži, 65 0 I 431369 15 Gži, 65 0 I 443996 15 Gži и 65 0 I 432360 15 Gži, у складу с чланом II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

На основу члана 72. став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, налаже се **Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, Vladi Kantona Sarajevo, predsjedniku Kantonalnog suda u Sarajevu i predsjedniku Općinskog suda u Sarajevu** да, у року најкасније од шест мјесеци од дана достављања ове одлуке, обавијесте Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod AP 1620/16

1. Hatidža Kudić (у даљњем тексту: апелантa) из Живиница, коју заступа Златан Бектић, адвокат из Живиница, подnijела је 8. априла 2016. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) због дузине трајања извршног поступка у предмету који се водио пред Опćинским судом у Сарајеву (у даљњем тексту: Опćински суд), а који се тренутно налази по жалби пред Кантонaлним судом у Сарајеву (у даљњем тексту: Кантонaлни суд). Апелантa је 12. марта 2010. године, на основу рјешења Центра за социјални рад Живинице, подnijела приједлог за извршење против извршеника (Федерација Босне и Херцеговине, Федерaлно министарство рада и социјалне политике), да би Опćински суд 1. јуна 2010. године донио рјешење којим је приједлог одбаћен као неуредан, након чега је апелантa подnijела жалбу против наведеног рјешења. Рјешењем Кантонaлног суда од 16. априла 2014. године жалба је уважена и предмет враћен на поновни поступак. Опćински суд је 8. априла

2016. godine donio rješenje o izvršenju, protiv kojeg su apelantica i izvršenik izjavili prigovore, koje je Općinski sud rješenjem od 2. novembra 2016. godine djelimično usvojio, odnosno odbio. Predmetni spis se od 7. aprila 2017. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom izvršenikove žalbe podnesene protiv rješenja Općinskog suda od 2. novembra 2016. godine. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje sedam godina i dva mjeseca.

AP 81/17

2. Selma Kurspahić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Sarajeva, koju zastupa Senija Poropat, advokat iz Vogošće, podnijela je 9. januara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Apelantica je 9. maja 2013. godine, na osnovu rješenja Općine Centar Sarajevo, Služba za upravu za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Kanton Sarajevo), nakon čega je Općinski sud 18. juna 2013. godine donio rješenje o izvršenju. Predmetni spis se nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je 17. februara 2014. podnio izvršenik protiv rješenja kojim je odbijen izvršenikov prigovor na rješenje o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje četiri godine.

AP 82/17

3. Naza Pandžić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Sarajeva, koju zastupa Senija Poropat, advokat iz Vogošće, podnijela je 9. januara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom u Sarajevu, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Apelantica je 9. maja 2013. godine, na osnovu rješenja Općine Centar Sarajevo, Služba za upravu za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Kanton Sarajevo), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 19. juna 2013. godine. Predmetni spis se od 9. februara 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je podnijela apelantica protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje četiri godine.

AP 88/17

4. Almin Kurtović (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva, kojeg zastupa Senija Poropat, advokat iz Vogošće, podnio je 9. januara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom u Sarajevu, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu. Općinski sud je rješenjem od 10. februara 2014. godine odbio apelantov prijedlog za izvršenje od 17. juna 2013. godine, podnesen na osnovu rješenja Općine Centar Sarajevo, Služba za upravu za rad, socijalna pitanja, zdravstvo, izbjegla i raseljena lica, protiv izvršenika (Kanton Sarajevo). Predmetni spis se od 17. novembra 2014. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe podnesene protiv navedenog rješenja. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje tri godine i 10 mjeseci.

AP 270/17

5. Mejra Herić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po bratu Osmanu Heriću, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 20. januara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 9. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja JU Centar za socijalni rad Kladanj, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i

Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 19. juna 2014. godine. Predmetni spis se od 17. juna 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je 10. februara 2015. godine podnijela apelantica protiv rješenja Općinskog suda, kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje tri godine i jedan mjesec.

AP 271/17

6. Admir Muhić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu S. M., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnio je 20. januara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 27. marta 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 9. aprila 2014. godine. Predmetni spis se od 11. juna 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelant podnio protiv rješenja Općinskog suda, kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje tri godine i jedan mjesec.

AP 540/17

7. Mldb. A. T. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu Almiru Trumiću, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Zlatan Bektić, advokat iz Živinica, podnio je 10. februara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 19. novembra 2012. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 19. novembra 2012. godine. Rješenjem Općinskog suda od 31. marta 2015. godine odbijen je izvršenikov prigovor protiv rješenja o izvršenju, nakon čega je izvršenik podnio žalbu na navedeno rješenje, te je predmetni spis 1. decembra 2015. godine dostavljen Kantonalnom sudu na postupanje. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje četiri godine i pet mjeseci.

AP 898/17

8. M. J. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu E. J., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnio je 10. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 21. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 29. aprila 2014. godine. Predmetni spis se od 30. marta 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 899/17

9. R. Č. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po majci M. Č., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnio je 9. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka u predmetu koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se

trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 28. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 30. aprila 2014. godine. Predmetni spis se od 23. aprila 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 900/17

10. M. Dž. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po majci I. Dž., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 9. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 28. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 30. aprila 2014. godine. Predmetni spis se od 11. augusta 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 901/17

11. Elvira Herić (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Kladnja, zastupana po majci Diki Herić, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 10. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 11. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Kladanj, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 17. aprila 2014. godine. Predmetni spis se od 20. aprila 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 953/17

12. E. J. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po ocu E. J., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnio je 13. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 24. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 1. jula 2014. godine. Predmetni spis se od 12. augusta 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, predmetni postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 954/17

13. A. M. (u daljnjem tekstu: apelantica), iz Živinica, zastupana po ocu S. M., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 13. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja

izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 17. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 6. maja 2014. godine. Predmetni spis se od 21. oktobra 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 955/17

14. Nurdin Dropić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Živinica, zastupan po majci Hanifi Dropić, kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnio je 13. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 24. juna 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 4. jula 2014. godine. Predmetni spis se od 8. oktobra 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje dvije godine i 10 mjeseci.

AP 982/17

15. Dž. H. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kladnja, zastupan po ocu E. H., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnio je 14. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelant je 17. marta 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju 14. aprila 2014. godine. Predmetni spis se od 6. novembra 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelant podnio protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 983/17

16. L. G. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po ocu E. G., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 14. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 28. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 12. maja 2014. godine. Predmetni spis se od 18. septembra 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

AP 984/17

17. A. D. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po majci E. D., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 15. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se

trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 24. juna 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 1. jula 2014. godine. Predmetni spis se od 21. augusta 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje dvije godine i 10 mjeseci.

AP 985/17

18. Mldb. Š. M. (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Živinica, zastupana po majci I. M., kao zakonskom zastupniku, koje zastupa Husein Salkanović, advokat iz Živinica, podnijela je 14. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu zbog dužine trajanja izvršnog postupka koji se vodio pred Općinskim sudom, a koji se trenutno nalazi po žalbi pred Kantonalnim sudom. Apelantica je 23. aprila 2014. godine, na osnovu rješenja Centra za socijalni rad Živinice, podnijela prijedlog za izvršenje protiv izvršenika (Federacija Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike), nakon čega je Općinski sud donio rješenje o izvršenju od 6. maja 2014. godine. Predmetni spis se od 10. marta 2015. godine nalazi pred Kantonalnim sudom povodom žalbe koju je apelantica podnijela protiv rješenja kojim je usvojen izvršenikov prigovor. Prema stanju spisa, postupak je u toku i ukupno traje više od tri godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

19. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Općinskog i Kantonalnog suda u periodu od 1. septembra 2016. godine do 4. aprila 2017. godine zatraženo je da dostave odgovore na apelacije. Općinski i Kantonalni sud su u periodu od 29. septembra 2016. godine do 20. aprila 2017. godine dostavili odgovore na apelacije.

20. S obzirom na to da se sve navedene apelacije odnose na isto pitanje, Ustavni sud je u skladu s članom 32. stav 1. Pravila Ustavnog suda odlučio da spoji predmete br. AP 1620/16, AP 81/17, AP 82/17, AP 88/17, AP 270/17, AP 271/17, AP 540/17, AP 898/17, AP 899/17, AP 900/17, AP 901/17, AP 953/17, AP 954/17, AP 955/17, AP 982/17, AP 983/17, AP 984/17 i AP 985/17, vodi jedan postupak i donese jednu odluku pod brojem **AP 1620/16**.

III. Činjenično stanje

21. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacionih navoda i dokumentata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

22. Svi apelanti su podnijeli apelacije zbog dužine trajanja izvršnih postupaka koje su pokrenuli u periodu od 12. marta 2010. godine do 24. juna 2014. godine i koji prema stanju spisa još nisu okončani, a trenutno se nalaze na postupanju, povodom podnesenih žalbi, pred Kantonalnim sudom. Predmetni izvršni postupci ukupno traju od dvije godine i 10 mjeseci do sedam godina i jedan mjesec, od čega pred Kantonalnim sudom predmetni izvršni postupci traju u periodu od jedne godine i pet mjeseci do tri godine i sedam mjeseci.

23. Postupajući u konkretnim predmetima sudovi su imali periode neaktivnosti, odnosno nisu efikasno preduzimali neophodne procesne radnje s ciljem okončanja predmetnih postupaka.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

24. U svim apelacijama apelanti smatraju da im je zbog dužine trajanja izvršnih postupaka, pred Općinskim i Kantonalnim sudom, povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u

daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Osim toga, neki apelanti se pozivaju i na kršenje prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

b) Odgovori na apelaciju

25. U odgovorima na apelacije redovni sudovi opravdavaju dužinu trajanja izvršnih postupaka tako što se uglavnom pozivaju na Plan rješavanja starih predmeta koji su obavezni provoditi u skladu s instrukcijama Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (u daljnjem tekstu: VSTV), te na nedovoljnu kadrovsku popunjenost i prevelik broj predmeta koji se nalaze na rješavanju pred tim sudovima (navedeno se posebno odnosi na odgovore Kantonalnog suda).

V. Relevantni propisi

26. U **Zakonu o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 32/03, 52/03, 33/06, 39/06, 39/09 i 35/12) relevantne odredbe glase:

Član 5.

U postupku izvršenja sud je dužan da postupa hitno.

Sud je dužan da predmete uzima u rad redom kako ih je primio, osim ako priroda potraživanja ili posebne okolnosti zahtijevaju da se postupi drukčije.

Član 15.

Rokovi za postupanje

Sud je u pravilu dužan da o prijedlogu za izvršenje odluči u roku od osam dana, a o prigovoru u roku od 15 dana od dana ispunjavanja uslova da se o prigovoru odluči.

Član 64.

Dovršenje izvršenja

Postupak izvršenja smatra se završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, provođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja.

27. U **Zakonu o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine** ("Službeni glasnik BiH" br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) relevantne odredbe glase:

Član 3.

(1) Vijeće kao nezavisni i samostalni organ ima zadatak da osigura nezavisno, nepristrasno i profesionalno pravosuđe, kako je propisano u članu 17. ovog zakona.

Član 17.

Vijeće ima sljedeće nadležnosti:

(1) imenuje sudije, uključujući predsjednike sudova, sudije porotnike i dodatne sudije u sve sudove na državnom, entitetskom, kantonalnom, okružnom, osnovnom i općinskom nivou u Bosni i Hercegovini, uključujući Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, sa izuzetkom ustavnih sudova entiteta Bosne i Hercegovine; [...]

(15) daje prijedloge, prema vlastitoj ocjeni, u vezi s godišnjim budžetom predloženim od strane državnih tijela i/ili vlada za sudove i tužilaštva;

(16) daje i iznosi, prema vlastitoj ocjeni, prijedloge za izmjenu budžeta predloženih od strane državnih organa i/ili vlada i/ili Pravosudne komisije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine nadležnim zakonodavnim organima;

(17) prikuplja i analizira izvještaje, kao i potrebne informacije o budžetu i prihodima za sudove i tužilaštva kako bi se osigurali statistički podaci za efikasan rad sudova i tužilaštava; [...]

(19) učestvuje u izradi nacрта i odobrava Pravilnike o poslovanju za sudove i tužilaštva u Bosni i Hercegovini;

(20) nadgleda i savjetuje sudove i tužilaštva o odgovarajućim i efikasnim tehnikama i postupcima u vezi s budžetom, upravljanjem i rukovođenjem i inicira edukaciju u tom pogledu;

(21) pokreće, nadgleda i koordinira projekte koji se odnose na poboljšanje pitanja vezanih za upravljanje sudovima i tužilaštvima, uključujući traženje finansijskih sredstava iz domaćih i međunarodnih izvora; [...]

(23) utvrđuje kriterije za rad sudova i tužilaštva i pokreće istrage koje se odnose na postupanje u oblasti uprave ili finansija; [...]

(25) utvrđuje broj sudija, tužilaca i zamjenikâ glavnog tužioca za sudove i tužilaštva iz njegove nadležnosti, nakon konsultacija s predsjednikom suda ili glavnim tužiocem, tijekom nadležnim za budžet, i nadležnim ministarstvom pravde; [...]

(28) daje mišljenje o nacrtima zakona, propisa i o važnim pitanjima koja mogu uticati na pravosuđe, pokreće postupak usvajanja zakona i drugih propisa i daje smjernice sudovima i tužilaštvima iz nadležnosti Vijeća; [...]

28. U **Zakonu o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 38/05, 22/06, 63/10, 7/13 i 52/14) relevantne odredbe glase:

Član 31.

Dužnosti predsjednika suda

Predsjednik suda odgovoran je za rukovođenje cjelokupnim sudom i sudačkom upravom. [...]

Član 37.

Propisi o unutrašnjoj organizaciji i poslovanju suda

Visoko sudsko i tužilačko vijeće donosi pravilnik o unutrašnjem sudskom poslovanju, koji prethodno priprema u saradnji sa federalnim ministrom pravde.

Predsjednik suda, uz saglasnost federalnog ministra pravde, donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji suda i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa kriterijima iz člana 41. ovog Zakona.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji suda i sistematizaciji radnih mjesta predsjednik suda dostavlja Visokom sudskom i tužilačkom vijeću.

Član 61.

Ministarstva pravde

Federalno ministarstvo pravde ima sljedeće nadležnosti:

- 1) prati primjenu ovog Zakona i drugih propisa koji se odnose na organizaciju i poslovanje svih sudova u Federaciji i
- 2) prikuplja statističke podatke o radu svih sudova u Federaciji i daje uputstva sudovima za prikupljanje, vođenje i dostavljanje tih podataka.

Federalno ministarstvo pravde u odnosu na Vrhovni sud Federacije i kantonalna ministarstva pravde u odnosu na kantonalne i općinske sudove, imaju sljedeće nadležnosti:

[...]

3) daju prijedloge predsjedniku suda i sa njim saraduju radi unapređenja organizacije i poslovanja suda;

4) prikupljaju statističke podatke o radu sudova;

5) osiguravaju materijalne uvjete za rad sudova, ako zakonom nije drugačije određeno [...]

U vršenju svojih nadležnosti iz poslova pravosudne uprave Federalno ministarstvo pravde i kantonalna ministarstva pravde usko saraduju i dostavljaju sve informacije Visokom sudskom i tužilačkom vijeću.

Član 64.

Nepravilnosti

Ako kantonalno ministarstvo pravde utvrdi da u sudu postoje nepravilnosti u primjeni ovog Zakona ili drugih propisa koji se odnose na organizaciju i poslovanje sudova, obavijestit će o tome Federalno ministarstvo pravde.

Ako Federalno ministarstvo pravde, pri vršenju svojih nadležnosti ili na osnovu izvještaja kantonalnih ministarstava pravde, utvrdi da u sudu postoje nepravilnosti u primjeni ovog Zakona ili propisa iz stava 1. ovog člana, obavijestit će o tome

predsjednika suda ili Visoko sudsko i tužilačko vijeće radi poduzimanja odgovarajućih mjera.

VI. Dopustivost

29. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

30. U skladu s članom 18. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

31. Ustavni sud naglašava da u skladu s članom 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda može izuzetno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i osnovnih sloboda koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Predmetne apelacije se odnose na dužinu izvršnog postupka. S tim u vezi, Ustavni sud je u svojoj praksi kontinuirano ukazivao na praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) prema kojoj izvršenje pravosnažne sudske odluke, odnosno odluke nadležnog organa, predstavlja sastavni dio prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, te da je dužnost države da organizira svoj pravni sistem tako da omogućiti sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Evropske konvencije. Također, Ustavni sud je kontinuirano ukazivao i da u Federaciji Bosne i Hercegovine ne postoji djelotvorno pravno sredstvo koje bi apelantima omogućilo da se prije podnošenja apelacije žale zbog neizvršenja pravosnažnog rješenja kojim je dozvoljeno izvršenje sudske presude, odnosno odluke nadležnog organa (ilustracije radi vidi, Ustavni sud, npr. odluke o dopustivosti i meritumu br. AP 3060/06 od 26. februara 2009. godine, tačka 12, i AP 2318/16 od 7. marta 2017. godine, tač. 23-24 s daljnjim referencama). Imajući ovo u vidu, Ustavni sud smatra da su apelacije koje su podnesene u odnosu na izvršne postupke koji nisu djelotvorno okončani, dopustive po članu 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda.

32. Osim toga, sve apelacije ispunjavaju i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg ne bi bile dopustive, niti su očigledno (*prima facie*) neosnovane.

33. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud zaključuje da predmetne apelacije ispunjavaju uvjete u pogledu dopustivosti u odnosu na pravo na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VII. Meritum

34. Apelanti smatraju da im je zbog dužine trajanja izvršnih postupaka pred Kantonalnim sudom povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

a) Pravo na pravično suđenje

35. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom. [...]

36. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično i

javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom.[...]

Relevantni principi

37. Ustavni sud je, primjenjujući dosljedno praksu Evropskog suda, kontinuirano isticao u predmetima koji pokreću pitanje nemogućnosti efikasnog okončanja izvršnog postupka da član 6. stav 1. Evropske konvencije, koji pruža jasne proceduralne garancije kojim se strankama u sporu osigurava postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan, pruža zaštitu i izvršenje sudske odluke odnosno odluke nadležnog organa. Tumačenje da se član 6. Evropske konvencije tiče isključivo pristupa sudu i vođenja postupka dovelo bi do situacije koja nije kompatibilna s principom vladavine prava koji su države ugovornice prihvatile kada su ratificirale Evropsku konvenciju, koji je propisan i članom II/1. Ustava Bosne i Hercegovine. Zbog toga se izvršenje presude, odnosno odluke nadležnog organa, mora smatrati sastavnim dijelom "sudenja" u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi, Evropski sud, presuda *Preduzeće EVT protiv Srbije*, presuda od 21. juna 2007. godine, tačka 46. s daljnjim referencama, i Ustavni sud, npr. odluke o dopustivosti i meritumu br. *AP 1404/16* od 15. februara 2017. godine, tačka 31. s daljnjim referencama i *AP 1552/16* od 7. marta 2017. godine, tačka 35. s daljnjim referencama, nisu objavljene, dostupne na www.ustavisud.ba). S druge strane, zakašnjenje u izvršenju presude može biti opravdano u posebnim okolnostima, ali ono ne može biti takvo da ugrožava suštinu prava zaštićenog članom 6. stav 1. Evropske konvencije (*ibid*, presuda *Preduzeće EVT*, tačka 47).

38. Dalje, bez obzira da li je dužnik privatni ili državni akter, na državi je da preduzme sve potrebne korake da se izvrši pravosnažna sudska presuda kao i da tom prilikom osigura djelotvorno učešće cijelog svog aparata, uključujući i policiju. Propust da to učini nije u skladu sa zahtjevom sadržanim u članu 6. stav 1. Evropske konvencije (*op. cit.*, presuda *Preduzeće EVT*, tačka 48. s daljnjim referencama).

39. Također, Ustavni sud kontinuirano ističe da se izvršni postupak, prema odredbi člana 5. stav 1. ZIP FBiH, ali i prema praksi Evropskog suda (vidi, Evropski sud, *Comingersoll S. A. protiv Portugalije*, stav 23, 2000. godina), smatra hitnim i zahtijeva dodatnu ažurnost suda u odnosu na zakonsku obavezu da izvršni postupak provede bez nepotrebnih odugovlačenja i zastoja. U vezi s tim, Ustavni sud dosljedno ukazuje i na to da se uloga vlasti, u predmetima u kojima niti jedna stranka u sporu nije vlast, ni državni organ, svodi na to "da razumno pomogne izvršenju presude u korist stranke koja je spor dobila, ali ne da garantira izvršenje u svim okolnostima". Dakle, u izvršnom postupku sudovi nisu odgovorni za namirenje tražitelja izvršenja, već za djelotvorno i ekonomično provođenje sudskog postupka" (*op. cit.*, *AP 1404/16*, tačka 40). Dakle, država mora osigurati efikasnu primjenu postupaka predviđenih relevantnim domaćim zakonodavstvom (*op. cit.* presuda *Preduzeće EVT*, tač. 52. s daljnjim referencama). S druge strane, moguće neizvršenje presude, odnosno odluke nadležnog organa zbog siromaštva dužnika, ne može se smatrati krivicom države, osim u mjeri u kojoj se to može pripisati domaćim vlastima, npr. njihovim greškama ili neopravdanim odgodama u postupku izvršenja. Također, pitanje je li dužina izvršnog postupka bila "razumna" cijenit će se i u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje apelanta i nadležnih vlasti, kao i važnost pitanja za apelanta (vidi, Evropski sud, *Mužević protiv Hrvatske*, presuda od 16. novembra 2006. godine, tačka 84).

Period koji treba uzeti u obzir

40. Ustavni sud zapaža da su predmetni izvršni postupci, na čiju dužinu apelanti ukazuju, započeli u periodu od 2010. do 2014. godine i da još nisu okončani. Dakle, postupci u predmetnim

apelacijama traju između dvije godine i 10 mjeseci i više od sedam godina.

Analiza dužine trajanja izvršnog postupka

41. Ustavni sud zapaža da se sve predmetne apelacije tiču nemogućnosti okončanja postupka po prijedlogu apelanta za izvršenje pravosnažnih odluka u dugom vremenskom periodu. Uzimajući u obzir analizirane okolnosti u svakoj pojedinačnoj apelaciji koja je predmet razmatranja u ovoj odluci, kao i relevantne standarde, Ustavni sud smatra da dužina izvršnih postupaka u predmetnim apelacijama, koji su do sada trajali između dvije godine i 10 mjeseci i više od sedam godina i koji su još u toku, u vrijeme donošenja ove odluke, *a priori* ne ispunjava standard "razumne" dužine postupka i mogla bi se opravdati samo u izuzetnim okolnostima. Međutim, sudovi nisu ponudili prihvatljivo obrazloženje dugog trajanja ovih postupaka, niti ima bilo šta što ukazuje da su ovi izvršni postupci bili naročito složeni, da su postojale neke objektivne okolnosti ili da ponašanje stranaka može opravdati takvo značajno odugovlačenje postupaka. Stoga, Ustavni sud smatra da je ovakvo odugovlačenje u izvršnom postupku uzrokovano u najvećoj mjeri time što sudovi nisu djelotvorno kontrolirali predmetne izvršne postupke i okončali ih u razumnom roku.

42. Imajući u vidu da je i do sada u sličnim slučajevima utvrđivao kršenje prava na suđenje u razumnom roku, Ustavni sud smatra da u predmetnim apelacijama nema ništa što bi ga moglo uvjeriti da dođe do drugačijeg zaključka u ovim predmetima. S obzirom na to, te primjenjujući navedene kriterije i vodeći računa o svim okolnostima u svakom konkretnom predmetu koji se razmatra ovom odlukom, Ustavni sud smatra da je dužina izvršnog postupka u svakom pojedinačnom slučaju bila pretjerana i da nije zadovoljila standarde prava na pravično suđenje u odnosu na izvršenje pravosnažne sudske odluke, odnosno odluke nadležnog organa. Stoga, Ustavni sud smatra da je u svakom pojedinačnom predmetu došlo do kršenja ustavnog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pitanje naknade nematerijalne štete

43. U smislu člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može odrediti naknadu nematerijalne štete. Međutim, Ustavni sud podsjeća na to da, za razliku od postupka pred redovnim sudovima, naknadu nematerijalne štete određuje u posebnim slučajevima kršenja zagarantiranih ljudskih prava i osnovnih sloboda.

44. Budući da je u predmetnim apelacijama utvrđeno kršenje prava iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, Ustavni sud smatra da svakom apelantu pripada pravo na naknadu nematerijalne štete koju su apelanti nesumnjivo pretrpjeli zbog kršenja navedenog prava. S obzirom na odluku u ovom predmetu i vodeći se principima pravičnosti, Ustavni sud smatra da svakom apelantu treba na ime naknade nematerijalne štete isplatiti iznos od po 1.000,00 KM. Ustavni sud se opredijelio za princip da svim apelantima dodijeli istu naknadu bez obzira na razlike u pojedinim slučajevima, uvjeren da će ovakva simbolična naknada biti odgovarajuća satisfakcija, ali i da će nadležni organi kojima je dat nalog u izreci ove odluke preduzeti efikasne mjere, s ciljem sprečavanja kršenja ustavnih prava, odnosno otklanjanja posljedica njihovog kršenja, kako u slučaju navedenih apelanta tako i u odnosu na sve ostale osobe u relevantno istoj ili sličnoj situaciji.

45. Ovu naknadu je dužna platiti Vlada Kantona Sarajevo, s obzirom na sjedište suda pred kojim se vode predmetni postupci, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke, uz obavezu da nakon isteka ovog roka plati apelantima zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji

se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

Ostali navodi

46. Neki od apelanata navode da im je, zbog dužine trajanja predmetnih postupaka povrijeđeno i pravo na imovinu. S obzirom na to da povredu ovih prava zasnivaju na identičnim navodima koji su već detaljno ispitani u ovoj odluci u odnosu na pravo na pravično suđenje u razumnom roku, Ustavni sud smatra da nema potrebe posebno ispitivati apelacione navode koji se odnose na pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

b) Dužina trajanja izvršnih postupaka kao sistemski problem

47. Ustavni sud je u brojnim odlukama utvrdio kršenje prava iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije zbog dužine trajanja izvršnih postupaka, kao što je slučaj i u predmetnim apelacijama. Pregled statistike vrste predmeta pred Ustavnim sudom iz njegove apelacione nadležnosti pokazuje da je, u periodu od januara 2008. do februara 2017. godine, Ustavni sud donio ukupno 1.447 odluka u kojima je utvrdio povredu prava na pravično suđenje zbog nedonošenja odluke u razumnom roku (u parničnom i izvršnom postupku zajedno, ali ovaj broj ne obuhvata odluke u kojima je utvrđeno kršenje ovog prava u upravnom i krivičnom postupku, ni odluke koje se tiču neizvršenja iz budžeta raznih nivoa vlasti). Ustavni sud je u tim odlukama naložio određenim nivoima javne vlasti da isplate apellantima određene novčane iznose na ime naknade nastale nematerijalne štete zbog ovakvog kršenja ustavnih prava, pozivajući se na sjedište suda pred kojim je vođen postupak u kojem je utvrđena povreda. Ukupan iznos ovako dosuđene naknade u navedenom periodu iznosi oko 1.800.000,00 KM, što predstavlja značajan iznos. U vrijeme donošenja ove odluke, pred Ustavnim sudom se nalazi više od 600 predmeta u kojima se apeliti pozivaju na kršenje prava na suđenje u razumnom roku ili dužinu izvršnog postupka, a taj broj se stalno povećava prilivom novih apelacija u kojima se kao primarno postavlja pitanje dužine postupka.

48. Ustavni sud također zapaža da je VSTV u svom saopćenju za medije od 12. aprila 2017. godine objavio da je u 2017. godini planirao riješiti ukupno 156.320 "najstarijih predmeta", te da je u prvom kvartalu ove godine premašio kvartalni plan tako što je umjesto planiranih 25% riješeno 36% od planiranog broja, odnosno da je riješeno 60.339 "najstarijih predmeta". Iako nije navedeno na koji se period odnosi ovaj broj "najstarijih predmeta" koje po planu treba riješiti u 2017. godini, ni radi li se samo o parničnim ili i izvršnim predmetima, iz prateće tabele izvršenja plana koja je također objavljena i dostupna (vidi na: <http://vstv.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=67599>) vidljivo je da u radu još ima i predmeta koji su započeti "2000. i ranije". Na osnovu ovoga, uz ponovno zapažanje da se preduzimaju određeni naponi na rješavanju starih predmeta, Ustavni sud sa zabrinutošću konstatira da su svi ti predmeti koji su kategorisani kao "najstariji predmeti" (i za koje se može pretpostaviti da traju duže od pet godina, dakle da su inicirani u periodu od 2001-2011. godine) potencijalne apelacije zbog kršenja prava na suđenje u razumnom roku.

49. Dalje, u svojoj odluci broj AP 303/16 Ustavni sud je u odnosu na dužinu parničnog postupka zaključio "da je problem ostao aktuelan i nakon donošenja konkretnih odluka, odnosno da javna vlast ni na jednom nivou u Bosni i Hercegovini nije provela adekvatne mjere kojima bi se poboljšala situacija uprkos znatnoj i dosljednoj praksi Ustavnog suda u ovim slučajevima" (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 303/16 od 16. marta 2016. godine, tačka 15, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 24/16, dostupna i na www.ustavnisud.ba). Ustavni sud je u toj odluci zaključio i da kršenje prava na suđenje u razumnom roku koje je utvrđeno u tom predmetu "nije izolirani incident, niti se može pripisati

konkretnom slijedu događaja u ovom predmetu, nego je posljedica sistemskih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti iz ove oblasti i mora biti kvalificirano tako da proizlazi iz prakse koja nije kompatibilna s ustavnim pravom na pravično suđenje" (*idem*, tač. 37-39).

50. Do istog zaključka Ustavni sud dolazi i kada je u pitanju izvršni postupak. U svim predmetima u kojima je utvrdio kršenje prava iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije zbog dužine izvršnih postupaka, Ustavni sud je dosljedno ukazivao na potrebu da sudovi koji vode izvršne postupke tim postupcima upravljaju na način koji neće voditi njihovom prekomjerno dugom trajanju. Međutim, broj apelacija koje Ustavni sud dobija po tom pitanju i dalje raste, što pokazuje da mjere koje nadležne vlasti i sudovi preduzimaju po tom pitanju nisu dovoljne i ne daju rezultate.

51. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da je prekomjerna dužina izvršnih postupaka rezultat sistemskih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti iz ove oblasti i da mora biti kvalificirana tako da proizlazi iz prakse koja nije kompatibilna s ustavnim pravom na pravično suđenje.

c) Pravo na djelotvoran pravni lijek

52. U odlukama koje su povodom istog pitanja ranije donesene, Ustavni sud je kontinuirano ukazivao da u Bosni i Hercegovini, a time i Federaciji Bosne i Hercegovine kao njenom entitetu, ne postoji efektivno pravno sredstvo koje bi omogućilo apellantima da se žale zbog dugotrajnog neizvršenja pravosnažnih presuda, odnosno stvarnog neizvršavanja rješenja o izvršenju donesenog u izvršnom postupku. Ustavni sud je u vezi s tim stalno naglašavao da nedostaci u organizaciji pravosudnog sistema entiteta, odnosno države, ne smiju utjecati na poštovanje individualnih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine, kao i zahtjeva i garancija iz člana 6. Evropske konvencije. Osim toga, Ustavni sud je također kontinuirano ukazivao da se na pojedinca ne može staviti pretjeran teret u otkrivanju koji je najefikasniji put kojim bi se došlo do ostvarenja njegovih prava, te da je dužnost države da organizira svoj pravni sistem tako da omogući sudovima da se povinuju zahtjevima i uvjetima Evropske konvencije (vidi, između mnogih takvih odluka, *op. cit.* AP 1404/16 tač. 24-25. i AP 1552/16 tač. 28-29).

53. Uprkos takvom zaključku, u tim odlukama Ustavni sud nije utvrđivao kršenje prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, ostavljajući nadležnim javnim vlastima dovoljno prostora i vremena da adekvatno djeluju i otklone uočene probleme. Međutim, imajući sve navedeno u vidu, kao i stalni porast broja apelacija koje se podnose zbog dužine trajanja izvršnog postupka, Ustavni sud će u ovoj odluci detaljno razmotriti i pitanje kršenja prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi s dugim trajanjem izvršnih postupaka.

54. Apeliti se dakle nisu eksplicitno pozvali na kršenje prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije. Međutim, iz apelacionih navoda nesumnjivo proizlazi da apeliti smatraju da nemaju nikakvog drugog djelotvornog pravnog sredstva kojim bi ishodovali djelotvorno okončanje izvršnih postupaka, osim podnošenja apelacije Ustavnom sudu.

55. U vezi s pitanjem da li u takvoj situaciji Ustavni sud može razmatrati kršenje i nekog prava na koje se apellant nije eksplicitno pozvao, Ustavni sud je u svojoj praksi ukazao na relevantnu praksu Evropskog suda koji je zauzeo stav da je taj sud najpozvaniji dati pravnu kvalifikaciju činjenica iznesenih u aplikaciji i da nije ograničen ni vezan za aplikantovu ili vladinu pravnu kvalifikaciju. Također, Ustavni sud je ukazao i na vlastitu praksu o istom pitanju u situacijama kada se apellant pozove na jedno pravo, a činjenice i argumenti koje iznese ukazuju na moguće kršenje nekog drugog ustavnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP

4207/13 od 30. septembra 2016. godine, tačka 25. s daljnjim referencama, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 83/16, dostupna i na www.ustavnisud.ba). Osim toga, kako je već rečeno, stalni priliv značajnog broja apelacija koje se odnose na isto pitanje – neizvršenje pravosnažnih presuda u dugom vremenskom periodu, ozbiljno dovodi u pitanje nastojanja Ustavnog suda da kroz svoju apelacionu nadležnost efikasno riješi sistemski problem dužine izvršnih postupaka pred redovnim sudovima.

56. U vezi s pitanjem djelotvornog pravnog lijeka, Ustavni sud ukazuje da su prema članu 1. Evropske konvencije države članice dužne osigurati "svakome u svojoj nadležnosti prava i slobode" garantirane Evropskom konvencijom. Primarna pozitivna obaveza domaćih vlasti je dakle da svima osiguraju uživanje garantiranih prava i sloboda, a mehanizmi zaštite ljudskih prava predviđeni Evropskom konvencijom su supsidijarni. Ovaj supsidijarni karakter je artikuliran i kroz član 13. Evropske konvencije kojim se garantira dostupnost, na domaćem nivou, pravnog lijeka kojim će se osigurati provođenje i uživanje suštine prava garantiranih Evropskom konvencijom. Ovaj pravni lijek moraju osigurati, u kojoj god formi to odluče, države ugovornice. Standardi Evropskog suda u vezi s ovim pitanjem pokazuju da djelotvornost pravnog lijeka u smislu člana 13. Evropske konvencije ne zavisi od garancija da će rezultati korištenja tog pravnog lijeka biti u korist onoga ko ga koristi. Osim toga, čak i kada jedan pravni lijek *per se* ne može u potpunosti zadovoljiti zahtjeve iz ovog člana, kombiniranje nekoliko pravnih lijekova koji su predviđeni u domaćem pravnom sistemu mogu dati zadovoljavajući efekat. Zbog toga je, prema praksi Evropskog suda, u svakom konkretnom slučaju potrebno utvrditi da li su pravni lijekovi koji su dostupni u domaćem pravnom sistemu "djelotvorni" na način da mogu prevenirati kršenje ljudskih prava (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Sürmeli protiv Njemačke*, presuda od 8. juna 2006. godine, tač. 97-98).

57. Razmatrajući modalitete ispunjenja pozitivnih obaveza javne vlasti radi otklanjanja sistemskih kršenja ljudskih prava zaštićenih Evropskom konvencijom, Evropski sud je istakao da je "prevencija nepobitno najbolje rješenje u apsolutnom smislu, kao i u mnogim oblastima. U slučaju kada je sudski sistem manjkav u odnosu na zahtjev za razumni vremenski rok iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, pravni lijek koji je osmišljen da ubrza postupak kako bi se spriječilo njegovo predugo trajanje predstavlja najdjelotvornije rješenje. Takav pravni lijek nudi nepobitnu prednost u odnosu na pravni lijek koji pruža samo odštetu, budući da on također sprečava i utvrđivanje uzastopnih povreda u odnosu na isti postupak, te ne ispravlja povredu samo *a posteriori*, kao što čini pravni lijek koji nudi kompenzaciju. Neke države su savršeno shvatile situaciju birajući da kombiniraju dvije vrste pravnog lijeka, jednu namijenjenu ubrzanju postupka i drugu pružanju kompenzacije" (*ibid*, tač. 90-100). Član 13. Evropske konvencije također dozvoljava državi da odabere bilo koji pravni lijek koji može ubrzati postupak koji je u toku, ili pravni lijek za obeštećenje *post factum* zbog odugovlačenja koje se već desilo. Dok se prednost daje prvom vrsti pravnog lijeka – ubrzanju postupka s obzirom na to da se tako sprečava daljnje odugovlačenje, pravni lijek kojim se dobija obeštećenje može se smatrati podjednako djelotvornim u slučaju kada je postupak predugo trajao, a preventivni pravni lijek nije postojao (*op. cit.* AP 303/16, tačka 41. s daljnjim referencama).

58. S druge strane, prema članu VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud ima i apelacionu nadležnost, čija je svrha osiguranje poštovanja najviših standarda ljudskih prava iz člana II Ustava Bosne i Hercegovine. Stoga je obraćanje Ustavnom sudu obavezan korak za sve one koji bi pitanje eventualnog kršenja nekog ljudskog prava željeli postaviti pred Evropski sud, osim ako bi mogli dokazati da je apelacija Ustavnom sudu nedjelotvoran pravni lijek. U odnosu na pravo na

izvršenje pravosnažnih presuda bez nepotrebnog odlaganja, apelacija Ustavnom sudu je jedini dostupan pravni lijek za zaštitu tog prava. Međutim, imajući u vidu sve okolnosti o kojima je bilo riječi, Ustavni sud smatra da apelacija više nije dovoljan način ostvarenja prava na djelotvorno okončanje izvršnog postupka i/ili obeštećenje, zato što "nije neposredno način ostvarenja prava na brzo i djelotvorno suđenje, nego jedan od načina da se reagira na dugotrajnost i nedjelotvornost koje već postoje u sudskom postupku" (*mutatis mutandis*, *op. cit.*, AP 303/16, tačka 40).

59. Naročito, kao što je već rečeno, broj apelacija koje se podnose u vezi s dužinom izvršnog postupka stalno se povećava, a određeni broj apelacija se ponovo podnosi i nakon što je Ustavni sud već jednom utvrdio kršenje prava u vezi s neizvršenjem pravosnažne sudske presude, odnosno odluke nadležnog organa. Ovo zato što zahtjev Ustavnog suda da se "postupak hitno okonča" često ne bude suštinski izvršen, pa se postupak pred sudovima i dalje produžava po nekoliko godina i nakon odluke Ustavnog suda. Ovo dodatno ukazuje na propuste u efikasnom upravljanju izvršnim postupkom, što je pitanje koje Ustavni sud ne može riješiti u okviru svoje apelacione nadležnosti. Naime, kod utvrđivanja eventualnog kršenja prava na djelotvorno izvršenje pravosnažne presude, odnosno odluke nadležnog organa, relevantni su samo kriteriji koji su već spomenuti, a među njima nije dosljedno poštovanje zakonom propisanih rokova ili nekih drugih procesnih pravila koja su propisana kako bi se izvršnim postupkom efikasno upravljalo i kako bi se taj postupak proveo hitno, kako je propisano u zakonima o izvršnom postupku. Stoga se može dogoditi da ukupna dužina postupka nije dostigla zabrinjavajući stepen prema standardima člana 6. stav 1. Evropske konvencije da bi se moglo utvrditi kršenje tog prava, ali da zbog propusta u efikasnom upravljanju postupkom i neopravdanih odlaganja, taj postupak u nekoj fazi može dostići i tu granicu. Djelovanje u tim ranijim fazama postupka putem odgovarajućeg pravnog lijeka osmišljenog da ubrza izvršni postupak kako bi se spriječilo njegovo predugo trajanje, predstavljalo bi prevenciju u postupcima koji traju da ne dođe do kršenja prava u vezi s izvršenjem pravosnažne sudske odluke, odnosno odluke nadležnog organa, kako kroz svoje odluke zahtijeva i Evropski sud. Svakako, apelacija Ustavnom sudu bi i dalje bila dostupna, ali kao dodatno sredstvo zaštite ljudskih prava u vezi s efikasnim okončanjem izvršnog postupka, ukoliko bi to bilo potrebno.

60. Dakle, zbog toga što nadležna javna vlast još nije pronašla adekvatan način da riješi ovaj očigledan problem na koji Ustavni sud godinama ukazuje, zatim zbog ograničene ustavne mogućnosti Ustavnog suda da odredi konkretne mjere ubrzanja u svakom konkretnom predmetu, ali i zbog stalnog povećanja broja apelacija koje se isključivo odnose na pitanje dugotrajnosti izvršnih postupaka, djelotvornost apelacije kao pravnog lijeka koji je jedini dostupan apelantima ozbiljno je dovedena u pitanje u smislu stvarnog i efikasnog ubrzanja izvršnog postupka i osiguravanja njegove "hitnosti", kako bi se ispunili zahtjevi za djelotvornim izvršenjem sudske odluke, odnosno odluke nadležnog organa u razumnom roku.

61. Imajući sve ovo u vidu, Ustavni sud smatra da postoji kršenje prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi s pravom iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

d) Mjere koje je potrebno preduzeti s ciljem izvršenja ove odluke

U odnosu na dužinu izvršnih postupaka

62. Što se tiče mjera koje nadležna javna vlast treba preduzeti, Ustavni sud je u odluci broj AP 303/16, u kojoj se bavio pitanjem suđenja u razumnom roku u pamičnim postupcima, naglasio da "premda ne treba isključiti daljnju reformu zakonodavstva i pravnih sredstava u ostvarenju prava na pravično suđenje, prema mišljenju Ustavnog suda, primarna uloga pripada

preventivnim i strukturalnim zahvatima koji bi trebali osigurati institucionalnu sposobnost kvalitetnog i brzog suđenja, te koji bi vjerovatno da dođe do povrede prava na pravično suđenje minimizirali i otklonili već u početku." (*op. cit.* AP 303/16, tačka 40).

63. Isti takav stav se može primijeniti i kada je u pitanju dužina izvršnih postupaka. Ustavni sud smatra da će u ovakvim okolnostima, u kojima je utvrđeno sistemsko kršenje prava iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, stvarni efekti mjera i aktivnosti biti vidljivi i suštinski djelotvorni samo ako svaki dio javne vlasti koji ima nadležnosti u odnosu na dobru organizaciju pravosuđa, djelujući pojedinačno i zajedno, preduzme odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti kako bi se osiguralo uživanje u pravu na djelotvorno izvršenje sudske presude, odnosno odluke nadležnog organa u razumnom roku, kako zahtijeva član 6. stav 1. Evropske konvencije.

64. Imajući to u vidu, Ustavni sud smatra neophodnim zahtjev za preduzimanje adekvatnih mjera u smislu ove odluke adresirati VSTV-u, nadležnim vladama i predsjedniku suda pred kojim se postupak vodi, budući da svi oni imaju određene, zakonom propisane obaveze u vezi s kreiranjem i održavanjem efikasnog pravosuđa.

U odnosu na pravo iz člana 13. Evropske konvencije

65. Imajući u vidu da je u ovoj odluci utvrđeno i kršenje prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, a slijedeći praksu Evropskog suda u sličnim slučajevima (vidi, npr. *Rumpf protiv Njemačke*, "pilot" presuda od 2. septembra 2009. godine, *Athanasiou i dr. protiv Grčke*, "pilot" presuda od 21. decembra 2010. godine i sl.), Ustavni sud smatra da je neophodno naložiti da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, Vlada Kantona Sarajevo i VSTV bez odlaganja, a najkasnije u roku od šest mjeseci od prijema ove odluke Ustavnog suda, preduzmu odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti, s ciljem propisivanja jednog ili više djelotvornih pravnih lijekova u skladu s članom 13. Evropske konvencije i s ovom odlukom, radi

efikasne zaštite prava na efikasno izvršenje pravosnažne odluke iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

66. Ustavni sud zaključuje da je u svim postupcima iz apelacija koje su predmet ove odluke došlo do kršenja prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, budući da je u svakom pojedinačnom slučaju dužina izvršnog postupka bila pretjerano duga, čime je ozbiljno dovedeno u pitanje pravo svakog od apelanata na "pristup sudu". Osim toga, uprkos mjerama koje se preduzimaju za rješavanje ovog problema, Ustavni sud smatra da je prekomjerno trajanje izvršnih postupaka posljedica sistemskih nedostataka u organiziranju pravosuđa i efektivnom ostvarivanju nadležnosti raznih nivoa javne vlasti u ovoj oblasti, zbog čega postoji sistemsko kršenje prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije pred sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine u odnosu na izvršni postupak.

67. Također, Ustavni sud zaključuje da postoji i kršenje prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi s pravom iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije u odnosu na izvršne postupke, budući da ne postoji djelotvoran pravni lijek kojim bi se apelantima, prije podnošenja apelacije Ustavnom sudu, omogućilo ubrzanje tog postupka koji je u toku ili obeštećenje zbog odugovlačenja koje se već dogodilo.

68. Na osnovu člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2), člana 62. stav (7), člana 72. st. (4) i (5) i člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

69. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

K A Z A L O

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

627	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)	1	631	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (bosanski jezik)	4
	Одлука о интервентном коришћењу средстава текуће резерве (српски језик)	1		Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)	5
	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)	2		Одлука о интервентном коришћењу средстава текуће резерве (српски језик)	5
628	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)	2	632	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)	5
	Одлука о интервентном коришћењу средстава текуће резерве (српски језик)	2		Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)	6
	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)	3		Одлуку о интервентном коришћењу средстава текуће причуве (српски језик)	6
629	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)	3		Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)	6
	Одлука о интервентном коришћењу средстава текуће резерве (српски језик)	3			
	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)	4			
630	Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)	4			
	Одлука о интервентном коришћењу средстава текуће резерве (српски језик)	4			

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

633	Odluka o izmjeni Odluke o uspostavi Radne skupine za izradu Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini za period 2017. - 2020. godine (hrvatski jezik)	7
	Одлука о измјени Одлуке о формирању Радне групе за израду Стратегије за борбу против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период 2017. - 2020. године (српски језик)	7

	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Radne grupe za izradu Strategije za borbu protiv organizovanog kriminala u Bosni i Hercegovini za period 2017. - 2020. godine (bosanski jezik)	7			
634	Odluka o uspostavi Radne skupine za izradu izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (hrvatski jezik)	7			
	Odluka o formiranju Radne grupe za izradu izmjena i dopuna Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina (srpski jezik)	8			
635	Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju predstavnika Bosne i Hercegovine u sastav Mješovitog povjerenstva za praćenje provedbe Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za međunarodni promet i Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prijelazima za pogranični promet (hrvatski jezik)	9			
	Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju predstavnika Bosne i Hercegovine u sastav Mješovite komisije za praćenje provođenja Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prelazima za međunarodni saobraćaj i Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Crne Gore o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj (bosanski jezik)	10			
636	Rješenje o imenovanju vršitelja dužnosti pomoćnika direktora za unutrašnju kontrolu u Službi za poslove sa strancima (hrvatski jezik)	11			
	Rješenje o imenovanju vršioца дужности помоћника директора за унутрашњу контролу у Служби за послове са странцима (srpski jezik)	11			
	Rješenje o imenovanju vršioца дужности помоћника директора за унутрашњу контролу у Служби за послове са странцима (bosanski jezik)	11			
			MINISTARSTVO OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE		
			637	Pravilnik o odorama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	11
				Pravilnik o uniformama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	19
				Pravilnik o uniformama Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	27
			MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE		
			638	Odluka o izmjenama Odluke o formiranju Zajedničkog povjerenstva za sorte poljoprivrednog bilja u Bosni i Hercegovini (hrvatski jezik)	35
				Odluka o izmjenama Odluke o formiranju Zajedničke komisije za sorte poljoprivrednog bilja u Bosni i Hercegovini (srpski jezik)	35
				Odluka o izmjenama Odluke o formiranju Zajedničke komisije za sorte poljoprivrednog bilja u Bosni i Hercegovini (bosanski jezik)	36
			AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE		
			639	Priopćenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za travanj 2017. godine (hrvatski jezik)	36
				Saopštenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plati zaposlenih u Bosni i Hercegovini za april 2017. godine (srpski jezik)	36
				Saopćenje o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za april 2017. godine (bosanski jezik)	36
			640	Priopćenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za travanj 2017. godine (hrvatski jezik)	36
				Saopštenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plati zaposlenih u Bosni i Hercegovini za april 2017. godine (srpski jezik)	37
				Saopćenje o prosječnoj isplaćenoj mjesečnoj neto plaći zaposlenih u Bosni i Hercegovini za april 2017. godine (bosanski jezik)	37
			USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE		
			641	Odluka broj AP 1620/16 (hrvatski jezik)	37
				Odluka broj AP 1620/16 (srpski jezik)	45
				Odluka broj AP 1620/16 (bosanski jezik)	55

Nakladnik: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za nakladnika: tajnik Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Ravnatelj: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Ravnatelj: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050 faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044, 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFKA BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Tisak: GIK "OKO" d.d. Sarajevo - Za tiskaru: Mevludin Hamzić - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obvezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za I polugodište 2017. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM